

VALTION OMISTAJA- OHJAUS

VUOSIKERTOMUS 2015

VALTION OMISTAJA- OHJAUS

VUOSIKERTOMUS 2015

Helsinki 2016

VALTIONEUVOSTON KANSLIA

Valtioneuvoston kanslia, omistajaohjausosasto
PL 23, 00023 Valtioneuvosto

ISBN Nid. 978-952-287-223-4
ISBN PDF 978-952-287-224-1

Ulkoasu: Mainostoimisto Visuviestintä Oy, Taina Ståhl
Paino: Lönnberg Print & Promo, Helsinki 2016

4041 0017
Painotuote

SISÄLLYSLUETTELO

Ministerin tervehdys	4
Ylijohtajan katsaus	6
Tapahtumia	8
Valtion omistajaohjaus	10
Omistajaohjauksen toiminta ja tavoitteet	12

TEEMAT

 Palkitseminen	14
 Hallitusvalinnat	16
 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	18
 Yritysvastuu	20

Valtion osakesalkku	22
Perustietoja salkkuyhtiöistä	24
Pörssisalkun kehitys	26
Yhtiökatsaukset	28
Valtion suora pörssiomistus	30
Listamattomat kaupalliset yhtiöt	39
Erityistehtävayhtiöt	59
Tietolähteet ja tunnuslukujen laskentakaavat	65
Valtion omistusosuudet ja eduskuntavaltuudet	66

TASE TÖIHIN!

Katsauskauden 2015 aikana maallemme valittiin uusi hallitus, jonka yhteydessä vastuu valtion omistajapolitiikasta siirtyi allekirjoittaneelle. Haastavan, mutta hyvin menneen vuoden jälkeen keväällä 2016 maan hallitus linjasi uudelleen valtion omistajaohjauspolitiikkaa. Tämä kiteytyi kuluvan vuoden toukokuussa julkistettuun valtioneuvoston periaatepäätökseen valtion omistajapolitiikasta.

KUVA: SAKARI PIIPPO

POHJAN UUELLE OMISTAJAPOLIITTISELLE PERIAATEPÄÄTÖKSELLE LOI HALLITUSOHJELMA, JONKA VISION MUKAISESTI VALTION OMISTAMISESTA ON TEHTÄVÄ YHTEISKUNNAN AKTIIVISEN UUDISTAMISEN VÄLINE. PÄÄMIEN KÄYTTÖÄ ON TEHOSTETTAVA JA NYKYISTÄ OMISTUSTA AKTIVOITAVA. SUOMEEN ON SAATAVA UUTTA TALOUDELLISTA AKTIVITEETTIA. TÄTÄ LÄHDETÄÄN TOTEUTTAMAAN LAITTAMALLA YHTIÖOMAIUUSTASE TÖIHIN.

Tällaisia aktivoinnin mahdollisuuksia valtio-omistajalla on esimerkiksi alustatalouden kehittämisessä. Alustatalouteen panostaminen luo uusia edellytyksiä yksityisen yritystoiminnan syntymiselle ja johtajuuden ottamiselle uusilla alueilla. Tämä taas palvelee työllisyystavoitteen saavuttamista pitkällä aikavälillä.

Valtion omistamien yhtiöiden arvo Suomessa on Euroopan suurin suhteessa bruttokansantuotteeseen. Hallitus linjasi, että yhtiöomaisuustase on saatava nykyistä paremmin palvelemaan kasvua ja työllisyyttä. Valtio-omistajan pitää tarjota omistamilleen yhtiöille luonnollisia kehityspolkuja kasvun aikaansaamiseksi. Tätä varten tullaan kuluvana vuonna perustamaan budjettitalouden ulkopuolella toimiva kehitysyhtiö. Järjestely mahdollistaa irrotettujen pääomien käyttämisen uuden yritystoiminnan synnyttämisen, kehitysyhtiön salkussa olevien yhtiöiden pääomarakenteen vahvista-

misen ja yritysjärjestelyiden tehokkaan toteuttamisen. Kehitysyhtiöön siirtyy ensivaiheessa valtion omistuksia Altiassa, Arctiassa, Ekokemissä, Kemijoessa, Nesteessä, Nordic Morningissa, Postissa, Raskonessa ja Vapossa.

Valtion omistajapolitiikka on pitkäjänteistä toimintaa ja vaatii yli vaalikausien ulottuvaa parlamentaarista sitoutumista. Muutoksen hallitun läpiviemisen varmistamiseksi ja eduskunnan roolin vahvistamiseksi valtioneuvoston kanslian yhteyteen perustetaan parlamentaarinen neuvottelukunta. Sen tehtävänä on käsitellä neuvoo-antavasti valtion yhtiöomistuksen toimintapolitiikkaa, omistajaohjauksen toimintaperiaatteita ja eduskuntavaltuuksien rajoja yleisellä tasolla koskevia kysymyksiä. Yhtiökohtaiset asiat eivät kuulu neuvottelukunnan vastuulle.

Valtiolla on merkittävä yhtiöomaisuus yhtiöissä, joille on määritelty strateginen intressi. Strategista intressiä on toteutettu joko täydellä 100 prosentin omistuksella tai 50,1 prosentin enemmistöomistuksella. Omistusrajoista ja niiden muutoksista päättää eduskunta. Näiden rinnalle on lisäksi perusteltua ottaa strategisen intressin toteuttamiseksi myös 33,4 prosentin alaraja. Sillä voidaan turvata muun muassa veto-oikeus yhtiöjärjestyksen muuttamiseen.

Hallitus on esittänyt eduskunnalle vuoden 2016 toisessa lisätalousarvion yhteydessä omistusrajojen muutoksia Gasumissa ja Fingridissa, joissa valtuus nostettaisiin nollassa 50,1 prosenttiin. Vapossa ja Nesteessä hyödynnettäisiin uutta rajaa ja valtuus laskettaisiin 50,1 prosentista 33,4 prosenttiin. Arctiassa ja Postissa valtuus tiputettaisiin 100:sta 50,1 prosenttiin ja Kemijoessa 50,1 prosentista nolnaan. Ehdotetut yhtiökohtaiset omistusrajat perustuvat yhtiöiden strategisen aseman tarkasteluun.

Tässä yhteydessä tarkasteltiin myös kunkin yhtiön omistajaohjauksesta vastaavaa ministeriötä. Ohjausvastuu tullaan siirtämään valtioneuvoston kansliaan jo aiemmin päätetyn peliyhtiön lisäksi Finaviassa ja Finn-pilot Pilotagessa liikenne- ja viestintäministeriöstä sekä Suomen Ilmailuopistossa opetus- ja kulttuuriministeriöstä. Finrailin omistajaohjaus siirretään valtioneuvoston kansliasta liikenne- ja viestintäministeriöön. Siir-

toaikataulut täsmentyvät yhtiökohtaisen tarkastelun perusteella.

Arvot muodostavat maaperän, mihin kaikki päätöksenteko perustuu. Valtionyhtiöiden on näytettävä esimerkkiä arvojohtamisessa ja yhteiskuntavastuun kantamisessa. Yhteiskuntavastuun kantaminen lähtee periaatteesta, että yritys osana yhteiskuntaa pärjää sitä paremmin, mitä paremmin ympäröivä yhteiskunta voi.

Globaalissa taloudessa on tärkeää, että valtion omistamat yhtiöt rakentavat kilpailukykyään pitkäjänteisesti. Yhtenä osana pitkäjänteisen kilpailukykyyn kasvattamisesta on myös yhteiskuntavastuun kantaminen. Yhteiskuntavastuun kantamisen tulee näkyä esimerkiksi periaatteena, että verot maksetaan siihen maahan, missä tulos syntyy. Verotuksen minimointi esimerkiksi veroparatiiseja käyttäen ei ole hyväksyttävää. Myös yrityksen uusiutumiskyvystä ja henkilöstöstä tulee pitää hyvää huolta.

Valtio pörssiyhtiöiden omistajana haluaa vahvistaa kansankapitalismia kannustamalla henkilöstöä omistamaan työnantajayhtiön osakkeita. Valtio omistajana kannustaa pörssinoteerattujen yhtiöiden johtoa sekä rekrytointitilanteissa että muutoin sijoittamaan omaa varallisuuttaan johtamansa yhtiön osakkeisiin. Näin johto osoittaa sitoutumista, yrittäjyyttä sekä uskoa johtamansa yhtiön kasvuun ja kehitykseen. Valtion näkemys mukaan uusissa sopimuksissa pörssiyhtiöissä ja pörssiyhtiöihin rinnastettavissa listaamattomissa yhtiöissä irtisanomisajan palkan ja erokorvauksen yhteenlaskettu suuruus ei saisi ylittää 12 kuukauden kiinteää palkkaa.

Haluan kiittää kaikkia sidosryhmiä valtion yhtiöomistusten tuloksellisesti hoitamisesta vuonna 2015 ja uskon entistä tuloksellisempaan tulevaisuuteen uusien linjausten myötä.

Aurinkoisia kesäpäiviä toivottaen

Juha Sipilä
Pääministeri

JÄTTILÄINEN KETTERÖITYY

Valtion yhtiöomaisuuden arvioitu markkina-arvo on noin 30 miljardia euroa. Tästä 15 pörssinoteeratun yhtiön markkina-arvo on puolet eli 15 miljardia euroa ja loput listaamattomat 48 yhtiötä toiset 15 miljardia euroa. Vielä 2000-luvun alussa valtion omistukset olivat vielä tätäkin suuremmat. Kehityssyyt ovat mitä ovat, mutta kenellekään ei liene yllätys, että hyvän ja aktiivisen omistajuuden vaatimukset ovat viime vuosina merkittävästi kasvaneet.

HALLITUSVALINNAT, PALKITSEMINEN JA

yritysvastuu sekä viimeisimpään liittyen verojalan jälki. Tuttuja teemoja kaikille, erityisen tuttuja valtiolle. Valtio nimittää tai esittää vuosittain puolitoistasataa hallitusjäsentä noin 30 yhtiökokoukselle. Yhtiöiden vaatimuksiin sopivien ja omistaja-arvoa kasvattavien osajien löytäminen sekä valitseminen on omistajan keskeinen työkalu. Kun muissa maissa alettiin vaatia naisjäsenten osuudeksi 40 prosenttia, oli valtio jo vuosia aikaisemmin reilusti ylittänyt tuon rajan. Palkitsemista valtio on linjannut parikymmentä vuotta ja jokaisesta uudesta palkitsemiskannanotosta on siirtynyt käytäntöjä myös yksityiselle sektorille. Samoin yritysvastuun raportointivelvoite mainitaan usein vaikuttimena raportoinnin tasoa tarkasteltaessa koko Suomen mittakaavassa. Viimeisimpään liittyen on tullut vaatimus verojalan jäljen raportoinnista. Tässäkin Suomi on valtion ansiosta edelläkävijä jopa Euroopan tasolla.

Toki valtio on ollut usein myös huono omistaja, sitä ei käy kieltäminen. Poliittista ohjausta

on annettu, eivätkä virkamiehetkään aina ole toimineet maksimaalista omistaja-arvon kasvua tukevalla tavalla. Mutta kyse ei ole oikeastaan virheistä, vaan myös siitä, että maailma muuttuu. Näin on käynyt vaikkapa Solidiumin kohdalla. Yhtiö perustettiin vuonna 2008 sen ajan oloon, mutta vuosien saatossa valtio-omistuksiin liittyvät vaatimukset ovat muuttuneet siten, että Solidiumin toimintamalli ei enää vastaa nykyajan haasteisiin. Välyhtiömalli on kuitenkin oiva ja ketterä työkalu. Sen toimintamallin täytyy vain istua vallan ja vastuun näkökulmasta nykyistä Solidiumia paremmin.

Valtion salkku on suhteettoman suuri. Suhteessa kansantalouden kokoon yksi suurimmista, ellei suurin. Peruslähtökohdan pitää olla, että omistus ei ole itseisarvo, vaan jokaiselle omistukselle pitää aina olla hyvä peruste. Tätä tavoitetta ei ole vielä täysin saavutettu. Valtion ei pidä kilpailla yksityisen sektorin kanssa, vaan valtion täytyy olla mahdollistaja silloin, kun yksityinen sektori ei yksin kykene toteuttamaan vaadittavaa asiaa. Tavoitetta kohti ollaan kuitenkin menossa haastamalla jatkuvasti nykyrakennetta.

KUVA: LAURA KOTILA

Yksi osa yhtiöomistuksista on niin sanotut erityistehtävayhtiöt, joita on peräti 26 ja joilla on jokin tietty velvoite valtiolle, osalla jopa lakiin kirjoitettuna. Tätä täytyy haastaa jatkuvasti – voisiko velvoitteet hoitaa jollain muulla tavalla. Jos velvoite poistuu, tulee yhtiöstä valtion omistama kaupallinen omistus. Joillekin näistä omistuksista on asetettu strateginen

intressi tyypillisenä esimerkkinä huoltovarmuus. Jos strateginen intressi puolestaan poistuu, jää jäljelle puhdas finanssisijoitus, jolloin on aina perusteltua haastaa omistuksen merkitys. Vaikka suunta on oikea, omistettujen yhtiöiden määrä on kuitenkin lisääntynyt. Tämä johtuu siitä, että muutamia valtion toimintoja on yhtiöitetty ja näin tulee tapahtumaan myös jatkossa. Tästä seurannut yhtiömäärän kasvu on välivaihe, tai ainakin pitäisi olla, matkalle kohti oikeaa tavoitetta. Suunnan tulisi olla valtio-omisteisten yhtiöiden vähentäminen. Valtiolla on velvollisuus vastuullisesti kehittää suurta salkkuaan riippumatta siitä, onko yhtiömäärä suuri tai pieni. Ei omistaja yhtiöstä pahaa tee.

Parhaimmillaan valtio-omistaja on silloin, kun se toimii proaktiivisesti. Huonoimmillaan silloin, kun se reaktiivisesti hötkyilee. Reaktiivinen populismi on myrkyä osakeyhtiölle. Silloin päätökset eivät perustu yhtiön omistaja-arvon kasvattamiseen, vaan tarkoituksiperiin, jotka kasvattavat poliittista pääomaa. Reaktiivisuuden välttäminen edellyttää osaavaa virkamiesvalmistelua ja pragmaattista poliittista päättäjää. Muutoin ajaututaan helposti tilanteeseen, jossa yhtiöille asetetaan ristiriitaisia odotuksia. Kun yhtiöiden vaaditaan olemaan kaupallisia, annetaan niiden myös olla kaupallisia. Sama koskee myös valtiota itseään, jos kilpailutetaan, ei tehdä sitä kilpailutuksen itsensä vuoksi, vaan siksi, että se parantaisi palvelua ja asiakaskokemusta.

Kaikkiaan valtion salkussa on tällä hetkellä 63 yhtiön osakkeita. Maan hallitus on ilmoittanut, että muutoksia on luvassa. Valtio-omistaja on kuluneena talvena tarjonnut listaamattomille kaupallisille yhtiöille pörssikoulutusta. Yhtenä asiana muiden joukossa se on esimerkki siitä, että jättiläinen ketteröityy entisestään.

Eero Heliövaara
Ylijohtaja

VALTIO OSTI GAZPROMIN OSUUDEN GASUMISTA

SUOMEN VALTIO OSTI JOULUKUUSSA 2015 kaikki PJSC Gazpromin hallussa olleet kaasuyhtiö Gasum Oy:n osakkeet. Ennen kauppaa Gazprom omisti 25 prosenttia osakkeista ja kaupan seurauksena Gasumista tuli Suomen valtion täysin omistama kotimainen yhtiö. Valtion ostopäätökseen vaikutti keskeisesti se, että kaasulla eri muodoissaan on tärkeä rooli osana suomalaista energiakokonaisuutta ja se mahdollistaa kustannustehokkaan siirtymisen kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa.

Gasum kehittää aktiivisesti Suomen kaasumarkkinoita. Etelä-Suomessa putkikaasumarkkinan ja -infrastruktuurin kehitys jatkuu ja samalla yhtiö panostaa merkittävästi kotimaisen biokaasun tuotantoon sekä nesteytetyn maakaasun (LNG) infrastruktuurin kehittämiseen kaasuverkoston ulkopuolella. Panostukset kaasuun mahdollistavat tulevaisuudessa kivihii- len ja öljypohjaisten tuotteiden käytön vähentämisen ja korvaamisen kaasulla, joka on merkittävästi vähäpäästöisempi vaihtoehto niin teollisuudelle, yhdistetylle sähkön- ja lämmöntuotannolle kuin maa- ja meriliikenteelle.

RAHAPELI- YHTEISÖJEN YHDISTÄMINEN ALOITETTIIN

FINTOTON, VEIKKAUKSEN JA RAHA-AUTOMAATTI-yhdistyksen yhdistäminen yhdeksi valtion kokonaan omistamaksi rahapeliyhtiöksi käynnistettiin syksyllä 2015. Ensimmäisessä vaiheessa valtioneuvoston kanslia perusti yhdistämistä valmistelemaan väliaikaisen Peli-integrointiyhtiö FRV Oy:n. Myöhemmin yhdistämisen toisessa vaiheessa perustetaan valtion kokonaan omistama uusi rahapeliyhtiö. Valtio omistaa FRV:stä 55 prosenttia sekä kukin rahapeliyhteisö 15 prosenttia. Sisäministeriö vastaa arpajaislainsäädännön ja tuontijakolainsäädännön valmistelusta. Hankkeen etenemistä seurataan parlamentaarisesti. FRV vastaa ja varmistaa operatiivisen yhteistyön edistymisestä sinä väliaikana, kunnes yhdistymistä koskeva lainsäädäntö tulee voimaan, arviolta 1.1.2017. Nykyiset rahapeliyhteisöt jatkavat uuden lainsäädännön voimaantuloon saakka itsenäisinä rahapeli-toimijoina.

Rahapeliyhteisöjen yhdistyminen perustuu viime hallituskaudella tehtyyn yksimieliseen selvitykseen, jolla oli parlamentaarinen tuki. Tavoitteena on, että kotimaisten rahapeliyhteisöjen yksinoikeuteen perustuva rahapelijärjestelmä säilyy Suomessa jatkossakin. Yksinoikeusjärjestelmä on paras tapa estää rahapeleihin liittyvät väärinkäytökset ja vähentää rahapelaamisen sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja. Samalla säilyy rahapelien tuottojen käyttö yleishyödyllisiin tarkoituksiin.

TYÖRYHMÄ ESITTI VÄLIYHTIÖMALLIN JATKOKEHITTÄMISTÄ

VALTION ERITYISTEHTÄVÄYHTIÖ SOLIDIUM OY:N roolia arvioinut virkamiestyöryhmä luovutti raporttinsa toukokuussa 2015 ryhmän asettaneelle ministeri Sirpa Paaterolle. Valtioneuvoston kanslian, valtiovarainministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön asiantuntijoista koostunut työryhmä arvioi raportissaan, että väliyhtiömalli omistusmuotona on osoittautunut rakenteellisesti käyttökelpoiseksi ratkaisuksi valtion yhtiövarallisuuden hoitamisessa. Työryhmä esitti, että väliyhtiömallin toimiohje päivitetään vastaamaan paremmin valtio-omistajan yhtiölle asettamia odotuksia.

KONGSBERG PATRIAN VÄHEMMISTÖ- OMISTAJAKSI

MAALISKUUSSA 2016 SUOMEN VALTIO SOPI 49,9 prosentin myynnistä puolustusteollisuusyhtiö Patria Oyj:stä norjalaiselle Kongsberg Defence & Aerospace AS:lle. Valtion keskeinen tavoite vähemmistöosuuden myynnille on parantaa Patrian jo nykyisellään hyvää kilpailukykyä ja tukea sen kannattavaa kasvua. Yhteistyö avaa Patrialle mahdollisuuksia muun muassa huoltoliiketoiminnan, järjestelmätoimitusten ja ilmailuteollisuuden komponenttituotannon alueilla. Patria, Kongsberg ja Patrian norjalainen yhteisyritys Nammo muodostavat johtavan pohjoismaisen kokonaisuuden puolustusteollisuudessa.

Kongsberg on kansainvälinen korkean osaamisen yhtiö, joka tarjoaa huipputeknologisia järjestelmiä ja ratkaisuja puolustus-, ilmailu- ja avaruus-, öljy- ja kaasuteollisuudelle sekä kauppalaivastoille. Yhtiöllä on maailmanlaajuinen markkinointiverkosto ja se toimii yli 25 maassa. Sillä on strategisia yhteistyö- ja kumppanuussopimuksia johtavien kansainvälisten puolustusteollisuuden toimijoiden kanssa.

FINNAIR KÄÄNTYI NOUSU-URALLE

ALHAISESTA LIIKEVAIHDON KASVUSTA huolimatta Finnair teki positiivisen toiminnallisen liike-tuloksen 23,7 (-36,5) miljoonaa euroa. Sijoitetun pääoman tuotto nousi 12,2 (-6,5) prosenttiin. Yhtiön tulos parani jokaisella vuosineljänneksellä edellisvuoden vastaavaan jaksoon verrattuna.

ALTIA PARANSI MERKITTÄVÄSTI KANNATTAVUUTTAAN

LIIKEVOITTO NOUSI 25,3 (-18,6) MILJOONAAN euroon ja oli 6,6 (-4,4) prosenttia liikevaihdosta. Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä nousi 2,0 prosenttiyksikköä ja oli 6,2 prosenttia liikevaihdosta. Sijoitetun pääoman tuotto nousi 8,6 (-4,0) prosenttiin. Vahvan kehityksen taustalla on kahden vuoden mittaiset uudelleenjärjestelyt ja strategiset muutokset.

NESTE ERINOMAISEEN TULOKSEEN

VERTAILUKELPOINEN LIIKEVOITTO 925 (583) miljoonaa euroa oli ennätyskorkea, lähes 60 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Kaikki liiketoiminta-alueet pystyivät parantamaan tulostaan. Raakaöljyn hinta jatkoi laskuaan, mikä vähensi liikevaihtoa, mutta marginaalit pysyivät hyvinä. Keskimääräisen sijoitetun pääoman tuotto verojen jälkeen ylitti pitkän aikavälin 15 prosentin tavoitetason.

VALTION OMISTAJAOHJAUS

Valtion toiminta omistajana perustuu vuoden 2008 alussa voimaan tulleeseen lakiin valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta eli omistajaohjauslakiin.

EDUSKUNTA

- Säättää omistuksen rajat
- Hyväksyy yhtiöittämiset
- Myöntää budjettivarat

Valtioneuvoston YLEISISTUNTO

- Päättää ostoista ja myynneistä
- Hyväksyy yleiset periaatteet

Talouspoliittinen MINISTERIVALIOKUNTA

- Asettaa omistajapolitiittisen periaatepäättöksen ja palkitsemiskannanoton sekä käsittelee sille esiteltävät asiat

KAUPALLISIN PERUSTEIN TOIMIVAT YHTIÖT

OMISTAJAOHJAUSOSASTO valtioneuvoston kanslia

- Omistajaohjausvastuu

29 yhtiötä

- Vuoden 2015 lopussa
- Omistajaohjausministeri
- Yhtiökohtainen analyysi, omistajastrategia ja tukitoiminnot
- 16 henkilöä

Solidium Oy

- Valtion täysin omistama holding-yhtiö
- Salkussa 12 pörssi-yhtiön osakkeita vuoden 2015 lopussa
- Oma hallitus ja toimitusjohtaja

OMISTAJA-ARVON PITKÄJÄNTEISEN KASVUN TUKEMINEN

YHTIÖIDEN KEHITTÄMINEN

VASTUULLISUUDEN EDISTÄMINEN

ENSISIJAISET TAVOITTEET

OMISTAJAPOLITIIKAN

keskeiset tavoitteet ja periaatteet kullekin hallituskaudelle linjataan hallitusohjelmassa.

OMISTAJAOHJAUKSEN

päivittäisen toiminnan periaatteet ja toimintatavat linjataan valtion omistajapolitiikkaa koskevassa periaatepäätöksessä.

ERITYISTEHTÄVÄYHTIÖT

MUUT MINISTERIÖT

7 ministeriötä

- Omistajaohjausvastuu

21 yhtiötä vuoden 2015 lopussa

KESKEISIÄ OMISTAJAOHJAUKSEN VÄLINEITÄ

- Yhtiökokous
- Hallitusvalinnat
- Omistajan panostukset yhtiöiden johtamisresurssiin ja johdon sitouttamiseen
- Hyvän hallintotavan kehittäminen
- Itsenäinen yhtiöanalyysi ja omistajastrategia
- Yritysvastuun edistäminen

OMISTAJAOHJAUKSEN TOIMINTA JA TAVOITTEET

Valtion omistajaohjauksen vuosikertomus 2015 käsittelee valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston toimintaa ja sen salkkuun kuuluvia yhtiöomistuksia.

VUONNA 2015 VALTION YHTIÖMUOTOINEN omistaminen jakautui 63 yhtiöön, joista 26 oli erityistehtävayhtiöitä ja 37 kaupallisesti toimivia yhtiöitä. Osassa yhtiöistä on ministeriöiden asettama strateginen intressi. Kaupallisesti toimivista yhtiöistä 21 oli valtioneuvoston kanslian omistajaohjauksessa ja yksi valtiovarainministeriön omistajaohjauksessa. Väliyhtiö Solidium Oy:n omistajaohjauksessa oli 12 vähimmäistöömistetun pörssi-yhtiön omistukset. Kaikki kaupalliset yhtiöt toimivat kilpailullisessa toimintaympäristössä kilpailijoitaan vastaavilla edellytyksillä.

Erityistehtävayhtiöiden omistajaohjauksesta vastaavat eri ministeriöt ja ministerit. Näille yhtiöille on asetettu tavoitteeksi erityistehtävän tuloksellinen hoitaminen. Taloudellista toimintaa ohjataan kuitenkin taloudellisin perustein.

Omistajaohjauksen toiminta

Omistajaohjaus ja -politiikka perustuvat hallitusohjelmaan, jossa linjataan keskeiset tavoitteet ja periaatteet hallituskaudelle. Valtion omistajapolitiikkaa koske-

va periaatepäätös puolestaan linjaa omistajaohjauksen päivittäisen toiminnan periaatteet ja toimintatavat.

Valtion toiminta omistajana perustuu vuoden 2008 alussa voimaan tulleeseen lakiin valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta (L 1368/2007, ”omistajaohjauslaki”). Omistajaohjauslaki koskee valtion toimintaa omistajana kaikissa yhtiöissä. Laki ei sisällä poikkeuksia osakeyhtiölaista tai muustakaan yhtiöitä koskevasta lainsäädännöstä.

Valtion omistajapolitiikka koskee pörssi-yhtiöitä ja noteeraamattomia yhtiöitä. Käytännön omistajaohjauksessa merkittävät erot pörssinoteerattujen ja noteeraamattomien yhtiöiden välillä johtuvat pörssi-yhtiöihin kohdistuvasta arvopaperimarkkinalainsäädännöstä. Toinen merkittävä ero on kaupallisesti toimivien yhtiöiden ja erityistehtävayhtiöiden välillä. Viimemainitut pyrkivät erikseen määrätyn tehtävän mahdollisimman hyvään ja tehokkaaseen hoitamiseen.

Omistajaohjausta on hoidettava tavalla, joka mahdollistaa yritysten ja merkittävän omistajan yhteydenpidon. Sisäpiirisääntöjä noudatetaan poikkeuksetta, yritysten suunnitelmia ja niihin liittyviä liikesalaisuuksia käsitellään ehdottoman huolellisesti sekä huolehditaan omistajapolitiikan hoitamista koskevien valtion

liikesalaisuuksien salassapidosta. Käytännön omistajaohjauksessa ero pörssiyhtiöiden ja noteeraamattomien yhtiöiden välillä on olennainen, sillä pörssiyhtiöiden johdon mahdollisuudet informoida yhtä omistajaa ovat tarkkaan rajatut.

Valtio-omistaja painottaa avoimuutta yritysten kaikissa toiminnoissa, henkilöstön aseman kunnioittamista sekä vastuullista toimintaa. Tasa-arvotavoitteiden toteutuminen täytyy huomioida yhtiöiden hallituksia ja johtoa nimettäessä niin, että molempien sukupuolten edustajilla on yhtäläiset mahdollisuudet edetä urallaan. Johdon palkitsemisen lähtökohtina täytyy olla yhtiöiden kilpailu- ja tuloksentekeyky.

Talouspoliittisen ministerivaliokunnan antamiin kannanottoihin kuuluvat muun muassa kannanotot palkitsemisesta valtio-omisteisissa yhtiöissä. Kannanottoa noudatetaan määräysvaltayhtiöissä ja pyritään soveltamaan myös osakkuusyhtiöissä. Yhtiön hallitus vastaa ohjeen soveltamisesta ja valtio-omistajaan päin myös sen noudattamisesta.

Omistajaohjausosaston ensisijaiset viestintäkanavat ovat valtioniomistus.fi ja @valtioniomistus. Näissä kerrotaan muun muassa omistajaohjaukseen liittyvistä ajankohtaisista aiheista, omistajapolitiikkaan liittyvistä säädöksistä ja linjauksista sekä yhtiöihin liittyvistä asioista.

Omistajaohjauksen tavoitteet

Valtio-omistaja tavoittelee omaisuutensa hoidossa mahdollisimman hyvää taloudellista ja yhteiskunnallista kokonaistulosta. Taloudellinen tulos muodostuu yhtiöiden voitonjaosta sekä mahdollisista omistuspohjien

laajentamisista. Yhteiskunnallinen tulos muodostuu valtio-omistajan toiminnasta osana yhteiskuntaa, jossa on jatkuvasti huomioitava muuttuvia yhteiskunnallisia tarpeita.

Valtion yhtiöomistuksia on hoidettava tavalla, joka on kontrolloitavissa ja joka nauttii julkista luottamusta. Tämän lähtökohtana on, että valtio on johdonmukaisesti ja ennakoitavasti toimiva omistaja, jonka omistajuus edistää yhtiöiden pitkäjänteistä kehittämistä ja omistaja-arvon kasvua. Keskeisiä omistajaohjauksen välineitä ovat hallitusvalinnat, omistajan panostukset yhtiöiden johtamisresursseihin ja johdon sitouttamiseen, hyvän hallintotavan kehittäminen sekä itsenäinen yhtiöanalyysi ja omistajastrategian valmistelu, jossa huomioidaan myös yritysvastuu.

Valtio-omistajan toiminnan on oltava mahdollisimman avointa ja vastuullista. Sen toimintaperiaatteisiin on voitava luottaa arvopaperimarkkinoilla, jotta valtion mukanaolo merkittävänä omistajana ei alenna sen salkkuun sisältyvien pörssiyhtiöiden arvostustasoa. Kaupallisesti toimivien yhtiöiden liikekumppaneiden ja kilpailijoiden puolestaan tulee voida luottaa siihen, että yhtiöllä ei ole minkäänlaista valtioniomistukseen perustuvaa erityisasemaa.

www.valtioniomistus.fi

[@valtioniomistus](https://twitter.com/valtioniomistus)

vnk.fi

PALKITSEMINEN
 HALLITUSVALINNAT
 YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS
 YRITYSVASTUU

PALKITSEMINEN

VALTION OMISTAMAT YHTIÖT JAETAAN PÖRSSIYHTIÖIHIN, KAUPALLISESTI TOIMIVIIN JA ERITYISTEHTÄVÄÄ HOITAVIIN YHTIÖIHIN. PÖRSSIYHTIÖIHIN LUETAAN KAIKKI LISTATUT VALTIO-OMISTEISET YHTIÖT (ml. Solidium-yhtiöt), KAUPALLISIIN YHTIÖIHIN LUETAAN NOTEERAAMATTOMAT, KAUPALLISTA

toimintaa harjoittavat yhtiöt ja erityistehtävayhtiöihin muut valtio-omisteiset yhtiöt (ml. VTT-yhtiöt). Tiedot koskevat yhtiöiden toimitusjohtajia ja kaikki ilmoitetut luvut ovat mediaaneja. Pörssiyhtiöiden vertailutieto on kerätty Nasdaq Helsinki Oy:ssä listatuista yhtiöistä. Listaamattomien yhtiöiden vertailutieto on jaettu suuriin (liikevaihto yli 500 M€) ja keskiuuriin (liikevaihto alle 500 M€) yrityksiin.

Kiinteällä peruspalkalla tarkoitetaan verotettavaa kuukausiansiota, joka sisältää peruspalkan lisäksi kaikki rahaksi muutettavat luontoisedut.

Kiinteät kuukausipalkat on pyöristetty lähimpään tuhanteen euroon. Tulospalkkiolla tarkoitetaan vuosituloksen tai -suorituksen perusteella maksettua palkkiota. Pitkjänteisiin kannustimiin lasketaan osakesidonnaiset järjestelmät, pitkjänteiset rahabonukset tai vastaavat, joiden sitouttamis- tai ansaintajakso on yli vuoden mittainen. Lisäeläke on lakisääteistä eläkejärjestelmää täydentävä eläke. Etuusperusteisessa järjestelmässä eläke-etuuden suuruus on ennalta määrätty ja perusteena käytetään usein palkkahistoriaa tai osaa siitä. Maksuperusteisessa järjestelmässä eläkemaksu on ennalta määrätty ja eläke-etuus määräytyy kertyneiden maksujen ja niiden tuoton pohjalta.

VALTIO-OMISTEISET YHTIÖT	Lukumäärä		Vertailutieto
PÖRSSIYHTIÖT	15	Listatut, valtio-omisteiset yhtiöt	NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä listatut yhtiöt
KAUPALLISET YHTIÖT	21	Listaamattomat, kaupallisesti toimivat valtion omistamat yhtiöt	Listaamattomat suuret yhtiöt (liikevaihto yli 500 M€)
ERITYISTEHTÄVÄ-YHTIÖT	21	Listaamattomat, erityistehtäviä hoitavat valtion omistamat yhtiöt	Listaamattomat keskiuuret yhtiöt (liikevaihto alle 500 M€)

PALKITSEMISEN ELEMENTIT

Kiinteä peruspalkka	Verotettava kuukausiansio etuineen
Tulospalkkio	Vuosituloksen tai -suorituksen perusteella maksettava palkkio
Maksimitulostavoite	Tulospalkkion perusteella ansaittava enimmäispalkkio
Tavoitetulospalkkio	Tavoitteiden saavuttamisesta maksettava palkkio-taso; tyypillisesti noin puolet maksimitasosta
Pitkjänteinen kannustin	Raha- ja osakepohjaiset järjestelmät, joiden ansainta- ja/tai sitouttamisjakso yli vuoden mittainen
Lisäeläke	Lakisääteistä eläkejärjestelmää täydentävä etuus- tai maksuperusteinen lisäeläkejärjestelmä

Peruspalkkojen kehitys

Vuonna 2015 toimitusjohtajien kiinteät peruspalkat olivat valtio-omisteisissa yhtiöissä yleisesti ottaen markkinatasolla. Pörssiyhtiöissä kiinteän kuukausipalkan mediaani oli 52 000 (2014: 52 000) euroa, mikä on markkinatasolla verrattaessa saman kokoluokan Nasdaq Helsinki Oy:ssä listattuihin yrityksiin. Kaupallisissa yhtiöis-

sä toimitusjohtajan kuukausipalkan mediaani oli 18 000 (2014: 18 000) euroa ja erityisyhtiöissä 15 000 euroa (ei vertailutietoa, ryhmä muuttunut vuodesta 2014). Vertailuryhmän suurissa yrityksissä kuukausipalkan markkinamediaani 2015 oli 36 000 euroa ja keskiuurissa 24 000 euroa. Valtion omistamien yhtiöiden johtoryhmien peruspalkat eivät nousseet vuodesta 2014. Myös vertailuryhmän yritysten peruspalkan mediaanikehitys oli 0 prosenttia.

Maksetut tulospalkkiot

Valtio-omisteisissa pörssiyhtiöissä tulospalkkiomaksimin mediaani oli 60 prosenttia perusvuosipalkasta, mikä alittaa hieman vertailuryhmän listayhtiöiden markkinakäytännön. Kaupallisissa yhtiöissä tulospalkkiomaksimi oli 38 prosenttia ja erityistehtäväyhtiöissä 30 prosenttia perusvuosipalkasta. Vertailuryhmän suurten yritysten tulospalkkiomaksimin mediaani oli 56 prosenttia ja keskiuurten 50 prosenttia perusvuosipalkasta. Valtio-omisteisten yhtiöiden tulospalkkiojärjestelmien 2015 maksimitasot olivat pääosin samalla tasolla kuin vuonna 2014.

Vuoden 2014 toiminnan perusteella ansaitut ja vuonna 2015 maksetut tulospalkkiot olivat valtio-omisteisissa pörssiyhtiöissä 29 prosenttia **perusvuosipalkasta**, kaupallisissa yhtiöissä 12 ja erityistehtäväyhtiöissä 17 prosenttia perusvuosipalkasta. Listattujen vertailuyhtiöiden markkinamediaani 2015 oli 39 prosenttia, listaamattomien suurten yritysten 35 prosenttia ja keskiuurten yritysten 15 prosenttia perusvuosipalkasta.

Vuonna 2015 maksetut tulospalkkiot olivat valtio-omisteisissa pörssiyhtiöissä 46 prosenttia, kaupallisissa yhtiöissä 44 prosenttia ja erityistehtäväyhtiöissä 65 prosenttia **tulospalkkiomaksimista**. Vertailuryhmän markkinamediaani vuonna 2015 oli listayhtiöissä 53 prosenttia, suurissa yrityksissä 60 ja keskiuurissa yrityksissä 29 prosenttia tulospalkkiomaksimista.

Vuonna 2015 maksetut tulospalkkiot olivat valtio-omisteisissa pörssiyhtiöissä 85 prosenttia, kaupallisissa yhtiöissä 71 prosenttia ja erityistehtäväyhtiöissä 117 prosenttia **tavoitetulospalkkiosta**. Vertailuyhtiöiden markkinamediaani vuonna 2015 oli listayhtiöissä 90 prosenttia, suurissa yrityksissä 106 prosenttia ja keskiuurissa yrityksissä 76 prosenttia tavoitetulospalkkiosta.

Pitkän aikavälin kannustinpalkkiot

Valtio-omisteisten pörssiyhtiöiden toimitusjohtajista lähes kaikilla ja kaupallisten yhtiöiden toimitusjohtajista yli 30 prosentilla on pitkän aikavälin kannustin. Erityistehtäväyhtiöiden toimitusjohtajilla ei sen sijaan ole pitkän aikavälin kannustinjärjestelmää käytössä. Kannustinjärjestelmien ansaintajaksot ovat pitkiä eikä palkkioita makseta vuosittain, joten niiden perusteella maksettavat palkkiot vaihtelevat vuositasolla merkittävästi. Tästä johtuen maksetut palkkiot eivät ole vuositasolla vertailukelpoisia keskenään.

Niissä valtio-omisteisissa yhtiöissä, joissa on käytössä pitkäjänteinen kannustinpalkkio, kannustinjärjestelmän tavoitetason mediaani oli 40 prosenttia perusvuosipalkasta.

Lisäeläkkeet ja muut edut

Valtio-omisteisten pörssiyhtiöiden toimitusjohtajista noin 70 prosentilla, kaupallisten yhtiöiden toimitusjohtajista yli 30 prosentilla ja erityistehtäväyhtiöiden toimitusjohtajista noin 25 prosentilla on lisäeläkejärjestelmä. Valtaosa näistä lisäeläkejärjestelmistä on maksuperusteisia ja käytössä on enää yksittäisiä etuusperusteisia järjestelmiä. Toimitusjohtajien lisäeläkkeiden vuosimaksut olivat noin 20 prosenttia kiinteästä vuosipalkasta, mikä vastaa vertailuyritysten markkinatasoa. Vertailuryhmän listattujen yhtiöiden toimitusjohtajista 75 prosentilla, suurten yhtiöiden toimitusjohtajista 85 prosentilla ja keskiuurten yhtiöiden toimitusjohtajista noin 40 prosentilla on lisäeläkejärjestelmä.

TOIMITUSJOHTAJAT

VALTIO-OMISTEISET

	Pörssiyhtiöt	Kaupalliset yhtiöt	Erityistehtäväyhtiöt
Kiinteä kuukausipalkka, €	52 000 €	18 000 €	15 000 €
Tulospalkkiomaksimi, % kiinteästä palkasta	60 %	38 %	30 %
Maksettu tulospalkkio, % kiinteästä palkasta	29 %	12 %	17 %
Maksettu tulospalkkio, % maksimipalkkiosta	46 %	44 %	65 %
Maksettu tulospalkkio, % tavoitetasosta	85 %	71 %	117 %

PALKITSEMINEN
HALLITUSVALINNAT
 YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS
 YRITYSVASTUU

VALTIO TOIMII OMISTAJANA SAMOIN KUIN YKSITYISET TAHOT

Valtio-omisteisten yhtiöiden hallitukseen ja hallitustyöskentelyyn kohdistetut odotukset ovat valtiolla samanlaiset kuin yksityisillä omistajilla, eikä hallitusten toiminnalle aseteta normaalista poikkeavia rajoituksia tai vaatimuksia. Hallitukset tekevät itsenäisesti päätöksiä myös niissä yhtiöissä, joissa valtio on omistajana. Omistajaohjauksessaan valtio noudattaa osakeyhtiölain mukaista tehtävien ja vastuiden jakoa yhtiön toimielinten ja omistajan välillä.

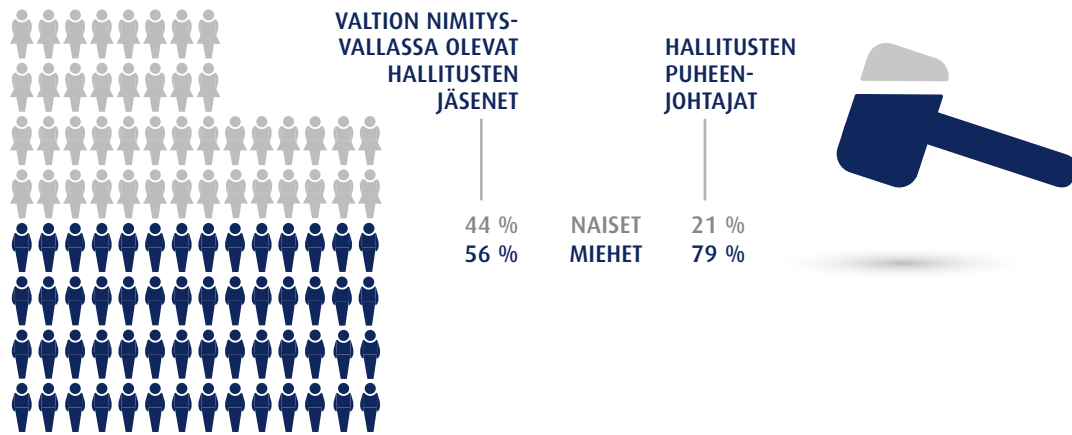
HALLITUKSEN ROOLI YHTIÖN MENESTYMISEN kannalta on paljon laajempi kuin sille laissa nimetyt velvollisuudet ja tehtävät. Hallitus nimittää ja erottaa toimitusjohtajan sekä päättää yhtiön strategiasta, jonka on oltava ajantasainen ja kyettävä vastaamaan toimintaympäristössä tapahtuvaan kehitykseen. Toiminnan on oltava vastuullista, joten hallituksen on nähtävä yhteiskunnalliset muutokset, jotka vaikuttavat esimerkiksi sidosryhmien odotuksiin. Riskienhallinnan on oltava ennakoivaa ja hallituksen on tunnistettava liiketoiminnan kannalta relevanteimmat riskit. Riskinoton on oltava oikeassa suhteessa yhtiön riskinkantokykyyn. Riskin toteutuessa reagoinnin on oltava nopeaa ja määrätietoista vahinkojen minimoimiseksi.

Hallitustyöskentelyyn liittyvät vaatimukset ovat kasvaneet viime vuosina voimakkaasti. Teknologinen

kehitys ja globalisaatio ovat muuttamaan toimintaympäristöjä ja sitä kautta yritysten liiketoimintamalleja. Samoin viime vuosien merkittävät muutokset rahoitusmarkkinoilla ovat luoneet hallituksille uusia haasteita, joita jokaisen jäsenen täytyy lunastaa. Paluuta entiseen ei ole ja muutosvauhti ei näytä hidastuvan.

Hallituksen pyrkiessä yhtiön taloudellisen arvon kasvattamiseen pitkällä aikavälillä, on sen otettava huomioon kaikkien osakkeenomistajien etu. Siinäkin tapauksessa, että yhtiön osakkeista selkeä enemmistö on yhden omistajan hallussa, ei yhtiön hallitus saa ajaa pelkästään tämän tahon etua.

Omistajan tärkein tehtävä onkin huolehtia siitä, että hallituksessa on riittävä määrä monipuolista osaamista ja asiantuntemusta, jotta hallitus parhaalla mahdollisella tavalla tukisi toimivaa johtoa liiketoiminnassa. Hallituksen asiantuntemuksen on oltava laaja-alaista eikä se saa rajoittua ainoastaan kyseisen yhtiön omaan toimialaan.

Kansainvälisesti toimivissa yhtiöissä myös hallituksessa on oltava kansainvälistä kokemusta.

Hyvä hallitus on monimuotoinen paitsi asiantuntemuksensa myös rakenteensa puolesta. Siinä on tasapuolisesti molempien sukupuolien edustajia ja eri-ikäisiä jäseniä. Valtion tavoitteena on, että missään yhtiössä sen nimeämistä hallitusjäsenistä kummankaan sukupuolen edustus ei jäisi alle 40 prosenttiin. Jos tämä tavoite jää saavuttamatta, poikkeaminen selittyy useimmiten hallitusjäsenien lukumäärällä tai esimerkiksi osakassopimuksessa valtion nimeämisoikeuden piiriin sovituksi kuuluvien hallitusjäsenien lukumäärällä.

Yhtiökokous, jossa valtiota edustaa joko omistajaohjauksesta vastaava ministeri tai hänen nimeämänsä henkilö, valitsee hallituksen jäsenet ja yleensä myös hallituksen puheenjohtajan. Valtion kokonaan omistamissa yhtiöissä omistajaohjausosasto nimeää ehdokkaat suoraan yhtiökokoukselle. Valtiolla on käytössään hallitusjäseniä kartoitettaessa resurssipankki, jota ylläpitää ulkopuolinen asiantuntija. Monissa sellaisissa yhtiöissä, joissa valtio ei ole ainoa omistaja, on suurimpien omistajien edustajista koostuva nimitystoimikunta, joka valmistelee hallituksen kokoonpanoon ja palkitsemiseen liittyvät asiat ja nimeää hallitusjäsen ehdokkaat yhtiökokoukselle. Valtion kokonaan omistama holding-yhtiö

Solidium Oy pyrkii toimimaan aktiivisesti omistamiensa yhtiöiden nimitystoimikunnissa.

Vuonna 2015 omistajaohjaus esitti hallitusjäsen ehdokkaita 28 yhtiön varsinaiselle yhtiökokoukselle tai nimitystoimikunnalle. Nimetyissä hallituksissa oli jäseniä kaikkiaan 172, joista valtion nimeämiä 146. Vuoden aikana pidetyissä yhtiökokouksissa valittiin seitsemään yhtiöön uusi hallituksen puheenjohtaja. Naisten osuus kaikista vuoden 2015 aikana valtion nimitysvallassa olevista jäsenistä oli 44 prosenttia. Kaikkien yhtiöiden hallitusten puheenjohtajista naisia on kuusi.

Vuoden 2016 aikana omistajaohjaus on esittänyt tai esittää hallitusjäsen ehdokkaita 30 yhtiön yhtiökokoukselle tai nimitystoimikunnalle. Näissä hallituksissa on jäseniä yhteensä 178, joista valtio voi nimetä 156. Kevään aikana pidetyissä yhtiökokouksissa puheenjohtajan tehtävät siirtyivät uudelle henkilölle kuudessa yhtiössä. Nimitetyistä jäsenistä 22 aloittaa ensimmäisen kautensa valtion omistaman yhtiön hallituksessa. Valtion nimeämistä jäsenistä noin 43 prosenttia on naisia. Naispuheenjohtajien määrä nousee edellisvuodesta, sillä kahdeksan yhtiön hallitusta johtaa nainen. Heistä kaksi toimii ensimmäistä kertaa valtio-omisteisen yhtiön hallituksessa puheenjohtajana.

PALKITSEMINEN
HALLITUSVALINNAT
YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS
YRITYSVASTUU

VALTIOLLA ON OMISTAJANA MAHDOLLISTAJAN ROOLI

VALTIONEUVOSTON KANSLIAN JA SOLIDIUMIN omistajaohjauksessa olevien yhtiöiden liikevaihto vuonna 2015 oli noin 73 miljardia euroa. Ne työllistivät yhteensä 196 000 työntekijää, joista 78 000 Suomessa. Vuoden 2015 tuloksista ne maksoivat valtiolle osinkoa 1,1 miljardia euroa. Valtioneuvoston kanslian omistajaohjauksessa olevat yhtiöt maksoivat ja tilittivät veroja yhteensä 5,8 miljardia euroa.

Valtion suoran salkun osakemyyntitulot vuosina 2010–2015 ovat yhteensä noin 152 miljoonaa euroa. Solidiumin osakemyyntitulot vuosina 2010–2015 ovat yhteensä noin 3,5 miljardia euroa. Vuoden 2015 osakemyyntitulot olivat noin 1,2 miljardia euroa.

Valtio on omistajana yli 60 yhtiössä joko kokonaan tai osittain. Se on omistajana muun muassa Helsingin pörssin suurimmissa yhtiöissä. Valtio-omisteiset yhtiöt toimivat useilla liiketoiminta-alueilla. Valtio on osakeyhtiöissä yksi omistaja muiden joukossa, minkä vuoksi valtion omistajaohjauksen toiminnassa on aina huomioita myös yhtiöiden muut omistajat. Valtion suora

omistus painottuu energia- ja logistiikka-aloille, Solidiumin salkussa on perusteellisuutta, konepajaomistusta ja informaatioteknologiaa.

Valtio tavoittelee yhtiöomaisuutensa hoidossa mahdollisimman hyvää taloudellista ja yhteiskunnallista kokonaistulosta. Yhteiskunnallinen tulos muodostuu yhteiskunnallisten tekijöiden asianmukaisesta huomioon ottamisesta omistajapolitiikassa ja -ohjauksessa. Taloudellista tulosta mitataan yhtiöistä saatavalla euromääräisellä tulolla, muun muassa osingoilla ja myyntituloilla. Yhtiöomistajana valtio ei pidä olla ainoastaan reaktiivinen, vaan painottaa mahdollisuuksiensa puitteissa proaktiivista toimintaa. Valtiolla on tärkeä mahdollistajan rooli. Se voi toteuttaa sellaisia kansallisesti merkittäviä hankkeita, jotka eivät käynnisty tai muutoin toteudu ainoastaan yksityisen sektorin toimesta.

Yhtiövarallisuus kolmessa luokassa

Valtion yhtiömuotoinen varallisuus jaetaan kolmeen luokkaan. Erityistehtävää toteuttavissa yrityksissä valtiolla on yhteiskunnallisia tavoitteita, jotka liittyvät jo-

honkin yhteiskunnan toimivuuden kannalta keskeiseen tehtävään. Erityistehtäväyhtiöitä ohjataan taloudellisin perustein ottamalla huomioon erityistehtävän aiheuttamat kustannukset toiminnalle. Erityistehtävästä riippumatta niiden täytyy toimia taloudellisesti kestävällä tavalla. Eräistä yhtiöiden erityistehtävistä on säädetty erillislailla, mikä osaltaan normittaa myös valtion omistajapolitiikkaa ja omistajaohjauksen hoitamista.

Kaupallisesti toimivat yhtiöt jaetaan finanssi-intressin yhtiöihin ja strategisen intressin yhtiöihin. Finanssi-intressiyhtiöissä ei ole eduskunnan asettamaa omistusrajaa ja yhtiöiden omistusrakenteesta voidaan päättää valtioneuvoston päätöksellä. Strategisen intressin määrittelevät sääntelystä vastaavat ministeriöt. Strateginen intressi voi liittyä esimerkiksi huoltovarmuuteen, infrastruktuurin ylläpitämiseen, maanpuolustukseen tai peruspalveluvelvoitteesta huolehtimiseen. Kilpailullisessa ympäristössä olevat yhtiöt toimivat aina normaaleilla kannattavuutta ja kilpailukykyä koskevilla tavoitteilla. Valtion omistus kaupallisesti kilpailevassa yhtiössä ei saa johtaa yhtiön kilpailuneutraliteetin vääristymään. Valtion on pidettävä huoli siitä, että yhtiöllä on omistajanäkökulmasta kilpailijoita vastaavat edellytykset ja velvollisuudet toimia markkinoillaan.

Riippumatta omistuksen intressistä, valtio-omistaja vaatii yhtiöiltä vastuullista yritystoimintaa. Se tukee omistaja-arvon pitkäjänteistä kasvua, mihin valtio-omistajan kohdalla liittyy myös yhteiskunnallinen

tulos. Yritysvastuu on merkittävä osa yrityksen maineen muodostumista. Yritykset ovat osa yhteiskuntaa, minkä vuoksi niiden täytyy hallita toimintansa ympäristö- ja sidosryhmävaikutukset ja kyetä toimimaan hyvinä yrityskansalaisina kaikissa toimintamaissaan.

Vaikka valtio osakeyhtiöomistaja asettaa omistamilleen yhtiöille vaatimuksia, ovat yhtiöt velvollisia noudattamaan niitä vain valtion omistusosuuden antamissa puitteissa. Vähemmistöomistajan roolissa valtio voi esittää merkittävän vähemmistöomistajan näkemyksiä. Valtio noudattaa omistajaohjauksessaan osakeyhtiölain mukaista tehtävien ja vastuiden jakoa yhtiön toimielinten ja omistajan välillä. Hyvän hallintotavan mukaisesti omistajalla, yhtiön hallituksella ja toimivalla johdolla on kullakin omat vastuunsa ja velvollisuutensa sekä oikeutensa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että valtio ei johda yrityksiä, vaan se toimii niissä omistajana. On kuitenkin selvää, että jos valtio on yhtiön ainoa omistaja, on yhtiön operatiivinen toiminta lähempänä omistajaa kuin yhtiössä, jossa omistus on hajautunut.

Omistajaohjaus ja sääntely pidetään erillään toisistaan kaupallisten yhtiöiden omistajaohjauksessa. Erityistehtäväyhtiöiden osalta liiketoiminta-aluetta sääntelevä ministeriö voi vastata myös kyseisen yhtiön omistajaohjauksesta. Kaupallisissa yhtiöissä omistajuuden ja sääntelyn päällekkäisyys voisi johtaa kilpailuneutraliteetin vääristymään.

PALKITSEMINEN
HALLITUSVALINNAT
YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS
YRITYSVASTUU

YRITYSVASTUU JA VEROJALANJÄLKI

Valtio-omistajan tavoitteena on omistajavaltaa käyttämällä edistää vastuullisia toimintatapoja ja siten kasvattaa omistaja-arvoa.

OMISTAJAN NÄKEMYKSEN MUKAAN YRITYSVASTUULLA on vaikutusta yhtiöiden taloudelliseen suori-
tuskykyyn ja se on siten tärkeä osa omistaja-arvon kas-
vattamisessa. Yritysvastuu on integroitu osaksi talou-
dellista analyysiä ja omistajastrategista työtä. Tämän
työn tuloksista valtio-omistaja on jatkanut aktiivisen
dialogin käymistä omistamiensa yhtiöiden kanssa.

Erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten joukos-
sa emme edelleenkään ole yritysvastuun tavoitteiden ja
niiden mittaamisen osalta täysin riittävällä tasolla. Val-
tio-omistaja odottaa yrityksiltä yritysvastuun vahvaa in-
tegroimista liiketoimintaan sekä tavoitteellista yritysvas-
tuun johtamista, mikä perustuu yritysten olennaisten
asioiden tunnistamiseen. Selkeät ja kunnianhimoiset
yritysvastuutavoitteet ovat tärkeä osa toimivaa johtamis-
järjestelmää. Yritysvastuun tavoitteet ja niiden saavut-
tamisen raportointi tulee todennäköisesti korostu-
maan valtion omistamisen tulevissa suuntaviivoissa.

Usean yrityksen liiketoimintastrategioissa ovat ko-
rostuneet megatrendit kuten ilmastonmuutos ja sen
hillitseminen, resurssien niukkuus, väestön kasvu ja

kaupungistuminen. Hiilijalanjäljen lisäksi myös vesija-
lanjälki, puhdas vesi ja sen saatavuus ovat korostuneet
yritysvastuukokonaisuuksien osana. Ihmisoikeudet ja
verojalanjälki ovat edelleen ajankohtaisia ja tärkeitä ko-
konaisuuksia yritysvastuussa.

Valtioneuvoston kanslian salkkuyritysten yritys-
vastuun johtamisen ja hallinnan keskimääräisessä ta-
sossa on tapahtunut positiivista kehitystä vuonna 2015.
Suuri osa yrityksistä on parantanut suoritustaan edelli-
sestä vuodesta ja heikoimmat suorittajat ovat ottaneet
huiman kehitysharppauksen eteenpäin. Valtio-omistaja
näkee toimivan ja tavoitteellisen yritysvastuun johtamis-
järjestelmän erityisen tärkeänä omistaja-arvon kasvun
kannalta. Ainoastaan yrityskulttuuriin ja liiketoimin-
taan täysin integroitu yritysvastuu kasvattaa omista-
ja-arvoa. Muiden sidosryhmien odotukset yritysvas-
tuasioista ovat varmasti vain kasvaneet, mutta myös
omistajan mielipiteillä on selkeästi ollut vaikutusta.

Erityisen positiivista on se, että yhä useampi yritys
on löytänyt yritysvastuuseen liittyviä liiketoimintamah-
dollisuuksia. Valtio-omistajalle yritysvastuu on nimen-
omaan keino omistusten arvon kasvattamiseen. Uudet
yritysvastuun tuomat liiketoimintamahdollisuudet ovat

jalostunein osa tämän tavoitteen saavuttamista. Yritysvastuuriskien tunnistaminen ja hallinta on myös parantunut edellisestä vuodesta.

Veroraportointi

Euroopan komissio antoi 12.4.2016 esityksen EU:ssa toimivien suurimpien yritysten velvollisuudesta raportoida verotietonsa julkisesti. Ehdotuksella on tarkoitus muuttaa tilinpäätösdirektiiviä. Ehdotuksen mukaan verotiedot tulee julkaista myös niin kutsutuista veroparatiiseista sekä koostetut tiedot EU:n ulkopuolelle maksetuista veroista. Suomen valtion enemmistöomisteiset yhtiöt ovat olleet velvollisia julkistamaan verotietonsa maakohtaisesti vuodesta 2015 lähtien.

Valtioneuvoston kanslian salkussa oli vuoden 2015 lopussa 28 yhtiötä. Ainoastaan kaksi yhtiötä ei raportoinut verojalanjäljestään keväällä 2016. Lähes kaikki yhtiöt olivat parantaneet raportointinsa tasoa jossain määrin edelliseen vuoteen verrattuna.

Yhtiöistä reilu kolmannes kuvasi veroasioiden organisointia ja johtamista. Kaksi kolmasosaa yhtiöistä raportoi verosuunnittelun pääperiaatteista, verostrategiasta ja sen tavoitteista. Suurin osa kertoi kuitenkin vain noudattavansa paikallisia lakeja ja säännöksiä. Enemmistö yhtiöistä antoi selvityksen itse valitsemastaan olennaisuusperiaatteesta, joka lähes poikkeuksetta oli määrä. Poisrajaamisessa viitattiin tietojen luottamuksellisuuteen.

Verotukseen liittyvinä tunnuslukuina löytyivät liikevaihto, tulos ennen veroja ja henkilöstön määrä. Muutama yhtiö esitti omia tunnuslukuja verotietojaan kuvaamaan. Kolmannes yhtiöistä ei raportoinut mait-

tain tai verolajeittain, mutta muutamat näistä yhtiöistä raportoivat kuitenkin Suomen osuuden erikseen. Muutamat yhtiöt kertoivat vastaanottamistaan julkisista tuista. Suurin osa yhtiöistä kertoi toiminnasta tai ettei toimintaa ole veroparatiiseissa. Yli puolet yhtiöistä julkisti myös vertailuvuoden tiedot.

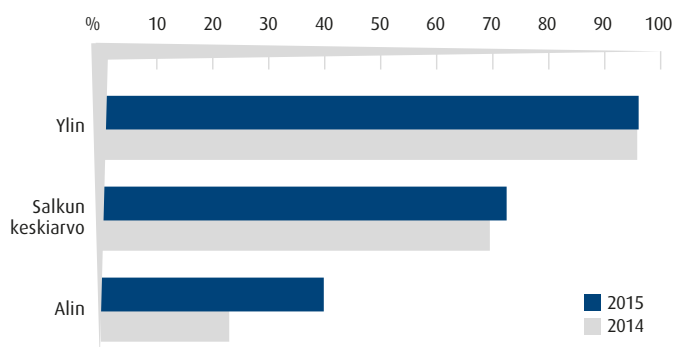
Vuodelta 2015 kaikki maksettavat ja tilitettävät verot olivat yhteensä noin 5,8 (6,5) miljardia euroa. Kaikista veroistaan yhtiöt maksoivat ja tilittivät Suomeen noin 4,5 (4,8) miljardia euroa. Verolajeittain voitiin todeta, että varsinaiset tuloverot muodostivat vain pienen osan yhtiöiden yhteenlasketusta verokertymästä. Suurimmat verokertymät syntyivät valmisteveroista ja arvonalisäveroista (netto). Palkkaverot ja työnantajamaksut yhdessä muodostivat seuraavaksi suurimman erän.

Kaikkien yhtiöiden yhteenlaskettu tulos ennen veroja oli 0,8 (5,1) Mrd euroa. Verotettavan tuloksen vertailtavuutta heikentää katsauskauden suuret kertaluonteiset kuluerät ja edellisen vuoden merkittävät kertaluonteiset verovapaat lisäykset. Vuonna 2015 Suomessa näytettiin 1,0 (4,0) Mrd euron verotettava tulos, josta maksettiin tuloveroja 0,1 (0,2) Mrd euroa. Selvityksen perusteella yhtiöiden raportoidusta yhteenlasketusta liikevaihdosta 70 (70) prosenttia tuli Suomesta. Yhtiöiden henkilökunnasta 73 (74) prosenttia työskenteli Suomessa.

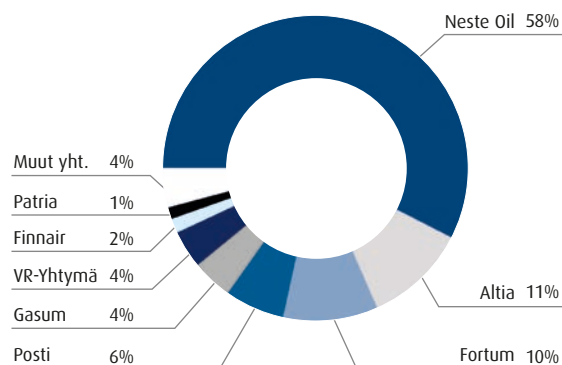
Kaikkien yhtiöiden yhteenlasketusta kokonaisverokertymästä oli niiden maiden osuus, joita ei raportoida erikseen, 7 (10) prosenttia. Näissä maissa näytettiin 0,6 (0,8) Mrd euron verotettava tulos, josta maksettiin 0,04 (0,03) Mrd euroa tuloveroja. Kaikkien yhtiöiden yhteenlasketusta liikevaihdosta 21 (22) prosenttia syntyi maissa, joita ei raportoida erikseen. Henkilöstöstä näissä maissa työskenteli 7 (7) prosenttia.

YRITYSVASTUUN JOHTAMINEN JA HALLINNAN TASO

max 100%

VEROJALANJÄLKI

VALTION OSAKESALKKU

VALTIO-OMISTEISET YHTIÖT

Valtioneuvoston kansliaan
keskitetty omistajaohjaus
Kaupallisesti toimivat

SIJOITTAJAINRESSI

YHTIÖRYHMÄ 1 a

Altia Oyj
Art and Design City Helsinki Oy Ab¹
Ekokem Oyj
Kemijoki Oy
Nordic Morning Oyj
Raskone Oy

SOLIDIUMIN OMISTUKSET

Elisa Oyj
Kemira Oyj
Metso Oyj
Outokumpu Oyj
Outotec Oyj
Sampo Oyj
SSAB AB
Stora Enso Oyj
Talvivaaran Kaivososakeyhtiö Oyj
TeliaSonera AB
Tieto Oyj
Valmet Oyj

STRATEGINEN INTRESSI

YHTIÖRYHMÄ 1 b

Arctia Oy
Boreal Kasvinjalostus Oy
Finnair Oyj
Fortum Oyj
Gasum Oy
Leijona Catering Oy
Meritaito Oy
Motiva Oy
Neste Oyj
Patria Oyj
Posti Group Oyj
Suomen Lauttaliikenne Oy
Suomen Rahapaja Oy
Suomen Siemenperunakeskus Oy
Suomen Viljava Oy
Tapio Oy
Vapo Oy
VR-Yhtymä Oy

¹ Selvitystilassa

Kertomusvuoden lopussa omistaja-ohjausosaston ohjausvastuulla oli 29 yhtiötä, joista kolme oli pörssi-yhtiötä (Finnair Oyj, Fortum Oyj, Neste Oyj) ja viisi erityistehtävayhtiötä (Finrail Oy, Gasonia Oy, Governia Oy, Solidium Oy, Suomen Erillisverkot Oy).

Valtion täysin omistama holding-yhtiö Solidium Oy kuuluu omistajaohjausosaston vastuulle. Solidiumin omistuksessa oli vuoden 2015 lopussa kahdentoista pörssi-yhtiön osakkeita, joissa kaikissa Solidium oli vähemmistöomistaja.

Omistajaohjaus eri ministeriöissä

ERITYISTEHTÄVÄYHTIÖT

YHTIÖRYHMÄ 2

A-Kruunu Oy	YM
Alko Oy	STM
OHY Arsenal Oy ²	VM
CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy	OKM
Finavia Oyj	LVM
Finnpilot Pilotage Oy	LVM
Finnvera Oyj	TEM
Finpro Oy	TEM
Finrail Oy	VNK
Gasonia Oy	VNK
Governia Oy	VNK
Hansel Oy	VM
Haus Kehittämiskeskus Oy	VM
Hevosopisto Oy	OKM
Kuntarahoitus Oyj	YM
Solidium Oy	VNK
Suomen Erillisverkot Oy	VNK
Suomen Ilmailuopisto Oy	OKM
Suomen Teollisuussijoitus Oy	TEM
Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy	TEM
Teollisen yhteistyön rahasto Oy	UM
Terrafame Group Oy	TEM
Tietokarhu Oy	VM
Veikkaus Oy	OKM
Yleisradio Oy	LVM

STRATEGINEN INTRESSI

YHTIÖRYHMÄ 2

Fingrid Oyj	VM
Suomen yliopistokiinteistöt Oy	VM

LVM = Liikenne- ja viestintäministeriö
 OKM = Opetus- ja kulttuuriministeriö
 STM = Sosiaali- ja terveysministeriö
 TEM = Työ- ja elinkeinoministeriö
 UM = Ulkoasiainministeriö
 VM = Valtiovarainministeriö
 VNK = Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto
 YM = Ympäristöministeriö

² Selvitystilassa,
21,05 % omistusta Valtion vakuusrahaston kautta

PERUSTIETOA SALKKUYHTIÖISTÄ

PÖRSSIYHTIÖT	Liikevaihto M€	Liikevoitto M€	Liikevoitto-%
Finnair Oyj	2324,0	121,7	5,2 %
Fortum Oyj	3702,0	4245,0	114,7 %
Neste Oyj	11130,6	698,7	6,3 %

NOTERAAMATTOMAT KAUPALLISESTI TOIMIVAT YHTIÖT	Liikevaihto M€	Liikevoitto M€	Liikevoitto-%
Altia Oyj	380,7	25,3	6,6 %
Arctia Oyj	62,1	18,1	29,1 %
Boreal Kasvinjalostus Oy	10,4	0,5	4,8 %
Ekokem Oyj	258,3	17,4	6,8 %
Gasum Oy	915,5	126,4	13,8 %
Kemijoki Oy	38,7	2,7	7,0 %
Leijona Catering Oy	73,5	5,0	6,8 %
Meritaito Oy	27,5	-2,2	-8,0 %
Motiva Oy	8,2	0,2	2,3 %
Nordic Morning Oyj	104,9	-0,2	-0,2 %
Patria Oyj	427,1	46,4	10,9 %
Posti Group Oyj	1650,3	55,9	3,4 %
Raskone Oy	60,3	-1,3	-2,1 %
Suomen Lauttaliikenne Oy	49,6	9,3	18,8 %
Suomen Rahapaja Oy	88,2	-2,2	-2,5 %
Suomen Siemenperunakeskus Oy	3,3	-0,4	-11,1 %
Suomen Viljava Oy	19,7	3,6	18,2 %
Tapio Oy	9,1	0,1	0,6 %
Vapo Oy	486,9	36,9	7,6 %
VR-Yhtymä Oy	1231,4	65,4	5,3 %

ERITYISTEHTÄVIÄ HOITAVAT YRITYKSET	Liikevaihto M€	Liikevoitto M€	Liikevoitto-%
Finrail Oy	36,9	1,7	4,5 %
Gasonia Oy		-0,02	
Governia Oy	71,3	-3,0	-4,2 %
Solidium Oy		534,5	
Suomen Erillisverkot Oy	85,6	8,5	10 %

Taseen loppusumma M€	Omavaraisuusaste	Sijoitetun pääoman tuotto	Oman pääoman tuotto	Nettovelkaantumisaste	Henkilöstö
2050,3	36,0 %	11,8 %	14,4 %	45,8 %	4817
22767,0	60,9 %	22,7 %	33,6 %	-15,8 %	7835
6793,0	45,7 %	14,7 %	19,5 %	41,6 %	4856

Taseen loppusumma M€	Omavaraisuusaste	Sijoitetun pääoman tuotto	Oman pääoman tuotto	Nettovelkaantumisaste	Henkilöstö
466,7	36,6 %	10,8 %	13,4 %	11,9 %	879
193,9	73,1 %	11,8 %	10,6 %	-16,9 %	273
10,5	79,2 %	6,2 %	3,0 %	-17,3 %	73
440,4	39,1 %	6,9 %	6,0 %	66,0 %	677
1425,5	39,4 %	10,9 %	22,0 %	118,0 %	319
474,2	18,4 %	0,6 %	1,0 %	442,2 %	42
27,0	76,5 %	26,8 %	20,8 %	-73,7 %	462
29,8	61,7 %	-8,9 %	-11,6 %	27,1 %	226
4,3	56,3 %	8,9 %	6,3 %	-47,4 %	74
75,7	48,5 %	-0,3 %	-0,6 %	27,6 %	709
499,1	47,0 %	18,0 %	20,1 %	16,5 %	2806
1304,8	47,2 %	7,1 %	6,1 %	-10,4 %	21598
20,8	16,0 %	-9,8 %	-52,8 %	159,6 %	490
57,2	74,4 %	23,2 %	18,5 %	-47,9 %	312
67,5	46,4 %	-3,6 %	-12,8 %	78,2 %	191
4,3	47,9 %	-13,5 %	-18,5 %	50,8 %	14
22,1	89,6 %	16,5 %	12,8 %	2,5 %	94
15,4	63,4 %	1,6 %	0,1 %	-54,7 %	54
838,2	37,9 %	6,2 %	6,6 %	128,7 %	961
1800,5	83,5 %	4,6 %	3,3 %	-20,5 %	8615

Taseen loppusumma M€	Omavaraisuusaste	Sijoitetun pääoman tuotto	Oman pääoman tuotto	Nettovelkaantumisaste	Henkilöstö
11,0	19,0 %	117,0 %	93,9 %	-440,0 %	447
497,2	47,6 %		-1 %	109 %	-
320,5	48,6 %	-1,5 %	-4,4 %	55,8 %	330
	81,1 %				12
243,0	88,9 %	5,2 %	4,5 %	-10,8 %	294

PÖRSSISALKUN KEHITYS

VALTION OMISTAMAN PÖRSSISALKUN MARKKINA-arvo ja kokonaistuotto jäi selkeästi yleisestä markkina-kehityksestä. Salkun markkina-arvo laski 5,9 prosenttia 10,2 (10,9) miljardiin euroon vertailuindeksin nousua 10,8 prosenttia. Valtion suoraan omistaman pörssisalkun tuotto oli -0,5 prosenttia. Helsingin pörssin tuottoindeksi nousi vuonna 2015 14,9 prosenttia. Solidiumin salkku tuotti 6,9 prosenttia vertailuindeksin nousua 15,9 prosenttia.

Pörssisalkun markkina-arvoa painoi Fortumin voimakas kurssilasku. Fortumin kurssi päättyi 23 prosentin laskuun vuonna 2015. Fortumin kehitys oli myös vertailuindeksiään selkeästi heikompaa. Nesteen osakekurssi nousi 38 prosenttia ja Finnairin 118 prosenttia. Sekä

Finnair että Neste kehittyivät hyvin myös suhteessa vertailuindekseihin.

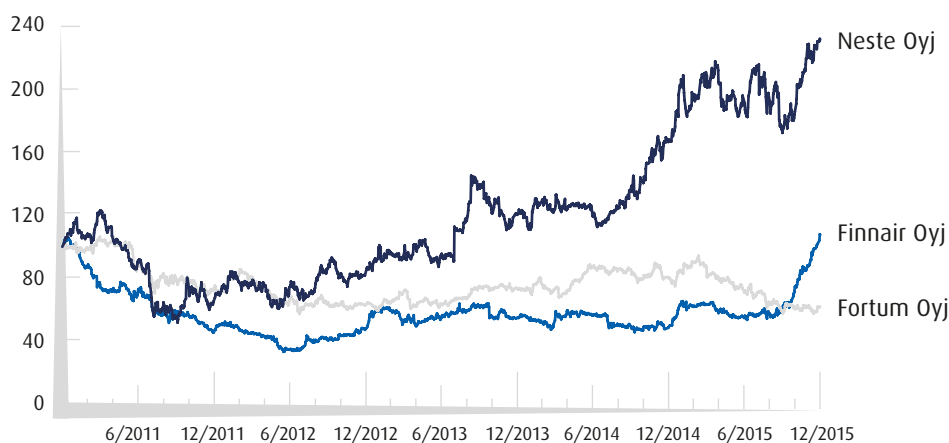
Valtion pörssiomistusten markkina-arvo on kehittynyt viimeisen kolmen vuoden aikana seuraavasti.

	Valtion omistus-osuus %	Omistuksen markkina-arvo M€		
		2015	2014	2013
Finnair	55,8	388	177	198
Fortum	50,8	6 277	8 103	7 499
Neste	50,1	3 549	2 577	1 846
Yhteensä		10 214	10 857	9 543
Solidiumin omistus		6 836	7 616	8 172
Kaikki yhteensä		17 050	18 473	17 715

Viiden vuoden tarkastelujaksolla valtion suoraan omistamien yhtiöiden markkina-arvo on kehittynyt alla olevan kuvan mukaisesti. Kokonaisuudessaan salkun markkina-arvo on laskenut vuoden 2010 lopun 12,1 miljardista eu-

rosta 10,2 miljardiin. Laskua selittää Fortumin kurssilasku ja sen voimakas paino salkussa. Kehitystä on osaltaan kompensoinut Nesteen markkina-arvon voimakas kasvu. Salkun viiden vuoden vuotuinen tuotto oli 2,1 prosenttia.

MARKKINA-ARVON KEHITYS 2011–2015

Valtioneuvoston kanslian vuonna 2015 saama voitonjako laski edellisen vuoden poikkeuksellisen korkeasta tasosta, mutta oli kuitenkin pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna hyvällä tasolla. Laskuun vaikutti Solidiumin maksaman voitonjaon lasku 706 miljoonaan euroon edellisvuoden 1087 miljoonasta eurosta. Valtioneuvoston kanslian suorassa omistajaohjauksessa olevien pörssiyritysten sekä listaamattomien yhtiöiden yhteenlaskettu osinkosumma sen sijaan kasvoi 814 (656) miljoonaan euroon, josta listaamattomien yhtiöiden osuus oli ennätyskorkea 144 (77) miljoonaa euroa. Merkittävin vaikutus oli VR-Yhtymän osinkosumman nousu 100 miljoonaan euroon.

Osinkojen kasvuun on vaikuttanut valtio-omistajan vuonna 2015 asettamat tavoitteet listaamattomien kaupallisesti toimivien yhtiöiden osinkopolitiikkojen tarkentamisesta ja pääomarakenteiden keventämisestä. Kehityksen odotetaan jatkuvan samansuuntaisena ja listaamattomien kaupallisesti toimivien yhtiöiden vuoden 2015 tuloksista maksettavan osinkosumman odotetaan nousevan entisestään.

Valtion suoraan omistamien pörssiyritysten osalta vuoden 2015 tuloksista valtiolle maksama osinkosumma sen sijaan laskee 624,5 (669,7) miljoonaan euroon Fortumin osingon laskun myötä. Neste sen sijaan kasvatti osinkoaan 1,0 (0,65) euroon osakkeelta. Salkun

osinkotuotto laski 6,1 (6,2) prosenttiin. Omistajan näkökulmasta valtion suoraan omistama pörssisalkku tuotti edelleen vuonna 2015 hyvää osinkotuottoa verrattuna Helsingin pörssin päälistan yhtiöiden keskimääräiseen tasoon, joka oli 4,9 (4,7) %. Solidiumin salkun osinkotuotto oli 5,5 (5,5) %.

VALTIONEUVOSTON KANSLIAN SAAMA VOITONJAKO 2011–2015, M€

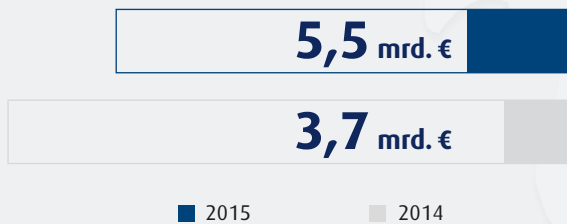
YHTIÖKATSAUKSET

VUODEN 2015 LOPUSSA valtioneuvoston kanslian omistaja-ohjausosasto vastasi kolmesta pörssiyhtiöstä, 21:stä kaupallisiin perustein toimivasta listaamattomasta yhtiöstä sekä viidestä erityistehtäväyhtiöstä. Tämän aukeaman infografiikka havainnollistaa kaupallisesti toimivien yhtiöiden salkun tunnuslukuja.

LIKEVAIHTO

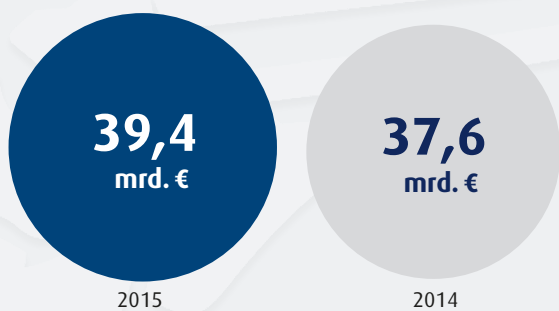
LIKEVOITTO

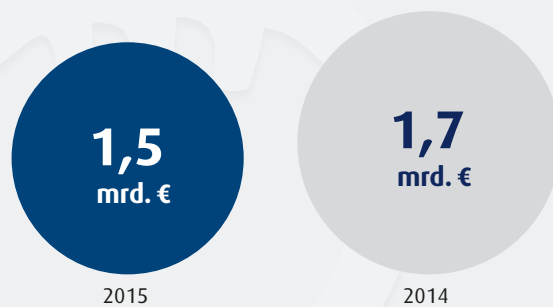
VERTAILUKELPOINEN LIKEVOITTO

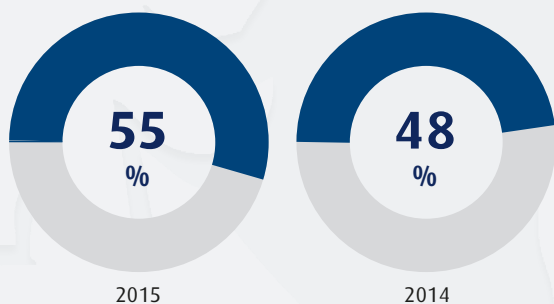
TASEEN LOPPUSUMMA

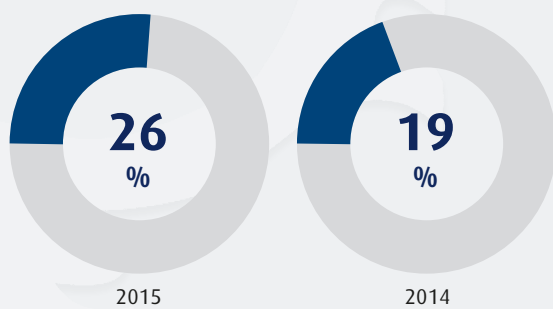
VALTION SAAMA VOITONJAKO

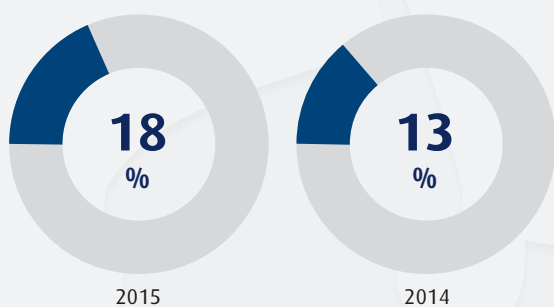
OMAVARAISUUSASTE

OMAN PÄÄOMAN TUOTTO

SIJOITETUN PÄÄOMAN TUOTTO

MATKUSTAJALIIKENTEEEN TUOTOT JA FINNAIRIN VASTUULLISUUS PARANIVAT

FINNAIR ON MATKAILUALAN KONSERNI, JOKA tarjoaa reittilento-, matkatoimisto- ja rahtipalveluja Suomessa ja ulkomailla. Finnairin strategian ydin on Aasian ja Euroopan välisessä liikenteessä. Helsinki-Vantaan lentokentältä yhtiö pystyy lentämään useisiin Aasian kohteisiin ja takaisin vuorokauden sisällä, mikä on tärkeä kilpailuetu yhtiön kaluston käytön kannalta. Yhtiö lentää 15 kohteeseen yhdeksässä eri Aasian maassa, kolmeen kohteeseen Pohjois-Amerikassa ja noin 60 kohteeseen Euroopassa. Vuonna 2015 yhtiön matkustajamäärä ylitti ensimmäisen kerran 10 miljoonan matkustajan rajan: matkustajia oli 10,3 (9,6) miljoonaa. Rahtia kuljetettiin 131 (149) miljoonaa kiloa.

Finnair aloitti vuonna 2015 uuden, kasvuun tähtäävän aikakauden, kun operointi A350-laajarunkokoneilla alkoi. Matkustajaliikenteen ja rahdin kapasiteetti kasvaa uusien koneiden myötä. Tämän vuoksi Finnair käynnisti sekä uusien lentäjien että matkustamohenkilöstön rekrytoinnit. Yhtiö myös ilmoitti investoivansa 80 miljoonaa euroa uuteen rahtiterminaaliin Helsinki-Vantaan lentoasemalla.

Marraskuussa Finnair ilmoitti saaneensa päätökseen Norra-yrityskaupan. Staffpoint ja Kilco Oy ostivat Finnairilta 60 prosenttia Nordic Regional Airlines AB:n (aiemmalta nimeltään Flybe Nordic AB) osakkeista. Norra operoi kotimaan ja Pohjois-Euroopan reittejä Finnairin ostoliikenteenä. Rahtiliikenteeseen erikoistuneen osakkuusyhtiö Nordic Global Airlines Ltd:n toiminta ajettiin alas taloudellisista syistä.

Epävakaasta taloustilanteesta huolimatta lentoliikenne kasvoi viime vuonna Finnairin päämarkkina-alueilla. Airbus ennustaa liikenteen määrän Kiinan ja Länsi-Euroopan välillä kasvavan yli viisi prosenttia vuodessa vuosina 2013–2033. Tämä luo pohjan Finnairin asettamalle tavoitteelle kaksinkertaistaa Aasian-liikenteen tuotot vuodesta 2010 vuoteen 2020 mennessä.

Finnairin taloudelliset tavoitteet ovat kuuden prosentin toiminnallinen liikevoittomarginaali ja 17 prosentin toiminnallinen käyttökate ennen lentokaluston vuokria yli syklin, alle 175 prosentin oikaistu nettovelkaantumisaste sekä vähintään seitsemän prosentin tuotto sijoitetulle pääomalle.

Matkustajaliikenteen tuotot kasvoivat

Finnairin liikevaihto kääntyi vuonna 2015 kasvuun su-pistuttuaan kahtena edeltävänä vuotena. Matkustaja-liikenteen tuotot kasvoivat noin kolme prosenttia, ja lisäpalveluiden myynti, jossa yhtiö tavoittelee merkittävä kasvua, ylitti 100 miljoonan euron rajan. Rahti-liikenteen tuotot laskivat noin 20 prosenttia. Toimin-nallinen liiketulos oli 24 (-36,5) miljoonaa euroa.

Finnairin toiminnalliset kulut ilman polttoaineta kasvoivat hieman edellisvuodesta. Polttoainekus-tannukset alenivat lähes 10 prosenttia polttoaineen markkinahinnan laskun seurauksena, mutta dollarin vahvistuminen euroon nähden heikensi hintakehityk-sen vaikutusta. Polttoaine on yhtiön suurin yksittäinen kuluerä ja sen kustannus liikevaihtoon suhteutettuna oli 26 prosenttia. Henkilöstökulujen osuus liikevaihtoon suhteutettuna oli 15 prosenttia.

Tilikauden tulos oli 89,7 (-82,5) miljoonaa euroa. Liiketoiminnan nettorahavirta oli vahva ja investointien nettorahavirta positiivinen A350-hankinnoista huolimatta. Yhtiö toteutti vuoden aikana kaksi A350-koneen myynti- ja takaisinvuokrausjärjestelyä, joil-la oli noin 80 miljoonan euron suuruinen kertaluon-teen positiivinen tulosvaikutus. Kolmas A350-kone rahoitettiin aluksi kassavaroin, mutta senkin osalta toteutettiin leasingjärjestely tilikauden päättymisen jälkeen.

Yhtiö laski lokakuussa liikkeeseen 200 miljoonan euron hybridilainan ja osti takaisin noin 80 miljoonan euron lainaosuudet aiemmin liikkeeseen lasketusta 120 miljoonan euron suuruudesta hybridilainasta. Hyb-ridilaina sisältyy yhtiön omaan pääomaan ja parantaa yhtiön taserakennetta.

Kaukoliikenteen kasvuloikka

Finnairin operoimassa laivastossa oli vuoden lopus-sa kaikkiaan 46 konetta, joista kolme oli uusia A350-koneita. Lisäksi Finnair omisti vuoden lopussa 13 konetta, joita operoi Norra, ja se oli edelleenvuokrannut 17 konetta pääasiassa Norran käyttöön.

Finnair on tilannut Airbusilta kaikkiaan 19 A350 konetta. Vuoden 2016 lopussa Finnair arvioi koneita

FINNAIR OYJ

OMISTUKSEN STRATEGINEN INTRESSI

Suomen lentoliikenneyhteyksien toimivuus

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

Klaus W. Heinemann

HALLITUKSEN JÄSENET

Maija-Liisa Friman, Jussi Itävuori, Jouko Karvinen, Gunvor Kronman, Jaana Tuominen, Nigel Turner

TOIMITUSJOHTAJA

Pekka Vauramo

TOIMIALA

Lentoyhtiö

Valtion omistusosuus 55,8 %

TUNNUSLUKUJA

		2015	2014
Liikevaihto	M€	2 324	2 285
Liikevoitto*	M€	121,7	-72,5
Liikevoittoprosentti	%	5,2	-3,2
Taseen loppusumma	M€	2 050	1 885
Omavaraisuusaste	%	36,0	27,7
Nettovelkaantumisaste**	%	45,8	107,5
Oman pääoman tuotto	%	14,4	-13,8
Sijoitetun pääoman tuotto	%	11,8	-6,5
Henkilöstö yhteensä 31.12.		4 817	4 981
Henkilöstö Suomessa (noin)		4 001	4 305
Osinkosumma	M€	0	0
Valtion saama osinko	M€	0	0
Investoinnit	M€	330	82

* Omistajaohjaus raportoi liikevoiton, johon sisältyy mm. johdannaisten arvon muutokset ja myyntivoitot.
** Sisältää arvioidut tulevien 7 vuoden leasing-maksut.

olevan käytössä yhteensä seitsemän ja viimeinen toimitettaneen vuoden 2023 loppuun mennessä. Investointi on noin 2 miljardin euron arvoinen. Syöttöliikenteen kapasiteetin lisäämiseksi yhtiö kasvattaa ja uudistaa Euroopan-liikenteen laivastoaan. Alueellisen liikenteen käytössä olleita pieniä kapearunkokoneita korvataan kuudella suuremmalla A321-kapearunkokoneella, jotka vuokrataan osittain miehistöineen. Lisäksi yhtiö on päättänyt lisätä vuoden 2017 aikana kapearunkokoneidensa istuinten lukumäärää ja kasvattaa näin kapasiteettia.

A350-koneiden polttoaineenkulutus on istuinta kohden neljänneksen pienempi kuin laivastosta poistuvien A340-laajarunkokoneiden ja ne ovat kustannustehokkaampia. Samalla kaloustuudistus parantaa matkustus- ja koneessa työskentelyn mukavuutta ja tarjoaa yhtiölle paremmat mahdollisuudet lisäpalveluiden myyntiin. Finnair asentaa langattoman laajakaistayhteyden kaikkiin A350-koneisiin.

Vastuullinen maailmankansalainen

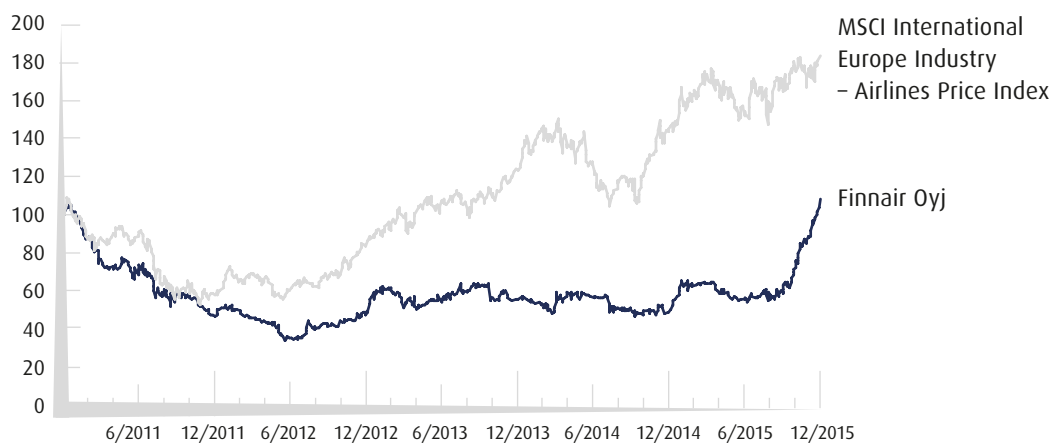
Uusi kalusto on Finnairille tärkeä paitsi kannattavan kasvun myös vastuullisuuden kannalta: operoimalla ympäristöystävällisellä kalustolla Finnair vastaa odotuksiin vastuullisemmasta lentoliikenteestä. Yhtiön

tavoitteena on leikata CO₂-päästöjään 20 prosentilla myytyä tonnikilometriä kohden vuoteen 2017 mennessä vuoden 2009 tasosta. Yhtiö tekee yhteistyötä alan toimijoiden ja viranomaisten kanssa lentämisen ilmastovaikutusten vähentämiseksi. Finnair poimii YK:n Sustainable Development Goals -tavoitteista oman toimintansa kannalta olennaisimmat kohteet, joita se työstää. Sosiaalisen vastuun osalta yhtiö panostaa työhyvinvoinnin ja johtamisen kehittämiseen.

Finnair siirtyi vastuullisuusraportoinnissa GRI G4-standardiin ja päivitti yritys vastuun olennaisuusanalyysinsä. Olennaisimmat teemat ovat ympäristö, talous, eettinen liiketoiminta ja vastuullinen hankinta, henkilöstö sekä asiakas. Merkittävimmät yritys vastuun vaikutukset liittyvät asiakkaiden ja henkilöstön turvallisuuden varmistamiseen, yhtiön taloudellisen kilpailukyvyyn ylläpitämiseen ja rooliin suomalaisessa yhteiskunnassa sekä polttoainetehokkuuden jatkuvaan parantamiseen.

CDP-järjestö on nimennyt Finnairin yhdeksi Pohjoismaiden johtavista yrityksistä ilmastonmuutokseen liittyvän tiedon raportoinnissa. World Airline Awards palkitsi Finnairin kuudetta kertaa peräkkäin Pohjois-Euroopan parhaana lentoyhtiönä. Palkinto perustuu maailmanlaajuiseen kyselyyn, johon vastasi noin 18 miljoonaa matkustajaa yli 160 maasta.

OSAKEKURSSIN KEHITYS 2011–2015

PÄIVITETYN STRATEGIAN TAVOITTEENA KASVU JA JATKUVA KANNATTAVUUS

ENERGIASEKTORIA ON JO PITKÄÄN VAIVANNUT hyvin haastava markkinatilanne. Vuonna 2015 kehityksessä ei näkynyt positiivisia merkkejä sähkön tukkuhinnan jatkaessa laskusuunnassa. Pikaisia korjausliikkeitä ei myöskään ole odotettavissa.

Fortumin päivitetty strategia julkaistiin helmikuussa 2016. Fortum pyrkii strategiallaan vastaamaan mahdollisesti pysyväänkin heikkoon markkinatilanteeseen ja pyrkii siten etsimään kasvua liiketoiminnoista, jotka ovat pohjoismaisesta sähkönmarkkinahinnasta riippumattomia. Fortumin visiona on olla puhtaan energian edelläkävijä. Kestävä kehitys ja päästötön tuotanto ovat siten edelleen Fortumin strategian kulmakiviä. Strategia pohjautuu kuitenkin aiempaa selkeästi voimakkaammin vahvaan tehokkuuden parantamiseen ja rakenteiden uudistamiseen sekä kasvuun aurinko- ja tuulivoimassa sekä kaupungeille tarjottavissa kestävässä puhtaan energian ratkaisuissa. Mahdolliset, jopa miljardiluokan investoinnit painottuvat näihin kokonaisuuksiin. Lisäksi Fortum pyrkii kehittämään myös täysin uusia energia-liiketoimintoja. Strategia perustuu megatrendeille kuten ilmastonmuutos, resurssien niukkuus, kiertotalous, digitalisaatio ja kaupungistuminen. Näistä kumpuaa

kasvavia liiketoimintamahdollisuuksia, joiden hyödyntämisessä onnistuminen on Fortumille erittäin tärkeää. Fortum uudisti myös liiketoimintarakenteensa ja johtoryhmänsä päivitettyä strategiaa tukemaan.

Strategisten suuntaviivojen lisäksi Fortum uusi taloudelliset tavoitteensa. Sijoitetun pääoman tuotto-prosentin tavoitetaso laski 10 prosenttiin aiemmasta 12 prosentista heijastaen hyvin vaikeaa markkinatilannetta. Tavoitteiden saavuttamisen kannalta merkittävää on mahdollisten kasvuinvestointien suuntaaminen ja niiden tarjoama tuottotaso. Siirtoliiketoimintojen myyntien vahvistama tase mahdollistaa Fortumille erittäin hyvän rahoitusaseman strategian toteuttamisen kannalta. Nettovelan suhde käyttökatteeseen -tavoite pysyi 2,5:ssä. Tämä mahdollistaa noin 4–6 miljardin euron pääomien uudelleen allokoimisen.

Uusiutuva energia ja sen tukeminen ovat muuttaneet markkinoita. Kehitys on johtanut siihen, että perinteisen sähkön- ja lämmöntuotannon kannattavuudessa on haasteita. Myös raaka-aineiden nopea hinnanlasku on tuonut haasteita energiateollisuudelle. Fortum jatkaakin tuottavuuden ja kilpailukyvyyn parantamista ja pyrkii laskemaan kiinteitä kustannuksia 100 miljoonal-

la eurolla vuosina 2016–2017. Jatkuva tehokkuuden hakeminen ja uusi säästöohjelma yhdistettynä vahaan taseeseen antavat puskuria haastavassa markkinatilanteessa.

Investointiohjelma Venäjällä päätökseen vuoden 2016 alussa

Fortum sai päätökseen 4,5 miljardin investointiohjelmansa Venäjälle vuoden 2016 alkupuolella. Venäjä segmentti tuotti noin neljäsosan yhtiön liikevoitosta vuonna 2015. Heikko rupla sekä Venäjän talouden haasteet tekivät Fortumin toimintaympäristöstä Venäjällä edelleen erittäin haastavan. Fortum onnistui kuitenkin parantamaan Russia-segmentin liiketuloa, joka nousi 40 miljoonalla eurolla ja päättyi 201 (161) miljoonaan euroon. Russia-segmentin tavoitteena on saavuttaa 18,2 miljardin ruplan liikevoittaso vuosien 2017–2018 aikana. Venäjän liiketoiminnan osalta keskeisiä tekijöitä ovat talouden kasvu, ruplan kurssi, kaukolämpömarkkinoiden sääntelyyn liittyvä kehitys sekä sähkön tukku- ja kapasiteetti-markkinoiden kehitys.

Markkinatilanne säilyi haastavana

Fortumin vuoden 2015 operatiivinen tulos oli heikko. Yhtiön jatkuvien liiketoimintojen liikevaihto laski 3459 (4088) miljoonaan euroon alentuneiden sähkön hintojen ja ruplan heikkenemisen vuoksi. Liikevaihdon laskun lisäksi tulosta painoi myös Oskarshamin ydinvoimalan 1- ja 2-yksiköiden sulkemiseen liittyvä alaskirjaus. Sähkön hintaa painoi korkeat vesivoiman tuotantomäärät, leuto sää, kasvanut tuetun tuulivoiman tuotanto sekä laskeneet raaka-aineiden hinnat. Fortumin kannattavuutta heikensi myös kasvanut kulutaakka, erityisesti Ruotsin ydinvoiman tuotannossa. Fortumin raportoitu jatkuvien toimintojen liikevoitto oli -150 (1296) miljoonaa euroa ja jatkuvien toimintojen vertailukelpoinen liikevoitto 808 (1085) miljoonaa euroa. Vuonna 2015 yhtiö saattoi päätökseen sähkönjakeluliiketoiminnan myynnin. Ruotsin verkkojen myynnistä Fortum kirjasi 4,3 miljardin euron myynti-

FORTUM OYJ

OMISTUKSEN STRATEGINEN INTRESSI

Sähköntuotannon riittävyyden varmistaminen myös poikkeusolosuhteissa

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

Sari Baldauf

HALLITUKSEN JÄSENET

Mino Akhtarzand, Heinz-Werner Binzel, Eva Hamilton, Kim Ignatius, Tapio Kuula, Veli-Matti Reinikkala, Jyrki Talvitie

TOIMITUSJOHTAJA

Pekka Lundmark

TOIMIALA

Yleishyödylliset palvelut

Valtion omistusosuus 50,8 %

TUNNUSLUKUJA

		2015	2014
Liikevaihto (jatkuvat)	M€	3702 (3459)	4751 (4088)
Liikevoitto (jatkuvat)	M€	4245 (-150)	3428 (1296)
Liikevoitto-%	%	115	72,2
Vertailukelpoinen liikevoitto (jatkuvat)	M€	922 (808)	1351 (1085)
Taseen loppusumma	M€	22767	21375
Omavaraisuusaste	%	61	51
Nettovelkaantumisaste	%	-15,8	39
Oman pääoman tuotto	%	33,6	30,2
Sijoitetun pääoman tuotto	%	22,7	19,5
Henkilöstö yhteensä		7835	8592
Henkilöstö Suomessa		1959	2040
Osinkosumma	M€	977	1155
Valtion saama osinko	M€	496	586
Investoinnit	M€	626	774

voiton, joka vahvisti yhtiön tulosta ja tasetta. Vuoden 2015 lopussa Fortumin nettovelan suhde käyttökatteeseen oli -0,5 nettokassan ollessa yli 2 miljardia euroa.

Fortumin osakekurssi on laskenut 23 prosenttia vuoden 2015 aikana. Vuoden 2015 lopun kurssilla 1,1 euroon osakkeelta laskenut osinko tuotti 7,9 prosentin osinkotuottoa.

Puhtaan energian edelläkävijä

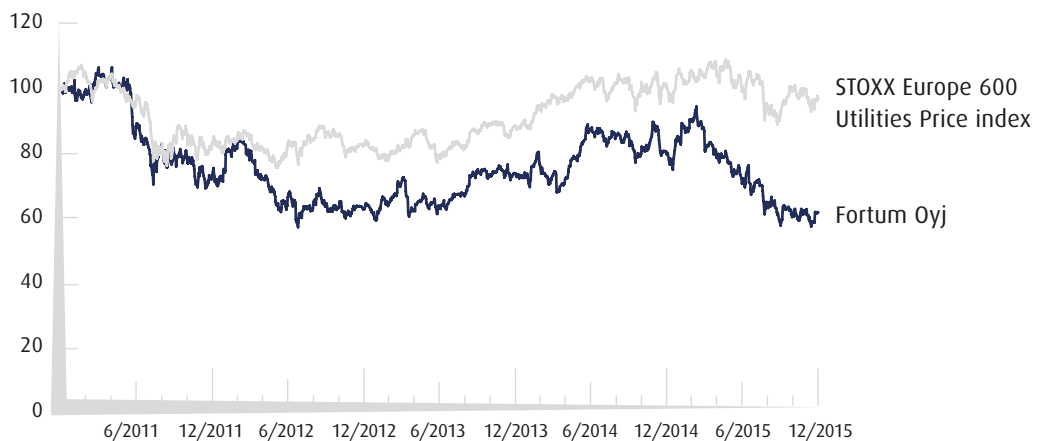
Fortum on visionsa mukaan asettanut kunnianhimoiset tavoitteet menestyä toimialallaan puhtaan energian tuottajana. Uuden strategian liiketoimintamahdollisuudet kumpuavat ilmastonmuutoksen hillitsemisestä ja resurssien niukkuuden tuomista mahdollisuuksista. Ilmastotavoitteiden myötä maailman energiajärjestelmän odotetaan muuttuvan yhä vähähiilisemmäksi ja asiakkaat ovat yhä tiedostavampia myös omissa ratkaisuisaan. Energiantuotanto hajaantuu ja kasvavat kaupungit tarvitsevat uusia kestäviä ratkaisuja. Fortum on uudella strategiallaan entistä paremmin asemoitunut muuttuvalla energia-alalla hyötymään yritysvastuun megatrendien tuomista liiketoimintamahdollisuuksista.

Venäjä mukaan lukien Fortumin sähköntuotannosta oli hiilidioksidipäästötöntä noin 64 %.

Fortum on asettanut selkeitä tavoitteita kasvihuonekaasupäästöjensä vähentämiseksi ja energiatehokkuuden parantamiseksi ja saavutti tavoitteet vuoden 2015 osalta.

Sosiaalisessa vastuussa korostui edelleen työturvallisuus. Fortum onnistui pitämään oman henkilöstön työturvallisuuden hyvällä tasolla sekä parantamaan urakoitsijoiden työturvallisuutta. Vakavien onnettomuuksien määrän vähentämisessä yhtiö sen sijaan ei päässyt tavoitteeseensa. Turvallisuus korostuu edelleen tärkeänä osana Fortumin yritysvastuukokonaisuutta. Yhtiön tavoitteena on päästä eroon vakavista tapaturmista vuoteen 2020 mennessä. Yhtiö on nostanut henkilöstön hyvinvoinnin osaksi konsernimittaristoa vuoden 2016 osalta. Fortum sisällyttää ihmisoikeusarvioinnin maa- ja vastapuoliriskien arviointiin, investointihankkeille tehtävään arviointiin sekä osaksi alihankintaketjun auditointeja ja toimittajille asetettuja vaatimuksia. Ihmisoikeusnäkökulma korostuu entisestään toiminnan mahdollisesti laajentuessa esimerkiksi Intiassa tai muualle nykyisten kotimarkkinoiden ulkopuolelle.

OSAKEKURSSIN KEHITYS 2011–2015

ENNÄTYSSUURI VERTAILU- KELPOINEN LIIKEVOITTO, KAIKKI LIIKETOIMINTA- ALUEET PARANSIVAT

NESTE ON ÖLJYNJALOSTUKSEN JA UUSIUTUVIEN ratkaisujen yhtiö. Se tarjoaa puhtaamman liikenteen ja teollisuuden tuotteita. Yhtiö vaihtoi nimensä Neste Oilista Nesteeksi vuonna 2015. Yhtiön uusiutuvien polttoaineiden tuotanto on kasvanut viime vuosina ja yhtiön tavoitteena on kasvaa myös muiden uusiutuviin raaka-aineisiin perustuvien tuotteiden, kuten erilaisten kemianteollisuuden biopohjaisten tuotteiden, valmistajana.

Nesteen perinteiset öljynjalostamot sijaitsevat Porvoossa ja Naantalissa, ja niiden tuotantokapasiteetti on yhteensä noin 15 miljoonaa tonnia vuodessa. Yhtiön kaksi uusiutuvan dieselin jalostamoa sijaitsevat Singaporessa ja Rotterdamissa Hollannissa. Myös Porvoon jalostamolla valmistetaan uusiutuvaa dieseliä. Nesteen uusiutuvan dieselin tuotantokapasiteetti on 2,4 miljoonaa tonnia vuodessa.

Neste on mukana seuraavissa vastuullisuusindekseissä: The Global 100, Dow Jones Sustainability Index, CDP Forest, CDP Climate Change, Storebrand kestävän kehityksen rahasto ja STOXX Global ESG Leaders. Yhtiö käy aktiivista keskustelua eri sidosryhmien kanssa. Näiden keskustelujen pohjalta yhtiö täsmensi vastuul-

lisuustyön raportointia kahteen teemaan: ilmastoon ja resurssitehokkuuteen sekä vastuulliseen toimitusketjuun. Yhtiö laati vuoden 2015 vastuullisuusraportin ensi kertaa GRI:n (Global Reporting Initiative) G4-ohjeistoa soveltuvin osin noudattaen.

Yhtiö käyttää jalostuksessaan ainoastaan 100-prosenttisesti serfioitua palmuöljyä. Neste saavutti etujassa kyvyn käyttää tuotannossa ainoastaan jäte- ja tähderaaka-aineita. Yhtiö kuitenkin optimoi eri raaka-aineita markkinatilanteen mukaisesti. Jäte- ja tähderaaka-aineiden osuus oli 68 prosenttia vuonna 2015 uusiutuvien raaka-aineiden käytöstä.

Nesteen visio on luoda vastuullisia vaihtoehtoja joka päivä. Yhtiöllä on kaksi strategista tavoitetta. Yhtiö haluaa olla Itämeren alueen johtava toimija ja se haluaa kasvaa uusiutuviin raaka-aineisiin perustuvilla globaaleilla markkinoilla. Uusiutuvien polttonesteiden lisäksi yhtiön tavoitteena on kasvaa kemianteollisuudessa. Tällöin uusiutuvilla tuotteilla voitaisiin korvata fossiilisia raaka-aineita esimerkiksi muovien, maalien ja liimojen valmistuksessa.

Neste järjesti syyskuussa 2015 pääomamarkkinapäivän, jossa se ilmoitti kahden strategisen tavoitteen lisäksi

si, että sen tavoitteena on, että uusiutuvien tuotteiden liiketoiminnan myynnistä 20 prosenttia tulee liikenteen ulkopuolisista sovelluksista vuoteen 2020 mennessä. Lisäksi Nesteen tavoitteena on 100 miljoonan euron lisäys Uusiutuvat tuotteet – liiketoiminnan vertailukelpoiseen liikevoittoon vuoteen 2020 mennessä.

Neste teki vuosia sitten päätöksen investoida uusiutuviin polttoaineisiin. Vuonna 2015 tämän liiketoiminnan liikevaihto oli noin 2,4 miljardia euroa ja yhtiö on maailman johtava toimija uusiutuviissa polttoaineissa. Markkinat ovat globaalit. Tämä kertoo, että pitämällä fokus vain Suomessa menetetään paljon mahdollisuuksia tai jopa koko liiketoiminta.

Markkinaympäristö, talous ja vastuullisuus

Nesteen tärkeimmät tulokseen vaikuttavat markkina-tekijät ovat kansainväliset jalostusmarginaalit, Pohjanmeren Brent-raakaöljyn ja venäläisen raskaamman raakaöljyn (REB) välinen hintaero, Yhdysvaltain dollarin ja euron välinen valuuttakurssi sekä kasviöljyjen väliset ja kasviöljyjen ja fossiiliöljyjen väliset hintaerot ja biodieselin marginaalit.

Raakaöljyn hinnan muutokset, tarjonnan ja kysynnän tasapaino ja biopolttoainelvoitteisiin, Yhdysvaltain Blender's Tax Credit – verohelpotukseen ja muihin kannustimiin liittyvän poliittisen päätöksen epävarmuus vaikuttavat öljytuotteiden ja uusiutuvien polttoaineiden markkinoihin.

Vuonna 2015 Neste käytti 68 (62) prosenttia jätettä tähderaaka-ainevirtoja Uusiutuvien polttoaineiden tuotannon raaka-aineena. Vastuullisuus on Nesteen strategian ytimessä. Vastuullisuuteen liittyvä olennaisuusarvio päivitetään yhtiössä joka toinen vuosi. Viimeisen päivitys tehtiin loppuvuoden 2014 ja alkuvuoden 2015 aikana. Taloudellinen vastuu, materiaalityökalutehokkuuteen liittyvät teemat ja ihmisoikeudet saivat aiempaa selkeästi suuremman painoarvon. Yhtiö päivittää olennaisuusarvion vuonna 2016.

Merkittävä osa Nesteen vastuullisuustyötä on sidosryhmävuorovaikutus. Yhtiö tavoittelee aktiivista vuoropuhelua sidosryhmien kanssa. Tässä yhtiön tavoitteena

NESTE OYJ

OMISTUKSEN STRATEGINEN INTRESSI

Valtakunnallisen polttoainehuollon turvaaminen huoltovarmuusnäkökohdat huomioon ottaen

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

Jorma Eloranta

HALLITUKSEN JÄSENET

Maija-Liisa Friman, Laura Raitio, Jean-Baptiste Renard, Willem Schoeber, Kirsi Sormunen, Marco Wiren

TOIMITUSJOHTAJA

Matti Lievonen

TOIMIALA

Energiateollisuus

Valtion omistusosuus 50,1 %

TUNNUSLUKUJA

		2015	2014
Liikevaihto	M€	11 131	15 011
Liikevoitto	M€	699	150
Liikevoitto -%	%	6,3	1,0
Taseen loppusumma	M€	6 793	6 494
Omavaraisuusaste	%	45,7	41,0
Nettovelkaantumisaste	%	41,6	61,0
Oman pääoman tuotto	%	19,5	2,1
Sijoitetun pääoman tuotto	%	14,7	3,3
Henkilöstö yhteensä		4 856	4 833
Henkilöstö Suomessa	M€	3 279	3 309
Osinkosumma	M€	256	166
Valtion saama osinko	M€	128,5	83,5
Investoinnit	M€	505	272

on kertoa omasta toiminnastaan ja toisaalta kuunnella sidosryhmien näkemyksiä yhtiön tavasta toimia.

Neste järjesti helmikuussa 2015 sidosryhmätyöpajan, jossa keskeisten ryhmien edustajat antoivat palautetta yhtiön olennaisuusarviosta. Tilaisuudessa käydyn keskustelun perusteella sidosryhmät pitivät taloudellista vastuuta vastuullisuustyön keskeisenä osa-alueena. Lisäksi yhtiön odotetaan huomioivan toimitusketjun sosiaaliset näkökohdat entistä vahvemmin. Yhtiöltä odotetaan myös ilmastopoliittisia linjauksia. Sidosryhmät toivoivat myös asiakasnäkökulmaa yhtiön arvoketjuajatteluun ja kaipasivat tietoa asiakkaille vastuullisen päätöksenteon tueksi.

Yhtiö teki joulukuussa 2015 koko konsernia koskevan ihmisoikeusittoumuksen. Tämä on yksi teko vastuullisuudessa. Strateginen vastuullisuus on avannut Nesteelle merkittäviä uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

Taloudellinen vuosi 2015

Nesteen tilikauden 2015 vertailukelpoinen liikevoitto 925 (583) miljoonaa euroa oli paras koskaan huolimatta Porvoon jalostamolla toteutetusta historiallisen suuresta huoltoseisokista. Alhainen öljyn hinta kasvatti öljy-

tuotteiden kysyntää maailmamarkkinoilla. Kysynnän kasvu vahvisti erityisesti bensiinin viitemarginaalia, joka kasvoi yli 5 dollaria. Positiiviseen tuloskehitykseen vaikuttivat myös vahva dollari sekä USA:n ja EU:n kasvavat biopolttoainevelvoitteet. Alhainen öljyn hinta tuki myös jalostuksen kannattavuutta. Liikevaihto aleni öljyn hinnan laskun seurauksena.

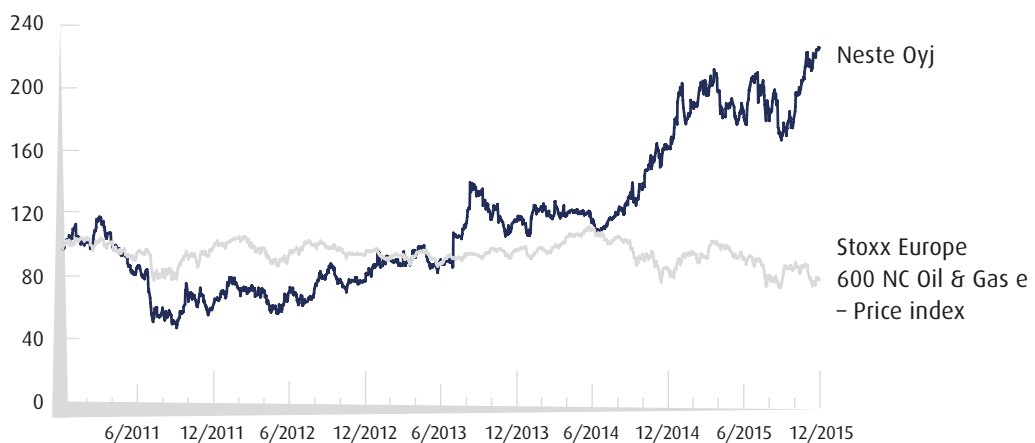
Öljytuotteiden vertailukelpoinen liikevoitto vuodelta 2015 oli 439 (285) miljoonaa euroa, Uusiutuvien tuotteiden 402 (239) miljoonaa euroa ja Öljyn vähittäismyynnin 84 (68) miljoonaa euroa. Huolimatta Uusiutuvien tuotteiden positiivisesta kehityksestä, tuovat Öljytuotteet vielä suurimman osan yhtiön operatiivisesta liikevoitosta.

Nesteen velan osuus kokonaispääomasta oli 29,4 (37,9) prosenttia eli se oli yhtiön ilmoittaman tavoitehaarukan 25–50 prosenttia sisällä. Yhtiön sijoitetun pääoman tuotto verojen jälkeen (ROACE) oli ensimmäistä kertaa yli 15 prosentin strategisen tavoitetason ollen 16,3 (10,1) prosenttia.

Vuoden 2015 investoinnit olivat 505 (272) miljoonaa euroa.

Neste luopui vuoden 2015 alusta tulosohjeistuksen antamisesta.

OSAKEKURSSIN KEHITYS 2011–2015

ALTIA OYJ

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

Sanna Suvanto-Harsaae

HALLITUKSEN JÄSENET

Kim Henriksson, Minna Huhtaniska,
Annikka Hurme, Jarmo Kilpelä, Kasper Madsen

TOIMITUSJOHTAJA

Pekka Tennilä

TOIMIALA

Alkoholijuomien valmistus, markkinointi, myynti, vienti ja maahantuonti sekä teollisten tuotteiden ja palveluiden valmistus ja myynti

TUNNUSLUKUJA

		2015	2014
Liikevaihto	M€	380,7	426,3
Liikevoitto	M€	25,3	-18,6
Liikevoittoprosentti	%	6,6	-4,4
Taseen loppusumma	M€	466,7	501,5
Omavaraisuusaste	%	36,6	28,7
Nettovelkaantumisaste	%	11,9	34,2
Oman pääoman tuotto	%	13,4	-11,6
Sijoitetun pääoman tuotto	%	10,8	-3,5
Henkilöstö yhteensä		879	987
Henkilöstö Suomessa		470	498
Osinkosumma	M€	10,4	0
Valtion saama osinko	M€	10,4	0
Investoinnit	M€	11,3	16,7

Valtion omistusosuus 100 %

ALTIA ON VÄKEVIEN ALKOHOLIJUOMIEN JA viinien markkinajohtaja Pohjoismaissa ja Baltiassa. Altialla ei ole enää strategista merkitystä valtiolle ja eduskunta on hyväksynyt esityksen Altian määräänemistövaatimuksen poistamisesta.

Selvä parannus kannattavuudessa

Altian liikevaihto laski vuonna 2015 edellisestä vuodesta 10,7 %. Alkoholituotteiden liikevaihto jäi edellisestä vuodesta johtuen tuoteportfolion tiivistämisestä sekä sopimusvalmistuksen päättymisestä Svendborgin tehtaalla Tanskassa. Vuonna 2016 liikevaihdon laskun ennakoidaan pienenevän vuodesta 2015.

Vuoden 2015 keskeisin tavoite oli kannattavuuden parantaminen. Tehostamisen seurauksena liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä nousi 23,6 (17,9) miljoonaan euroon. Vuonna 2016 arvioidaan liikevoiton ilman kertaluonteisia eriä ja suhteellisen kannattavuuden paranevan edellisestä vuodesta olettaen että markkina ei heikkene.

Altian tase vahvistui ja maksuvalmius oli hyvä. Liiketoiminnan nettorahavirta oli 34,8 (17,1) M€. Investoinnit

toiteihin käytettiin 11,3 (16,7) M€ ja ne liittyivät lähinnä Koskenkorvan tehtaan vanhan voimalaitoksen perusrakennuksiin ja Rajamäen operatiivisen tehokkuuden parantamiseen. Edellisen vuoden investoinnit liittyivät lähinnä Koskenkorvan biovoimalaitoksen rakentamiseen.

Rajamäellä valmistettiin väkeviä alkoholijuomia ja viinejä 64,4 (65,7) miljoonaa litraa ja Viron Tabasalus 5,0 (5,0) miljoonaa litraa. Altia osti Koskenkorvan tehtaalle ohraa lähes 191 miljoonaa kiloa, mikä on noin 15 % Suomen kokonaisohrasadosta.

Yritysvastuuseen lisää läpinäkyvyyttä

Altia aloitti raportoinnin yritys vastuun tavoitteista ja niissä edistymisestä. Henkilöstön hyvinvointi ja hyvä johtajuus ovat tärkeimpiä vastuullisuusteemoja. Toisen kerran toteutetun sidosryhmäkyselyn perusteella tehtiin olennaisuusanalyysi ja olennaisuusmatriisi. Altian Koskenkorvan tislauksen uuden biovoimalaitoksen hiilidioksidipäästöt pienenevät 35 %, ja tehtaan energiamuutos kasvoi 20 %:sta 46 %:iin vuonna 2015.

ARCTIA OY

OMISTUKSEN STRATEGINEN INTRESSI

Suomen elinkeinoelämän kuljetustarpeita palvelevan talvimerenkulun varmistaminen

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

Christer Granskog

HALLITUKSEN JÄSENET

Maire Laitinen, Ilpo Nuutinen,
Antti Pankakoski, Päivi Söderholm

TOIMITUSJOHTAJA

Tero Vauraste

TOIMIALA

Erikoisvarustamo

TUNNUSLUKUJA

		2015	2014
Liikevaihto	M€	62,1	61,3
Liikevoitto	M€	18,1	16,8
Liikevoittoprosentti	%	29,1	27,4
Taseen loppusumma	M€	193,9	185,7
Omavaraisuusaste	%	73,1	72,7
Nettovelkaantumisaste	%	-16,9	-15,6
Oman pääoman tuotto	%	10,6	10,0
Sijoitetun pääoman tuotto	%	11,8	11,3
Henkilöstö yhteensä		273	261
Henkilöstö Suomessa		273	261
Osinkosumma	M€	7,5	7,9
Valtion saama osinko	M€	7,5	7,9
Investoinnit	M€	14,7	15,6

Valtion omistusosuus 100 %

ARCTIA ON ERIKOISVARUSTAMO, JOKA TARJOAA jäänmurtopalveluita sekä monitoimialusten erikoispalveluita. Jäänmurto muodosti 39 prosenttia yhtiön liikevaihdosta ja 33 prosenttia liikevoitosta vuonna 2015. Offshore -liiketoiminta on ollut viime vuosina yhtiölle tärkeä tulosajuri.

Tulos pysyi vakaana

Hyvä käyttöaste nosti yhtiön liikevaihtoa ja liikevoittoa edellisikaudesta. Tilikauden tulos nousi ennätyskorkeaksi 14,6 (12,9) miljoonaan euroon. Jäätalvi oli poikkeuksellisen leuto, mutta Arctia onnistui pitämään aluskannan käyttöasteen hyvänä operoimalla jäänmurtoisuuden ulkopuolella kolmella aluksella. Tämän mahdollisti jäänmurtaja Otson konvertoiminen polaarimurtajaksi ja aluksen sopimus ice management -tehtävistä Grönlannin rannikolla. Vakaa tulos piti yhtiön taseen vahvana. Pääomarakennetta tulee tosin muuttamaan Liikennevirastolta ostettava jäänmurtaja Polaris, joka siirtyy yhtiön omistukseen sen valmistuttua vuonna 2016. Vanhentuvassa aluskannassa uusi jäänmurtaja tulee parantamaan Itämeren jäänmurron palveluvarmuutta.

Markkinamuutos edellyttää uusia kasvuaihoita

Arctian tavoitteena on Suomen meriliikenteen turvaaminen tehokkaasti, kustannustehokkuuden parantaminen sekä uusien kasvumahdollisuuksien luominen. Markkinatilanne polaarilla markkinoilla oli haastava öljyn ja raaka-aineiden hintojen laskettua reippaasti. Yhtiön sopimuskanta vuodelle 2016 on hyvä, mutta Shellin ice management -sopimuksen päättyminen ja etenkin Pohjois-Amerikan arktisen offshore-markkinan hiljentyminen vaatii yhtiöltä kykyä kehittää korvaavaa liiketoimintaa sekä laajentaa asiakaspohjaa. Jatkossa haasteena onkin laivaston käyttöasteen sekä kannattavuuden ylläpito.

Arctia on kertomusvuonna selkiyttänyt yritys vastuun olennaisia asioita ja yritys vastuun asemaa johtamisjärjestelmässä ja strategiassa. Arctia turvaa liiketoiminnallaan herkkien merialueiden ympäristöturvallisuutta. Arctialle turvallisuus, sekä työturvallisuus että ympäristöturvallisuus, on kaiken toiminnan lähtökohta. Yritysvastuun kokonaisuudessa korostuu aiempaa voimakkaammin asiakkaat ja sidosryhmävuorovaikutus.

BOREAL KASVINJALOSTUS OY

OMISTUKSEN STRATEGINEN INTRESSI

Varmistaa markkinoiden toimivuuden edellyttämä pohjoisille ilmastoalueille soveltuvien kasvintuotantolajikkeiden jalostaminen, jalostusaineiston omistuksen säilyttäminen. Lajikkeiden saatavuus on tärkeää myös huoltovarmuuden kannalta.

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

Riitta Mynttinen

HALLITUKSEN JÄSENET

Markus Eerola, Pekka Hurtola,
Jyrki Lepistö, Birgitta Vainio-Mattila

TOIMITUSJOHTAJA

Markku Äijälä

TOIMIALA

Viljelykasvien jalostus ja markkinointi

TUNNUSLUKUJA

		2015	2014
Liikevaihto	M€	10,4	9,8
Liikevoitto	M€	0,5	0,5
Liikevoittoprosentti	%	4,8	5,5
Taseen loppusumma	M€	10,5	10,5
Omavaraisuusaste	%	83,5	79,9
Nettovelkaantumisaste	%	-17,3	-25,9
Oman pääoman tuotto	%	5,6	7,3
Sijoitetun pääoman tuotto	%	6,2	8,3
Henkilöstö yhteensä		73	72
Henkilöstö Suomessa		73	72
Osinkosumma	M€	0,23	0,3
Valtion saama osinko	M€	0,14	0,2
Investoinnit	M€	1,7	1,7

Valtion omistusosuus 60,75 %

BOREAL KASVINJALOSTUS OY JALOSTAA JA markkinoi Suomen ja muiden pohjoisten alueiden viljelyoloihin soveltuvia peltokasvilajikkeita. Kotimaassa yhtiön markkina-asema säilyi vahvana vuonna 2015. Viljalajikkeiden markkinaosuus oli 56(57) prosenttia. Nurmikasvien markkinaosuus oli yli 70 prosenttia. Vientimarkkinoilla kehitys oli positiivista erityisesti Ruotsissa, Virossa ja Liettuassa.

Peltojen hankinta turvaa yhtiön toimintaedellytykset

Vuoden 2015 liikevaihto kasvoi edellisvuoteen verrattuna 6,4 prosenttia ja oli 10,4 miljoonaa euroa. Liikevaihdon kasvu johtui siemenmyynnin ja kasvinjalostuspalvelujen Huoltovarmuuskeskukselle tapahtuvan myynnin kasvusta. Liikevoitto oli edellisvuoden tasoa 0,5 miljoonaa euroa, mikä on 4,8 (5,5) prosenttia liikevaihdosta. Omavaraisuusaste säilyi korkeana ja oli 83,5 (79,9) prosenttia.

Boreal on uudistanut kasvihuoneensa ja ottanut maalämmön käyttöön energialähteenä. Yhtiö on myös merkittävässä määrin hankkinut omistukseensa kasvinjalostuksen edellyttämää peltomaata.

Yhtiö hakee edelleen kasvua vientimarkkinoilla.

Yritysvastuussa kestävä kehitys ja resurssitehokkuus

Kasvinjalostuksella parannetaan viljelyn edellytyksiä kestäväällä tavalla ja edistetään luonnonvarojen kestäväää käyttöä. Ilmastonmuutos, maailmanlaajuisen ruoantuotannon tarpeen kasvu ja valkuaisomavaraisuuden lisääminen ovat haasteita, joihin yhtiö pyrkii vastamaan. Olennaisia yritysvastuuasioita ovat lisäksi henkilöstö sekä rehelliset ja eettiset toimintatavat. Yhtiö parantaa energia- ja materiaalitehokkuuttaan.

EKOKEM OYJ**HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA**

Juha Vanhainen

HALLITUKSEN JÄSENET Pia Björk, Leena Karessuo,
Marko Hyvärinen, Tiina Tuomela**TOIMITUSJOHTAJA**

Karri Kaitue

TOIMIALA

Ympäristöliiketoiminta, energiantuotanto

TUNNUSLUKUJA

		2015	2014
Liikevaihto	M€	258,3	200,8
Liikevoitto	M€	17,4	35,2
Liikevoittoprosentti	%	6,8	17,5
Taseen loppusumma	M€	440,4	310,5
Omavaraisuusaste	%	39,1	55,9
Nettovelkaantumisaste	%	66,0	20,6
Oman pääoman tuotto	%	6,0	17,1
Sijoitetun pääoman tuotto	%	6,9	16,2
Henkilöstö yhteensä		677	465
Henkilöstö Suomessa		323	324
Osinkosumma	M€	7,0	11,3
Valtion saama osinko	M€	2,4	3,8
Investoinnit	M€	117,0	16,6

Valtion omistusosuus 34,08 %

EKOKEM ON VAATIVAN YMPÄRISTÖHUOLLON kokonaispalvelujen tuottaja, jonka vahvuuksia ovat asiakastuntemus ja henkilökohtainen asiakaspalvelu. Ydinosaamista ovat vaarallisten jätteiden käsittely, jätteiden hyödyntäminen, energiantuotanto, pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistus sekä ympäristörakentaminen palveluineen.

Ekokem kasvava kiertotalousyhtiö

Ekokemin vuoden 2015 liikevaihto kasvoi 29 prosenttia edellisvuoteen verrattuna 258,3 miljoonaan euroon lähinnä tanskalaisen Nord-konsernin oston seurauksena. Liikevoitto laski edellisvuoteen verrattuna tasolle 17,4 (35,2) miljoonaa euroa. Liikevoiton lasku oli seurausta sähkön ja kaukolämmön edellisvuotta alhaisemmas-
ta hintatasosta, sekä laitosten ajoittaisista käytettävyy-

ongelmista. Yhtiö jatkaa kustannustehokkuuden ja laito-
sten käytettävyyden parantamista.

Ekokem rakentaa Riihimäelle Ekojalostamon sekä Muovijalostamon. Nämä investoinnit laajentavat merkittävästi yhtiön kiertotalousliiketoimintaa.

Ekokemin strategia tähtää kasvun jatkamiseen. Yhtiö on tästä syystä käynnistänyt pääomarakennetta koskevan selvityksen, jonka tavoitteena on taata resurssit yhtiön kehittämiseen jatkossakin.

Yritysvastuun teemat

Ekokemin yritysvastuun olennaiset teemat ovat luonnonvarojen säästäminen ja jätteiden hyödyntäminen, toiminnan ympäristövaikutukset, turvallisuus, taloudellinen vastuu, vastuu henkilöstöstä ja toiminta yhteiskunnassa.

GASUM OY**OMISTUKSEN STRATEGINEN INTRESSI**

Varmistaa kaasun saatavuus sekä valtion määräysvalta ja osake-enemmistö eri lähteistä saatavan kaasun siirtoverkon omistavassa yhtiössä

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

Juha Rantanen

HALLITUKSEN JÄSENET

Timo Koponen, Charlotte Loid,
Päivi Pesola, Jarmo Väisänen

TOIMITUSJOHTAJA

Johanna Lamminen

TOIMIALA

Maakaasu ja biokaasu

TUNNUSLUKUJA

		2015	2014
Liikevaihto	M€	915,4	1 079,0
Liikevoitto	M€	126,3	5,1
Liikevoittoprosentti	%	13,8	0,5
Taseen loppusumma	M€	1 425,5	1 621,1
Omavaraisuusaste	%	39,4	28,4
Nettovelkaantumisaste	%	118,0	142,5
Oman pääoman tuotto	%	22,0	-1,1
Sijoitetun pääoman tuotto	%	10,8	0,6
Henkilöstö yhteensä		319	319
Henkilöstö Suomessa		267	275
Osinkosumma	M€	50,0	20,0
Valtion saama osinko	M€	50,0	15,0
Investoinnit	M€	45,6	51,5

Valtion omistusosuus 100 %

SUOMEN VALTIO NOUSI GASUMIN AINOAKSI omistajaksi ostamalla OAO Gazpromin 25 %:n omistusosuuden 15.1.2016. Valtio omistaa Gasumin erityistehtäväyhtiö Gasonian kautta, joka on toteuttanut osakehankinnat lainamuotoisella rahoituksella.

Biokaasu ja LNG kasvun moottoreina

Suomen vuoden 2015 maakaasun kulutus laski edellisvuoteen verrattuna noin 11 prosenttia ja oli 26,0 (29,3) TWh. Maakaasun myynti laski erityisesti yhdistetyssä sähkön- ja lämmön tuotannossa lämpimän sään johdosta. Liikevoittoa paransi huomattavasti paikalliskakeluverkkojen myynnistä saatu myyntivoitto. Joulukuussa 2015 muutettiin hankintasopimusta Gazpromin kanssa niin, että kaasun hankintahinnan sidonnaisuutta öljyyn vähennetään ja perushinta laskee. Tämän parantaa maakaasun kilpailukykyä Suomessa.

Gasumin biokaasuliiketoiminta kasvoi vuoden 2015 aikana voimakkaasti. Biokaasun toimitukset olivat

40,8 (26,3) GWh. Biokaasun käyttö kasvoi teollisuudessa, lämpöyhtiöissä ja liikenteessä.

Vuoden 2015 LNG:n toimitukset kasvoivat ja olivat 376 700 (284 000) tonnia. Yhtiön Porin terminaalilin tavoiteltu valmistusajankohta on vuosi 2016 ja yhteisyritys Mangan Tornion terminaalilin valmistusajankohta on arviolta vuosi 2018.

Gasumin tytäryhtiön Kaasupörssi Oy:n vuosivaihdoksi vuonna 2015 muodostui 992 (1891) GWh, joka vastaa 4 (6) prosentin osuutta maakaasun käytöstä Suomessa.

Yritysvastuussa painottuvat ympäristöystävällisyys ja toimintavarmuus

Gasumin yritys vastuun teemat ovat hiilineutraali tulevaisuus ja innovaatiot, parempi yhteiskunta sidosryhmien kanssa, turvallisuus ja toimintavarmuus sekä linkaarenaikaisten vaikutusten ymmärtäminen.

KEMIJOKI OY

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

Matti Ruotsala

HALLITUKSEN JÄSENET

Risto Andsten, Elina Engman,
Tapio Jalonen, Tapio Korpeinen,
Pekka Manninen, Jukka Ohtola

TOIMITUSJOHTAJA

Tuomas Timonen

TOIMIALA

Sähköntuotanto

TUNNUSLUKUJA

		2015	2014
Liikevaihto	M€	38,7	38,6
Liikevoitto	M€	2,7	-6,2
Liikevoittoprosentti	%	7,0	-16,1
Taseen loppusumma	M€	474,2	452,9
Omavaraisuusaste	%	18,0	17,0
Nettovelkaantumisaste	%	442,2	476,2
Oman pääoman tuotto	%	1,0	-12,5
Sijoitetun pääoman tuotto	%	0,6	-1,4
Henkilöstö yhteensä		42	78
Henkilöstö Suomessa		42	78
Osinkosumma	M€	0,8	0,7
Valtion saama osinko	M€	0,4	0,4
Investoinnit	M€	33,3	14,4

Valtion omistusosuus 50,1 %

KEMIJOKI OY HARJOITTAÄ VESIVOIMAN tuotantoa ja yhtiöllä on yhteensä 20 voimalaitosta Kemijoessa, Kymijoessa ja Lieksanjoessa. Yhtiön tuottama sähkö myydään omistajille omakustannushintaan omistettujen vesivoimaosakkeiden suhteessa. Uudessa toimintamallissaan yhtiö hankkii pääosan toiminnoista palveluina sopimuskumppaneilta.

Uusitut koneistot takaavat kustannustehokkuuden ja hyvän käytettävyyden

Kemijoki Oy:n vuoden 2015 vesivoimantuotanto oli noin 5,3 TWh, mikä on noin 20 prosenttia enemmän kuin keskivesituotanto (4,4 TWh). Sähköstä noin 90 prosenttia tuotetaan Kemijoella ja loput noin 10 prosenttia Lieksan ja Kymijoen voimalaitoksilla. Yhtiön vuoden 2015 sähköntuotanto vastasi noin kolmasosaa

kotimaisella vesivoimalla tuotetusta sähköstä. Voimalaitosten kokonaiskäytettävyys säilyi hyvänä.

Yhtiön vuoden 2015 liiketuloksen kasvu on seurausta käyttöomaisuuden myyntivoitoista. Yhtiö on keskittynyt sähköntuottajaksi ja tilikauden aikana on myyty sähkön alueverkko.

Kemijoki Oy:n kokonaisteho on tällä hetkellä noin 1150 MW. Taivalkosken voimalaitoksen koneistot peruskorjataan vuosina 2015–2017. Sierilän voimalaitoksen lupakäsittely on toistaiseksi kesken.

Yritysvastuun fokuksessa vesistön laatu ja kalakantojen kehittäminen

Yhtiö osallistui vuoden 2015 aikana edelleen kalakantoja kehittäviin hankkeisiin. Jatkuva työ maisemien ja vesistöjen parantamiseksi jatkui rannansuojauksilla, maisemoinneilla ja raivauksilla.

LEIJONA CATERING OY

OMISTUKSEN STRATEGINEN INTRESSI

Turvata puolustusvoimien toiminta tuottamalla tarvittavat ravitsemispalvelut kaikissa oloissa

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

Riitta Laitasalo

HALLITUKSEN JÄSENET

Anne Gullsten, Hannu Kuusela, Sinikka Mustakari, Teemu Penttilä, Juha Rannikko

TOIMITUSJOHTAJA

Ritva Paavonsalo

TOIMIALA

Ravintolapalvelut

TUNNUSLUKUJA

		2015	2014
Liikevaihto	M€	73,5	66,2
Liikevoitto	M€	5,0	4,3
Liikevoittoprosentti	%	6,8	6,4
Taseen loppusumma	M€	27,0	24,4
Omavaraisuusaste	%	76,4	73,3
Nettovelkaantumisaste	%	-73,7	-76,3
Oman pääoman tuotto	%	20,8	21,0
Sijoitetun pääoman tuotto	%	26,8	25,7
Henkilöstö yhteensä		462	466
Henkilöstö Suomessa		462	466
Osinkosumma	M€	1,6	1,2
Valtion saama osinko	M€	1,6	1,2
Investoinnit	M€	1,4	0,7

Valtion omistusosuus 100 %

LEIJONA CATERING OY ALOITTI TOIMINTANSA vuoden 2012 alussa. Yhtiön ensimmäisinä toimintavuosina on panostettu strategian kehittämiseen, organisaation ja johtamismallin uudistamiseen sekä myyntiin ja markkinointiin. Yhtiön suurin asiakas on Puolustusvoimat. Kasvua yhtiö hakee henkilöstö- ja opiskelijaravintoloista. Leijona Catering avasi vuoden 2015 aikana neljä uutta ravintolaa. Tilikauden päättymisen jälkeen Leijona Catering on avannut kaksi uutta ravintolaa.

Liikevaihto jatko kasvu

Vuonna 2015 liikevaihto kasvoi 11,0 % edelliseen vuoteen verrattuna. Liikevaihto kasvoi merkittävästi uusien henkilöstöravintoloiden avaamisen ja Puolustusvoimien harjoitustoiminnan lisääntymisen johdosta. Myös liikevoitto parani ja sen osuus liikevaihdosta oli 6,8 (6,4) %. Vuonna 2016 arvioidaan liikevaihdon kasvavan ja kannattavuuden pysyvän hyvällä tasolla. Yhtiön maksuvalmius oli hyvä ja omavaraisuusaste oli 76,4 %. Vuonna 2015 investoinnit olivat yhteensä noin 1,4 M€.

Yhtiöittämisen yhteydessä voimaan tullut yhtiöön siirtyneen henkilöstön neljän vuoden suoja-aika päättyi

vuoden 2015 lopussa. Kumppanuussopimus Puolustusvoimien kanssa päättyi 31.12.2017, jolloin Puolustusvoimat voi aloittaa varuskuntaravintoloiden kilpailutukset.

Keskitytään asioihin, joihin voidaan aidosti vaikuttaa

Leijona Cateringin vastuullisuusyhtiö kattaa henkilöstön, hankintaketjun, ympäristön ja taloudellisen vastuun. Tavoitteena on jatkuvasti vähentää toiminnan aiheuttama ympäristökuormitusta koko ruokaketjussa. Yhtiö edellyttää ympäristöasioiden huomioonottamista myös yhteistyökumppaneiltaan. Ympäristötavoitteiden toteutumista seurataan systemaattisesti. Keskeiset seurattavat tunnusluvut ovat energian ja vedenkulutus sekä jätteen määrä.

Asiakaslähtöisyyttä kehitetään ja vuonna 2015 työstettiin Leijonan asiakaslupaukset yhdessä henkilöstön kanssa.

Yhtiön koko henkilöstö on vakuutettu erillisellä sairauskuluvakuutuksella. Vuonna 2015 yhtiön työterveys- ja turvallisuusjärjestelmä sai OHSAS 18001-sertifikaatin.

MERITAITO OY

OMISTUKSEN STRATEGINEN INTRESSI

Tuottaa Merivoimien varautumiseen sekä valmiuteen liittyvät merenmittauspalvelut kaikissa oloissa

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

Mats Rosin

HALLITUKSEN JÄSENET

Taru Keronen, Eeva Niskavaara,
Heikki Martela, Jukka Ohtola

TOIMITUSJOHTAJA

Jari Partanen

TOIMIALA

Väylänhoito- ja merenmittauspalvelut

TUNNUSLUKUJA

		2015	2014
Liikevaihto	M€	27,5	31,2
Liikevoitto	M€	-2,2	0,4
Liikevoittoprosentti	%	-8,0	1,3
Taseen loppusumma	M€	29,8	30,6
Omavaraisuusaste	%	61,7	67
Nettovelkaantumisaste	%	27,1	13,4
Oman pääoman tuotto	%	-11,6	1,4
Sijoitetun pääoman tuotto	%	-8,9	1,7
Henkilöstö yhteensä		226	228
Henkilöstö Suomessa		226	228
Osinkosumma	M€	-	-
Valtion saama osinko	M€	-	-
Investoinnit	M€	4,2	2,2

Valtion omistusosuus 100 %

Haasteellinen vuosi

Meritaidon toimialana on vesiväylien hoito, kanavien käyttö ja kunnossapito, ympäristövahinkojen ehkäisemiseen ja torjuntaan liittyvät tehtävät, vesirakentaminen, suunnittelu- ja asiantuntijapalvelut, merenmittaus sekä muut vesiväyliin ja vesirakentamiseen liittyvät tehtävät. Suomessa Meritaito on alansa markkinajohtaja. Meritaidon suurimmat asiakkaat ovat Liikennevirasto ja Suomen ympäristökeskus.

Vuonna 2015 liikevaihto laski 11,8 % edelliseen vuoteen verrattuna. Kotimaan myynti laski noin 12 % ja ulkomaan myynti kasvoi noin 40 %, jolloin kansainvälisen myynnin osuus liikevaihdosta kasvoi noin 8 %:iin. Liikenneviraston osuus liikevaihdosta laski 67 %:iin. Merenmittauksessa kilpailutilannetta kiristää suurten kansainvälisten toimijoiden saamat kauppa-alustuet. Suomalaisia merenmittausaluksia ei ole hyväksytty kauppa-alustuen piiriin. Liiketulos kääntyi negatiiviseksi johtuen liikevaihdon laskusta.

Rahoitustilanne ja maksuvalmius olivat kohtuullisella tasolla vuonna 2015. Vuoden 2015 investoinnit kokonaisuudessaan olivat noin 4,2 M€. Meritaito hankki 24 %:n osuuden Saariston Merikuljetus Oy:stä ja 50 %:n osuuden New Port Imatra Oy:stä.

Uusien liiketoimintasuunnitelmien mukaisesti Meritaito panostaa vahvasti kansainvälistymiseen. Suomi säilyy kuitenkin edelleen isoimpana markkina-alueena. Tilikauden päättymisen jälkeen Meritaito voitti merenmittauskilpailutuksen Norjasta, mitä voidaan pitää päänavauksena kansainvälisille markkinoille.

Vuoden 2015 kehityshankkeina yhtiö toteutti muutostyöt väyläaluksen muuttamiseksi offshore-mittausalukseksi, kasvatti geoteknisiä palveluitaan, perusti venesatamapalveluihin yhteisyrityksen ja panosti uusiin SeaDatics ja SeaStore palveluihin.

Valmius laatupoikkeamien ja asiakastyytyväisyyden hoitamiseen

Meritaito asettaa turvallisuus-, laatu-, eettisyys- ja ympäristötavoitteita, joiden toteutumista seurataan. Yhtiöllä on voimassaoleva koko henkilöstöä koskeva kannustinpalkkiojärjestelmä. Vuoden 2015 kehityshankkeita olivat eettinen ohjeistus ja siihen liittyvä koulutus sekä pitkän ajan liiketoimintasuunnitelman valmistelu ja siihen liittyvän kannustinjärjestelmän valmistelu.

MOTIVA OY

OMISTUKSEN STRATEGINEN INTRESSI

Varmistaa puolueettomat asiantuntijapalvelut energiatehokkuuden, uusiutuvan energian ja resurssitehokkuuden edistämisessä

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

Salla Vainio

HALLITUKSEN JÄSENET

Anja Kahri, Pekka Kettunen,
Jarmo Muurman, Arto Rajala

TOIMITUSJOHTAJA

Jouko Kinnunen

TOIMIALA

Energia-alan ja materiaalitoimintojen konsultointi

TUNNUSLUKUJA

		2015	2014
Liikevaihto	M€	8,2	8,0
Liikevoitto	M€	0,2	0,2
Liikevoittoprosentti	%	2,3	2,8
Taseen loppusumma	M€	4,3	4,4
Omavaraisuusaste	%	52,5	59,4
Nettovelkaantumisaste	%	-47,4	-62,9
Oman pääoman tuotto	%	6,3	6,9
Sijoitetun pääoman tuotto	%	8,9	9,1
Henkilöstö yhteensä		74	70
Henkilöstö Suomessa		74	70
Osinkosumma	M€	0,3	0,3
Valtion saama osinko	M€	0,3	0,3
Investoinnit	M€	0,1	0,0

Valtion omistusosuus 100 %

MOTIVA OY ON ASIAANTUNTIJAYRITYS, JOKA tarjoaa palveluja resurssitehokkuuden lisäämiseksi. Resurssitehokkuus on energian, materiaalien ja veden tehokasta käyttöä siten, että ne tuottavat mahdollisimman suurta lisäarvoa ja hyvinvointia kestävästi ympäristö, talous ja sosiaaliset näkökulmat huomioon ottaen. Motivan tarjoaman tiedon ja ratkaisujen avulla julkishallinto, yritykset ja kuluttajat voivat tehdä resurssitehokkaita ja kestäviä valintoja.

Yhtiö toimii julkisista hankinnoista annetun lain (347/2007) mukaisena sidosyksikkönä. Merkittävimmät asiakkaat ovat ministeriöt ja muu valtionhallinto. Markkinaehtoisesti toimiva tytäryhtiö Motiva Services Oy tarjoaa palveluja yrityksille ja muun muassa kunnille.

Motiva-konsernin liikevaihto kasvoi vuonna 2015 tavoiteltua vähemmän ja emoyhtiön liikevaihto laski. Syynä tähän olivat heikon taloustilanteen ohella valtion supistuneet resurssitehokkuuden edistämiseen tarkoitettut määrärahat. Tytäryhtiön hallinnoimista ympäristömerkinnöistä saadut tulot laskivat hieman. Konsernin liikevoitto jäi selvästi alhaisemmaksi kuin edellisellä

vuonna, mutta vakavaraisuus ja maksuvalmius säilyivät hyvinä.

Kestävän kehityksen edistämistä

Luonnonvarojen säästämisen ja ympäristönsuojelun merkitys korostuu yhä enemmän yhteiskunnassa. Energia- ja materiaalitehokkuus ovat ilmastonmuutoksen hillitsemisen keinoja. Niiden merkitys yritysten kilpailutekijänä kasvaa. Motivan liiketoiminnan kannalta tärkeitä ovat kansalliseen energia- ja ilmastostrategiaan liittyvät energiatehokkuussopimukset, joita Energiavirasto koordinoi. Energiavirasto tilaa Motivalta energiatyöohjelman sekä aihepiiriin liittyvän valmistelun ja seurannan. Resurssitehokkuuden edistämiseen varattujen määrärahojen supistuminen vaikuttaa negatiivisesti Motivan liiketoimintaan ja siksi yhtiö pyrkii lisäämään palvelumyyntiä yrityksille.

Ammattitaitoinen ja asiantunteva henkilöstö on Motivan menestyksen kannalta oleellinen tekijä. Osaimisen kehittäminen oli viime vuonna yksi yhtiön painopistealueista.

NORDIC MORNING OYJ

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

Per Sjödell

HALLITUKSEN JÄSENET

Maritta Iso-Aho, Anni Ronkainen,
Jukka Ruuska, Petri Vihervuori,
Anne Årneby

TOIMITUSJOHTAJA

Timo Lepistö

TOIMIALA

Graafinen teollisuus ja markkinointi-
viestintä

TUNNUSLUKUJA

		2015	2014
Liikevaihto	M€	104,9	106,6
Liikevoitto	M€	-0,2	3,4
Liikevoitto %	%	-0,2	3,2
Taseen loppusumma	M€	75,7	75,1
Omavaraisuusaste	%	48,6	51,8
Nettovelkaantumisaste	%	27,6	2,2
Oman pääoman tuotto	%	-0,6	9,8
Sijoitetun pääoman tuotto	%	-0,3	7,0
Henkilöstö keskimäärin		709	660
Henkilöstö Suomessa		271	286
Osinkosumma	M€	2,0	2,0
Valtion saama osinko	M€	2,0	2,0
Investoinnit	M€	7,8	4,0

Valtion omistusosuus 100 %

NORDIC MORNING ON POHJOISMAIDEN johtava viestintäkonserni, jonka kotimarkkinat Suomi ja Ruotsi kehittyivät eri suuntiin vuonna 2015. Media-investoinnit kasvoivat Ruotsissa kun taas Suomessa mediainvestoinnit laskivat. Asiakkaiden tarpeet kohdistuivat yhä vahvemmin uuteen teknologiaan, dataan, analyytiikkaan ja strategiaan palveluihin, jotka auttavat toimimaan tehokkaasti muuttuvassa digitaalisessa ympäristössä. Konsernin strategia suuntaa kohti kokonaisvaltaista asiakaspalvelua, jossa digitaalisella palveluntarjoamisella ja osaamisella haetaan synergiaa ja yhteistyötä eri liiketoimintojen välillä.

Nordic Morning uudisti palvelustrategiaansa ja organisoi liiketoimintansa sen mukaisesti 1.1.2015 alkaen kolmeen liiketoiminta-alueeseen:

Visibility & Service Design liiketoiminta-alue käsittää strategisen mediasuunnittelun, ohjelmallisen display-mainonnan, hakukoneoptimoinnin ja -markkinoinnin, konversio-optimoinnin sekä strategisen palvelumuotoilun, käyttäjäkokemuksen kehittämisen ja digitaalisen palvelunhallinnan.

Content liiketoiminta-alue käsittää sisällön strategisen suunnittelun, tuotannon ja markkinoinnin, sosiaalisen median, verkkopalvelut, videot, blogit sekä digitaaliset ja painetut asiakaslehdet ja raportit.

Campaigns & Dialogue käsittää mm. asiakkuusmarkkinoinnin ja personoidut, kohdenneet suoramarkkinointikampanjat.

Konsernin vuoden 2015 liikevaihto laski 1,6 prosenttia. Liikevaihtoa pienensi mm. painotuotteiden kysynnän lasku, Content-liiketoiminta-alueen liikevaihdon supistuminen ja Ruotsin kruunun kurssilasku. Liikevaihdosta 39 prosenttia tuli Suomesta ja 61 prosenttia Ruotsista. Liikevoitto oli -0,2 (3,4) milj. euroa. Liikevoitto ilman kertaeriä oli -0,1 (1,0) milj. euroa.

Nordic Morningin strategiaan integroidun yritysvastuuohjelman perustana ovat konsernin arvot: uudistaminen, kunnioitus ja vastuullisuus. Yhtiön tärkeimmät yritysvastuunäkökohdat ovat viestinnän kehittäminen, hyvä johtajuus, työntekijöiden houkutteleminen ja sitouttaminen sekä ympäristövastuu.

PATRIA OYJ**OMISTUKSEN STRATEGINEN INTRESSI**

Turvata puolustusvoimien toiminta tuottamalla välttämättömiä puolustustarvikkeita ja palveluja kaikissa oloissa

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

Christer Granskog

HALLITUKSEN JÄSENET

Sari Helander, Marko Hyvärinen,
Kirsi Komi, Kari Rimpi

TOIMITUSJOHTAJA

Heikki Allonen

TOIMIALA

Puolustus-, turvallisuus- ja ilmailualan tuotteet ja palvelut

PATRIA OYJ ON KANSAINVÄLISESTI TOIMIVA puolustus-, turvallisuus- ja ilmailualan elinkaaren tukipalvelujen ja teknologiaratkaisujen tuottaja. Yhtiön asiakkaita ovat eri maiden puolustusvoimat, viranomaiset ja siviilisektorin toimijat. Patrian tuotteisiin kuuluvat muun muassa panssaroidut pyöräajoneuvot, kranaatinheitinjärjestelmät ja järjestelmäintegraatiot. Puolustustarvikkeiden ja niiden huollon osuus vuoden 2015 liikevaihdosta oli 93 (89) prosenttia ja siviilituotteiden osuus 7 (11) prosenttia. Liikevaihdosta 31 (50) prosenttia kertyi Suomen ulkopuolelta.

Konsernin liikevaihto laski ennako-odotusten mukaisesti heijastaen aiempina vuosina tehtyjä leikkauksia puolustuspäärahoihin, mikä on jo jonkin aikaa näkynyt Patrian uusien tilausten määrän ja tilauskannan supistumisena. Vuoden 2015 jälkipuoliskosta lähtien puolustusteollisuusmarkkinan kysyntä kuitenkin vilkastui heikentyneen maailmanpoliittisen turvallisuustilanteen johdosta. Poikkeuksen tilauskannan kehityksessä muodosti vuosi 2014, jolloin Patrian tytäryhtiö Millog solmi Puolustusvoimien kanssa laajentuneen kumppanuussopimuksen. Maavoimien varuskuntakorjaamojen ja Merivoimien kunnossapitokeskusten

TUNNUSLUKUJA

		2015	2014
Liikevaihto	M€	427,7	462,0
Liikevoitto	M€	46,8	56,0
Liikevoittoprosentti	%	10,9	12,1
Taseen loppusumma	M€	475,8	491,3
Omavaraisuusaste	%	49,7	45,3
Nettovelkaantumisaste	%	15,9	17,0
Oman pääoman tuotto	%	17,7	18,2
Sijoitetun pääoman tuotto	%	18,5	18,4
Henkilöstö yhteensä (keskimäärin)		2 806	2 546
Henkilöstö Suomessa		2 746	2 436
Osinkosumma	M€	13,9	13,9
Valtion saama osinko	M€	13,9	13,9
Investoinnit	M€	23,9	8,1

Valtion omistusosuus 90,4 %

(Maaliskuussa 2016 valtio myi 49,9 prosentin omistusosuuden Kongsberg-konsernille.)

toimintojen integrointi osaksi Millogin liiketoimintaa toteutettiin onnistuneesti vuoden 2015 aikana. Liikevaihdon laskusta huolimatta kannattavuus pysyi tyydyttävänä.

Vuoden 2015 merkittävimpiin uusiin hankkeisiin kuuluivat turvallisuusviranomaisten yhteistä kenttäjärjestelmää eli KEJOa koskeva toimitussopimus, sotilasilmailun lentokalustoon ja järjestelmiin liittyvien elinkaaren tukipalveluja koskeva strateginen kumppanuussopimus sekä sopimus Lähi-itään toimitettavista AMV-ajoneuvoista.

Kongsbergista uusi vähemmistöomistaja

Valtio ilmoitti etsivänsä Patrialle uutta vähemmistöomistajaa Airbus Group NV:n irtauduttua yhtiön omistuksesta joulukuussa 2014. Maaliskuussa 2016 valtio myi 49,9 prosentin omistusosuuden Patriassa norjalaiselle Kongsberg-konsernille. Kongsbergilla on maailmanlaajuinen markkinointiverkosto ja yhteistyö sen kanssa avaa Patrialle mahdollisuuksia muun muassa huoltoliiketoiminnan, järjestelmätoimitusten ja ilmailuteollisuuden komponenttituotannon alueilla.

POSTI GROUP OYJ

OMISTUKSEN STRATEGINEN INTRESSI

Yleispalveluvuorituksen mukaisten postipalveluiden tuottaminen kaikkialla Suomessa

HALLINTONEUVOSTON PUHEENJOHTAJA

Markku Rossi

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

Arto Hiltunen

HALLITUKSEN JÄSENET

Petri Järvinen, Petri Kokko, Jussi Kuutsa, Kirsi Nuotto, Marja Pokela, Suvi-Anne Siimes, Arja Talma

TOIMITUSJOHTAJA

Heikki Malinen

TOIMIALA

Postipalvelut

TUNNUSLUKUJA

		2015	2014
Liikevaihto	M€	1 650,3	1 858,7
Liikevoitto	M€	55,9	5,8
Liikevoittoprosentti	%	3,4	0,3
Taseen loppusumma	M€	1 304,8	1 291,3
Omavaraisuusaste	%	47,2	45,3
Nettovelkaantumisaste	%	-10,4	16,9
Oman pääoman tuotto	%	6,1	-0,7
Sijoitetun pääoman tuotto	%	7,1	1,1
Henkilöstö yhteensä		21 598	23 289
Henkilöstö Suomessa		16 874	18 025
Osinkosumma	M€	18,0	0,0
Valtion saama osinko	M€	18,0	0,0
Bruttoinvestoinnit	M€	60,6	57,5

Valtion omistusosuus 100 %

POSTIN TOIMINTA ON JAETTU NELJÄÄN LIIKE-toimintaryhmään: Postipalveluihin, Paketti ja logistiikkapalveluihin, Itella Venäjään sekä OpusCapitaan. Suomessa yhtiö toimii nimellä Posti ja muissa toimintamaissa nimellä Itella. Postilla on toimintaa 9 maassa.

Posti julkisti kesällä 2015 uuden strategian, jonka päätavoitteena on uudistaa Postista asiakaskeksinen ja ensiluokkainen palveluyritys sekä hakea kannattavaa kasvua uusista palveluista. Yhtiö tavoittelee asemaa Suomen suurimpana posti- ja logistiikka-alan yrityksenä, jolla on laajin palveluvalikoima ja verkosto.

Posti Groupin liikevaihto vuonna 2015 oli 1 650 miljoonaa euroa. Liikevaihto laski 11 prosenttia edellisvuodesta. Laskua tapahtui kaikissa liiketoimintaryhmissä. Kirjeiden ja lehtien jakelun volyymin lasku vähensi liikevaihtoa 75 miljoonaa euroa. Kotimaan rahtiliikenteen kuljetusmäärät vähenivät kokonaismarkkinan jatkaessa laskuaan. Venäjän liikevaihtoa söivät heikko rupla ja Venäjän talouden ongelmat. Posti Groupin liikevaihdosta 96 prosenttia tulee yrityksiltä ja yhteisöiltä.

Liiketulos ilman kertaluonteisia eriä oli 48,7 miljoonaa euroa (50,8). Posti myi tilikauden aikana useita kiinteistöjä, joiden myyntivoitot olivat yhteensä 44,2 miljoonaa euroa. Lisäksi kertaluonteisiin eriin sisältyy henkilöstön uudelleenjärjestelykuluja 8,4 miljoonaa euroa sekä arvonalentumisia, varauksia ja muita eriä yhteensä 28,6 miljoonaa euroa.

Postin toimintaympäristö vuonna 2015 oli vaikea. Lisäksi Posti käy läpi monivuotista ja merkittävää toimialamurrosta. Kirjevolyymit laskevat ja yhtiön strategian perustana ovat volyymin laskuun reagoiminen sekä uusien kasvuliiketoimintojen voimakas kasvattaminen.

Posti on uudistanut toimintojaan vastatakseen kiristyvään kilpailuun ja postivolyymin laskuun. Kesään 2015 ajoittui terminaaliverkoston uudelleenjärjestely ja Postin palvelupisteverkoston uudistuksen käynnistäminen. Marraskuun lopussa tehty postialan uusi työehtosopimus tukee Postin uudistumista ja kilpailukykyä parantamista.

RASKONE OY**HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA**

Kai-Petteri Purhonen

HALLITUKSEN JÄSENET Ilpo Nuutinen, Sinikka Mustakari,
Anu Ora, Klaus Sundström**TOIMITUSJOHTAJA**

Timo Seppä

TOIMIALAHyötyajoneuvojen korjaus- ja
huoltotoiminta**TUNNUSLUKUJA**

		2015	2014
Liikevaihto	M€	60,3	62,4
Liikevoitto	M€	-1,3	-2,8
Liikevoittoprosentti	%	-2,2	-4,5
Taseen loppusumma	M€	20,8	22,5
Omavaraisuusaste	%	16,0	25,3
Nettovelkaantumisaste	%	159,6	102,3
Oman pääoman tuotto	%	-52,8	-91,8
Sijoitetun pääoman tuotto	%	-9,8	-14,6
Henkilöstö yhteensä (keskimäärin)		490	536
Henkilöstö Suomessa		490	536
Osinkosumma	M€	0	0
Valtion saama osinko	M€	0	0
Investoinnit	M€	0,6	0,9

Valtion omistusosuus 85 %
(Governia Oy 15 %)

RASKONE TUOTTAAS ASIAKKAILLEEN HYÖTYAJONEUVOJEN elinkaari- ja huolto- ja korjauspalveluja. Raskone on Suomen suurin hyötyajoneuvojen kunnossapitoon erikoistunut yritys. Sen 21:llä eri paikkakunnalla sijaitsevat korjaamot muodostavat verkoston, joka kattaa koko maan. Yhtiö tarjoaa raskaiden ajoneuvojen, perävaunujen, työkoneiden, henkilö- ja pakettiautojen sekä päällirakenteiden huolto- ja huoltopalveluja. Toiminta perustuu monimerkkiosaamiseen, ja yhtiö on merkkiriippumaton.

Liiketappio pieneni

Raskoneen palvelujen kysyntä korreloi maantieliikenteen kuljetussuoritteiden määrän kanssa. Toimialan markkinatilanne on ollut vaikea jo usean vuoden ajan talouden laskusuhdanteesta johtuen. Vaikka kuljetussuoritteiden määrä nousi vuoden 2015 aikana, taso on edelleen alhainen verrattuna laskusuhdannetta edeltäneeseen aikaan. Myös uusien kuorma- ja pakettiautojen rekisteröinneissä oli pientä kasvua.

Raskone onnistui pysäyttämään liikevaihdon laskun markkinatilanteesta huolimatta panostamalla asiakaspalveluun ja aktiiviseen myyntityöhön. Liiketappio

supistui ja oli noin 1,5 miljoonaa euroa edellisvuotta parempi. Vertailuvuoden lukuun sisältyi kertaluonteisia henkilöstön sopeuttamiseen liittyviä erä.

Raskone myi vuonna 2015 kaikki tytäryhtiö Pajakulma Oy:n osakkeet valtion kokonaan omistamalle erityistehtäväyhtiö Governia Oy:lle. Yhtiö teki Pajakulma Oy:n myyntiin liittyvän noin miljoonan euron suuruisen alaskirjauksen. Vuonna 2014 Pajakulman osakkeisiin tehtiin 6,8 miljoonan euron arvonalennus. Kaupan jälkeen Raskone keskittyy oman ydinliiketoimintansa kehittämiseen.

Yhtiön omavaraisuusaste heikkeni edelleen. Tase-rakennetta parantaa yhtiöllä oleva pääomallisuus. Raskoneen maksuvalmius parani hieman.

Panostus osaamiseen ja uusiin palvelukonsepteihin

Raskone kehitti mekaanikkojen osaamista ja loi uusia palvelukonsepteja vastatakseen paremmin asiakkaiden tarpeisiin. Vakaampi taloudellinen tilanne antaa yhtiölle mahdollisuuden panostaa edelleen myös yritysvastuun kehittämiseen. Raskone onnistui puolittamaan tapaturmataajuuden vuoden aikana.

SUOMEN LAUTTALIIKENNE OY

OMISTUKSEN STRATEGINEN INTRESSI

Lossi- ja lauttapalvelujen varmistaminen osana yleistä tieverkkoa

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

Pertti Saarela

HALLITUKSEN JÄSENET

Juha Heikinheimo, Kati Niemelä,
Matti Pajula, Minna Pajumaa

TOIMITUSJOHTAJA

Mats Rosin

TOIMIALA

Lautta- ja vesiliikenteen palvelut

TUNNUSLUKUJA

		2015	2014
Liikevaihto	M€	49,6	49,0
Liikevoitto	M€	9,3	11,7
Liikevoittoprosentti	%	18,8	23,9
Taseen loppusumma	M€	57,2	53,9
Omavaraisuusaste	%	74,4	72,8
Nettovelkaantumisaste	%	-47,9	-33,2
Oman pääoman tuotto	%	18,5	26,5
Sijoitetun pääoman tuotto	%	23,2	33,9
Henkilöstö yhteensä		312	318
Henkilöstö Suomessa		312	318
Osinkosumma	M€	6,0	5,0
Valtion saama osinko	M€	6,0	5,0
Investoinnit	M€	0,5	9,1

Valtion omistusosuus 100 %

SUOMEN LAUTTALIIKENNE VASTAA VALTION lossi- ja lauttapalveluista osana yleistä tieverkkoa. Suomen Lauttaliikenne vastaa lautta- ja lossiliikenteestä kaikkialla Suomessa yhteensä 44 reitillä. Järvi-Suomen lauttaliikenteen osalta Suomen Lauttaliikenne on hoitanut yhtä lukuun ottamatta kaikki lossiliikennepaikat. Alukset kuljettavat vuosittain noin kymmenen miljoonaa matkustajaa ja viisi miljoonaa ajoneuvoa.

Toiminnan ja prosessien tehostaminen jatkuu

Vuonna 2015 liikevaihto kasvoi 1,2 % edellisestä vuodesta. Liikevoitto laski 20,3 %. Tehostamisesta saatuja kustannushyötyjä on siirretty suoraan asiakashintoihin ja investointeihin. Yhtiön rahoituksellinen asema säilyi vahvana. Liikevaihdon arvioidaan vuonna 2016 pysyvän edellisen vuoden tasolla. Liikevoiton arvioidaan jäävän jonkin verran vuoden 2015 tasosta johtuen kiristyneestä kilpailusta, poistopohjan kasvamisesta ja kehitysprojekteista.

Vuonna 2015 nettoinvestoinnit olivat yhteensä 0,5 M€. Yhtiön merkittävimpiä riskejä on kaluston ikääntyminen. Tähän yhtiö on vastannut laajalla inves-

tointiohjelmalla. Kesällä 2017 Parainen-Nauvo-reitille tuleva uusi ympäristöystävällinen hybridilautta tilattiin loppuvuodesta 2015.

Suomen Lauttaliikenteen haasteena on kiristynyt kilpailu. Yhtiön suurin asiakas on Varsinais-Suomen ELY-keskus ja muita asiakkaita ovat yksityistiekunnat ja aluskalustoa vuokraavat toimijat. Tilauksista 95 % tulee Liikennevirastolta ja ELY-keskuksilta. ELY:n tavoitteena on saada alalle uusia palveluntarjoajia ja kilpailua. Loppuvuodesta 2015 Varsinais-Suomen ELY-keskus kilpailutti seitsemän yhtiön nykyisistä reiteistä, joista kuuden osalta kilpailutus keskeytettiin helmikuussa 2016.

Laatu ja vastuullisuus kilpaluttekijöiksi

Yhtiön arvot ovat turvallisuus, palveluhenkisyys ja kannattavuus. Kehitystoimintaa jatkettiin koskien ECO-driving-koulutusta ja vaihtoehtoisen energian hyödyntämistä. Sekä henkilöstö- että asiakastytyväisyystutkimusten tulokset paranivat. Asiakaspalvelun parantamiseksi digitaalisia viestintäkanavia kehitetään verkkosivujen rinnalle.

SUOMEN RAHAPAJA OY

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

Hanna Sievinen

HALLITUKSEN JÄSENET

Pekka Hurtola, Pekka Leskinen,
Riitta Mynttinen, Ari Viinikkala ja
Anna Maija Wessman

TOIMITUSJOHTAJA

Paul Gustafsson

TOIMIALA

Metalliteollisuus

TUNNUSLUKUJA

		2015	2014
Liikevaihto	M€	88,2	76,2
Liikevoitto	M€	-2,2	-2,6
Liikevoittoprosentti	%	-2,5	-3,4
Taseen loppusumma	M€	67,5	74,4
Omavaraisuusaste	%	46,4	47,6
Nettovelkaantumisaste	%	78,2	69,5
Oman pääoman tuotto	%	-12,8	-9,6
Sijoitetun pääoman tuotto	%	-3,6	-3,9
Henkilöstö yhteensä (keskimäärin)		191	212
Henkilöstö Suomessa		63	61
Osinkosumma	M€	0	0
Valtion saama osinko	M€	0	0
Investoinnit	M€	1,6	0,5

Valtion omistusosuus 100 %

SUOMEN RAHAPAJA -KONSERNI ON POHJOIS-
maiden ja Baltian johtava rahapaja. Se suunnittelee,
markkinoi ja lyö rahaa ja valmistaa aihioita. Käyttö-
rahat ovat merkittävä vientituote Suomen Rahapajal-
le. Yhtiön osaaminen käyttörahatuotannossa on halut-
tua monissa Aasian, Afrikan ja Etelä-Amerikan maissa.
Keräilytuotteita ovat juhla- ja erikoisrahat, rahasarjat ja
-kokoelmat sekä numismaattiset rahamitalit. Käyttöra-
han ja keräilytuotteiden lisäksi yhtiö valmistaa aihioita.

Suomen Rahapaja on myös maailman teknises-
ti edistyneimpiä rahapajoja. Rahapaja on yksi alan
harvoista toimijoista, joka voi tarjota asiakkailleen täy-
den palvelun aihoiden tuotannosta työkaluvalmistuk-
seen ja kolikoiden lyömiseen. Yhtiön liikevaihdosta
94 (94) prosenttia tuli viennistä. Käyttörahan markkinat
ovat globaalit. Rahapaja on lisännyt tunnettuuttaan uu-
silla markkina-alueilla.

Metallirahan kysyntä käteisenä maksuvälinee-
nä on jatkunut tyydyttävällä tasolla huolimatta uusien
maksuvälineiden kehittämisestä. Vaikka kuluttajatut-

kimukset indikoivat käteisellä maksamisen vähenevän,
se ei ole heijastunut metallirahan valmistusmääriin ja
kysyntään.

Vuonna 2015 Suomen Rahapajan liikevaihto kasvoi
noin 16 prosenttia. Liikevaihdon nousu tuli pääasiassa
käyttörahaliiketoiminnan kasvusta. Liikevoitto jäi nega-
tiiviseksi, mutta tappio pieneni hieman edellisvuodesta.
Käyttökate oli positiivinen. Tärkeimpien metallirahojen
raaka-aineiden, nikkelin, kuparin ja teräksen, hinnat
laskivat tuntuvasti vuoden 2015 aikana ja lasku on jat-
kunut myös vuoden 2016 alussa. Tämä vaikuttaa oleel-
lisesti alan liikevaihtoon ja kannattavuuteen. Suomen
Rahapaja selkeytti konsernirakennetta vuoden 2015 ai-
kana ja mm. Saksassa toimineet kaksi yhtiötä fuusioi-
ttiin ja toiminnot yhdistettiin. Omistus Norjassa toimi-
neesta joint venture -yhtiöstä myytiin.

Suomen Rahapaja rakentaa tulevaisuuttaan pyrki-
mällä kaikessa toiminnassaan asiakastyytyväisyyteen,
vastuullisuuteen ja kannattavuuteen. Asiakkaat odotta-
vat Rahapajalta ehdotonta turvallisuutta.

SUOMEN SIEMENPERUNAKESKUS OY

OMISTUKSEN STRATEGINEN INTRESSI

Kasvinterveyden edistäminen ja huoltovarmuuden ylläpito tuottamalla tervettä ja Suomen olosuhteisiin soveltuvaa siemenperuna-aineistoa

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

Ossi Paakki

HALLITUKSEN JÄSENET

Kauko Matinlauri, Antti Lavonen,
Jouko Lähteenoja Alf-Håkan Romar,
Jyrki Siira

TOIMITUSJOHTAJA

Paula Ilola

TOIMIALA

Perunalajikkeiden ylläpito, tuotanto ja markkinointi

TUNNUSLUKUJA

		2015	2014
Liikevaihto	M€	3,2	3,2
Liikevoitto	M€	-0,368	-0,036
Liikevoittoprosentti	%	-11,4	-1,1
Taseen loppusumma	M€	4,3	3,6
Omavaraisuusaste	%	47,9	41,0
Nettovelkaantumisaste	%	50,8	50,3
Oman pääoman tuotto	%	-19,7	0
Sijoitetun pääoman tuotto	%	-13,5	-1,4
Henkilöstö yhteensä		14	13
Henkilöstö Suomessa		14	13
Osinkosumma	M€	0	0
Valtion saama osinko	M€	0	0
Investoinnit	M€	0,089	0,13

Valtion omistusosuus 22 %

SUOMEN SIEMENPERUNAKESKUS OY (SPK) ON kotimaista siemenperunaa tuottava yritys, jonka toimialana on perunalajikkeiden siemenaineiston puhdistus ja ylläpito sekä perus- ja sertifioidun siemenen tuotanto, pakkaus ja markkinointi. Perunalajikkeita oli tilikaudella tuotannossa kotimaan markkinoille yhteensä 22 kappaletta, joka kaikki olivat omassa ylläpidossa ja kasvihuonetuotannossa – ruokaperunoista tarkkelysperunoihin ja varhaisperunoista talviperunoihin. Lisäksi vientimarkkinoille kasvihuonetuotannossa oli yli 20 lajiketta.

Tutkimus ja -kehitystoiminta laadun takeena

Yhtiön liikevaihto vuonna 2015 kasvoi 1,2 prosenttia edellisvuoteen verrattuna ja oli 3,2 miljoonaa euroa. Liiketulos painui liiketoiminnan muiden tuotto-

jen vähentymisen, kasvukauden 2015 varaston arvon pienenemisen ja kevään 2015 heikkojen markkinoiden johdosta selvästi tappiolliseksi. Yhtiön omavaraisuusaste kasvoi kuitenkin suoritetun peltomaan arvonkorotuksen johdosta ja on hyvää tasoa. Yhtiö ei jaa osinkoa tilikaudelta 2015.

Yhtiö osallistui edelleen perunan viljelyä ja kasvi-tauteja koskeviin alueellisiin ja valtakunnallisiin tutkimuksiin sekä kansainväliseen Tunisian hankkeeseen.

Yhtiö on jatkanut myös siemenperunan tuotantoon liittyvän aeroponisen menetelmän kehittämistä ja kaupallistamista.

Yritysvastuuna kasviterveys ja huoltovarmuus

SPK edesauttaa yritysvastuun toteutumista kasvitautilien ehkäisemisen ja huoltovarmuuden edistämisen kautta.

SUOMEN VILJAVA OY

OMISTUKSEN STRATEGINEN INTRESSI

Kilpailuneutraalilla tavalla varmistaa viljan varastointi- ja käsittelymarkkinoiden toimivuus sekä ruokaketjun huoltovarmuuteen ja EU:n interventio toimintaan liittyvien tehtävien häiriöttömyys

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

Petri Alava

HALLITUKSEN JÄSENET

Michael Hornborg, Pekka Kettunen,
Helena Tammi, Tanja Viljanen

TOIMITUSJOHTAJA

Pasi Lähdetie

TOIMIALA

Viljan varastointi- ja käsittelypalvelut

TUNNUSLUKUJA

		2015	2014
Liikevaihto	M€	19,7	19,0
Liikevoitto	M€	3,6	3,7
Liikevoittoprosentti	%	18,2	19,0
Taseen loppusumma	M€	22,1	23,8
Omavaraisuusaste	%	89,6	85,1
Nettovelkaantumisaste	%	2,5	-6,1
Oman pääoman tuotto	%	12,8	13,8
Sijoitetun pääoman tuotto	%	16,5	16,6
Henkilöstö yhteensä		94	91
Henkilöstö Suomessa		94	91
Osinkosumma	M€	3,3	3,0
Valtion saama osinko	M€	3,3	3,0
Investoinnit	M€	2,9	2,0

Valtion omistusosuus 100 %

SUOMEN VILJAVAN PÄÄTOIMIALA ON VILJAN JA viljan tyyppisten raaka-aineiden käsittely ja varastointi. Yhtiöllä on 22 varastoa eri puolilla Suomea. Ne kattavat hyvin Suomen tärkeimmät viljantuotantoalueet. Viljavan varastojen kautta kulkee lähes puolet Suomen kauppaan tulevasta viljasta. Viljavalla onkin tärkeä rooli viljan varmuusvarastoinnin lisäksi elintarvikeketjussa viljan vientiin ja tuontiin liittyvien lastinkäsittely- ja varastointipalvelujen tuottajana. Yhtiö varmistaa osaltaan, että viljan tuotantoketju ja logistiikka toimivat alkutuotannosta jalostuksen ja jakelun kautta kulutukseen.

Suomen Viljavan vuoden 2015 aikana käsittelemät vastaanotot ja lähetykset olivat yhteensä 2,3 (2,2) miljoonaa tonnia, mikä on yhtiön historian toiseksi suurin käsittelymäärä. Viljan määrä yhtiön varastoissa ei kuitenkaan yltänyt edellisvuoden tasolle, vaan keskimäärin varastossa oli vuoden aikana 782 000 (807 000) tonnia viljaa.

Viljava siirtyi satamavarastoissaan kolmeen vuoroon suuria laivoja lastattaessa. Varasto- ja käsittelykapasiteetin käyttöaste oli kevätkuukausina hyvä ja yhtiön

viljankuivauskapasiteetti oli täydessä käytössä loppusyksyyn saakka sadonkorjuun jatkuessa edellisvuosia myöhempään. Viljaa tuli markkinoille tasaisesti vuoden aikana.

Viljavan liikevaihto kasvoi hieman ja tulos pysyi edellisvuoden tasolla. Yhtiö teki 0,5 miljoonan euron arvonalennukset heikosti kannattaviin varastoihin liittyen. Yhtiön tarkoitus on luopua näistä varastoista.

Viljava tähtää kasvuun

Yhtiö tähtää uuden strategiansa mukaisesti kasvuun. Kasvua haetaan agribulk-tuotteiden varastoinnista viljan ohella. Yhtiö on kehittänyt Naantalien varaston viljan vastaanottoa ja jatkaa lähivuosina investointeja satamavarastoihin. Turengin varastossa aloitettiin pelletin varastointi ja Loimaalla maitojauheen varastointi. Viljava investoi myös pölynpoistoon ja pyrkii tulevaisuudessa hyödyntämään kaiken toiminnassa syntyvän viljapölyn omissa lämmityskattiloissa tai myymällä pölybrikettejä muualla poltettaviksi.

TAPIO OY

OMISTUKSEN STRATEGINEN INTRESSI

Pitkän ajan huoltovarmuus huomioiden varmistaa metsätalouden käyttöön suomalaisiin olosuhteisiin sopivaa ja hyvälaatuista metsäpuiden siemenaineistoa

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

Anne Ilola

HALLITUKSEN JÄSENET

Tuula-Riitta Markkanen, Matti Mäkelä,
Marja Pokela

TOIMITUSJOHTAJA

va. Olli Äijälä, Panu Kallio 1.5.2016 lähtien

TOIMIALA

Metsä- ja biotalouden palvelut

TUNNUSLUKUJA

2015

Liikevaihto	M€	9,1
Liikevoitto	M€	0,1
Liikevoittoprosentti	%	0,6
Taseen loppusumma	M€	15,4
Omavaraisuusaste	%	63
Nettovelkaantumisaste	%	-54,7
Oman pääoman tuotto	%	0,1
Sijoitetun pääoman tuotto	%	1,6
Henkilöstö yhteensä		54
Henkilöstö Suomessa		54
Osinkosumma	M€	0,01
Valtion saama osinko	M€	0,01
Investoinnit	M€	1,1

Valtion omistusosuus 100 %

TAPIO OY ALOITTI TOIMINTANSA YHTIÖMUODOSSA vuoden 2015 alussa, kun Metsätalouden kehittämissäkeskus yhtiöitettiin. Tapio-konserniin kuuluu valtiolle asiantuntijapalveluita tuottavan emoyhtiön lisäksi Metsäkustannus Oy sekä Tapio Silva Oy, jonka liiketoimintakokonaisuuteen kuuluu asiantuntijapalveluiden lisäksi siementuotantoliiketoiminta. Tapio Oy:n suurin asiakas on maa- ja metsätalousministeriö.

Ensimmäisenä toimintavuotena korostui strategian kirkastaminen

Päivitetyn strategian mukaisesti Tapio-konserni toimii neljällä liiketoiminta-alueella, jotka ovat metsäbiotalouden konsultointi, tuotteistetut asiantuntijapalvelut, media sekä metsäpuiden siementuotanto. Yhtiö keskittyy kertomusvuonna palveluiden tuotteistamiseen ja digitalisointiin. Tapio investoi lisäksi siementuotantoon hankkimalla lisää siemenviljelyksiä. Tiukka kilpailutilanne teki myyntitavoitteet haastavaksi saavuttaa. Konsernin ensimmäisen toimintavuoden tulos oli niukasti

positiivinen. Tulosta heikensi osaltaan osakkuusyhtiö Pohjan Taimen tulos. Pääoman tuottoluvut olivat vaatimattomalla tasolla. Tapio on kuitenkin edennyt toimintansa kehittämisessä ja tulevaisuudessa painottuukin sekä yhtiön kyky kasvaa kannattavasti että liiketoimintaan sitoutuneen pääoman tehostaminen.

Markkinoilla positiivisia odotusarvoja

Metsäteollisuuden investointipäätökset ovat lisänneet luottamusta metsäbiotalouden markkinoiden kantaavuuteen. Tapion liiketoiminta perustuu biotalouden ja metsien kestävän ja vastuullisen käytön tuomille liiketoimintamahdollisuuksille sekä kestävien ratkaisujen löytämiselle asiakkaalle. Maailmantalouden ja julkisen talouden haasteet ovat kuitenkin heijastuneet asiakkaiden päätöksiin, mikä luo haasteita Tapion myynnin kasvattamiselle. Jatkossa Tapion kohdalla korostuukin kannattavan kasvun hakemisen lisäksi konsernisynergioiden hyödyntäminen ja kustannustehokkuuden ja kilpailukykyyn parantaminen entisestään.

VAPO OY

OMISTUKSEN STRATEGINEN INTRESSI

Varmistaa kotimaisten polttoaineiden saatavuus energiantuotantoon kaikissa olosuhteissa

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

Jan Lång

HALLITUKSEN JÄSENET

Perttu Rinta, Risto Kantola, Minna Pajumaa, Hannu Linna, Pirita Mikkonen

TOIMITUSJOHTAJA

Tomi Yli-Kyyny

TOIMIALA

Energiantuotanto, ympäristöliiketoiminta

TUNNUSLUKUJA

		2015	2014
Liikevaihto	M€	486,9	847,4
Liikevoitto	M€	36,9	50,1
Liikevoittoprosentti	%	7,6	5,9
Taseen loppusumma	M€	838,2	786,9
Omavaraisuusaste	%	37,9	39,4
Nettovelkaantumisaste	%	128,7	110,3
Oman pääoman tuotto	%	6,6	1,2
Sijoitetun pääoman tuotto	%	6,2	3,9
Henkilöstö yhteensä		961	1091
Henkilöstö Suomessa		707	759
Osinkosumma	M€	12,0	0
Valtion saama osinko	M€	6,01	0
Investoinnit	M€	88,4	65,0

Valtion omistusosuus 50,1 %

VAPON LIIKETOIMINTOJA OVAT TURVE- JA PUU-polttoaineiden tuotanto, pelletit, kaukolämpö sekä ympäristöliiketoiminta.

Vapo on pyrkinyt erityisesti turvetuotannon vesistökuormituksen vähentämiseen ja on investoinut yhteensä noin 30 miljoonaa euroa vesienkäsittelyyn ja kestävään turvetuotantoon.

Yhtiön liiketoimintarakenne uudistuu

Vapon tilikauden 1.5.2014–30.4.2015 liikevaihto oli 486,9 miljoonaa euroa ja liikevoitto 36,9 miljoonaa euroa. Yhtiön liikevaihto supistui edelliseen tilikauteen verrattuna johtuen lyhemmästä tilikaudesta sekä Hankasalmen sahan myynnistä. Verrattain hyvä liiketulos oli seurausta kesän 2014 suhteellisen hyvästä turvesadosta.

Vapon omavaraisuusaste on pysynyt tyydyttävällä tasolla. Kustannustehokkuus ja toimintatapojen kehittäminen ovat jatkuvasti yhtiön agendalla.

Vapo on vuoden 2016 alussa toteuttanut myös Nurmeksien ja Lieksan sahojen myynnin, jonka johdosta yhtiö on entistä selkeämmin energiayhtiö. Pellettien käyttöä Suomessa pyritään laajentamaan voimalaitoksiin ja kaukolämmön tuotantoon. Kokonaan uutta liiketoimintaa haetaan vesiensuojelusta ja biomateriaaleista.

Yritysvastuu parantaa vesistöjen tilaa

Vapon ympäristölupaukset vuodesta 2016 eteenpäin ovat:

- Uusilta turvetuotantoalueilta syntyy vähemmän huumus- ja kiintoainepäästöjä kuin ennen turvetuotantoa
- Päästötarkkailussa on tuotantokaudella 100 prosenttia tuotantoalueista
- Turvetuotantoalueet saatetaan 2 vuodessa tuotannon lopettamisesta uuteen käyttöön

VR-YHTYMÄ OY

OMISTUKSEN STRATEGINEN INTRESSI

Riittävän rautatieliikenteen jatkuvuuden varmistaminen

HALLINTONEUVOSTON PUHEENJOHTAJA

Ville Tavio

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

Hannu Syrjänen

HALLITUKSEN JÄSENET

Riku Aalto, Heikki Allonen, Jarmo Kilpelä, Roberto Lencioni, Liisa Rohweder, Tuija Soanjärvi, Maija Strandberg

TOIMITUSJOHTAJA

Mikael Aro

TOIMIALA

Rautatie- ja maantieliikenne sekä ratojen rakentaminen ja kunnossapito

TUNNUSLUKUJA

		2015	2014
Liikevaihto	M€	1 231,4	1 367,2
Liikevoitto	M€	65,4	90,4
Liikevoittoprosentti	%	5,3	6,6
Taseen loppusumma	M€	1 800,6	1 876,8
Omavaraisuusaste	%	83,5	82,5
Nettovelkaantumisaste	%	-20,5	-21,6
Oman pääoman tuotto	%	3,3	4,5
Sijoitetun pääoman tuotto	%	4,6	6,3
Henkilöstö yhteensä		8615	9689
Henkilöstö Suomessa		8101	9109
Osinkosumma	M€	100,0	100,0
Valtion saama osinko	M€	100,0	100,0
Bruttoinvestoinnit	M€	119,8	169,0

Valtion omistusosuus 100 %

VR:N LIIKETOIMINTA-ALUEET OVAT MATKUSTAJA-liikenteestä huolehtiva VR, logistiikkaa harjoittava VR Transpoint ja infraan erikoistunut VR Track. Matkustajaliikenne koostuu VR:n harjoittamasta junaliikenteestä sekä Pohjolan Liikenteen linja-autoliikenteestä.

Liikevaihto laski ja kannattavuus heikentyi

Vuonna 2015 liikevaihto laski 9,9 % edellisen vuoden tasosta. Liikevaihto laski kaikissa liiketoiminnoissa. Liikevoitto laski 27,7 %. Voimakkain lasku tuli matkustajaliikenteen kaukoliikenteestä, kun taas logistiikka ja infra paransivat liikevoittoaan. Linja-autoliikenteen avauduttua kilpailulle on kilpailu kiristynyt merkittävästi kotimaan kaukoliikenteessä. Vuoden 2016 liikevaihdon kasvattaminen nähdään erittäin haastavana ja liikevoiton parantaminen vaikeana.

VR käynnisti ohjelman junan kilpailukykyyn parantamiseksi kaukoliikenteessä. Kilpailukykyohjelmassa tavoitellaan yli 50 M€:n vuosittaisia säästöjä.

VR:llä on yksinoikeussopimus rautateiden matkustajaliikenteessä vuoden 2024 loppuun saakka. Helmi-

kuussa 2016 sopivat LVM ja VR ostopalvelu- ja velvoteliikenteen sisällöstä.

Investointien rahoituksen varmistaminen tuloskuntoa parantamalla ohjaa VR:n toimintaa lähivuosi-na. Vuonna 2015 kokonaisinvestoinnit olivat 119,8 M€, joista leasingsopimusten osuus oli 29,8 M€. Investoinnit junakalustoon olivat 70,6 M€. VR:n investointitaso seuraavan kymmenen vuoden aikana on yhteensä noin 1,5 miljardia euroa. VR luopui Unkarin liiketoiminnoistaan ja myi vaihdetuotanto- ja kiskohitsaamotoinnot osakkuusyhtiöihin.

Asiakslähtöisyys ja turvallisuus

VR:ssä vastuullisuus on integroitu osaksi konsernistrategiaa. VR asetti uudet viisi ympäristölupausta vuosille 2013–2020. Ympäristölupausten tueksi luotiin ympäristöohjelma, johon kirjattiin kaikille liiketoiminnoille omat toimenpiteet lupausten lunastamiseksi. Henkilöstön osalta pääteemat ovat esimiestyön kehittäminen sekä hyvinvoinnin ja työkyvyn edistäminen. Koko henkilöstö kuuluu palkitsemisen piiriin.

FINRAIL OY**ERITYISTEHTÄVÄ**

Varmistaa rautatieliikenteen liikenteenohjauspalvelut tasapuolisesti kaikille rautatietoimijoille

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

Kimmo Mäki

HALLITUKSEN JÄSENET

Pia Björk, Yrjö Poutiainen, Jarmo Väisänen, Kaija Sellman

TOIMITUSJOHTAJA

Pertti Saarela

TOIMIALA

Liikenteenhallinnan palvelut

TUNNUSLUKUJA

		2015	2014
Liikevaihto	M€	36,9	36,0
Liikevoitto	M€	1,7	1,6
Liikevoittoprosentti	%	4,5	4,6
Taseen loppusumma	M€	11	6,8
Omavaraisuusaste	%	19	11
Nettovelkaantumisaste	%	-440	-805
Oman pääoman tuotto	%	94	184
Sijoitetun pääoman tuotto	%	117	226
Henkilöstö yhteensä		447	432
Henkilöstö Suomessa		447	432
Osinkosumma	M€	0,6	-
Valtion saama osinko	M€	0,6	-
Investoinnit	M€	1,3	-

Valtion omistusosuus 100 %

FINRAIL IRROTETTIIN VR-KONSERNISTA VUODEN 2014 lopulla ja Finrail aloitti liiketoimintansa itsenäisenä yhtiönä vuoden 2015 alussa. Järjestelyllä pyrittiin varmistamaan liikenteenohjauspalveluiden kilpailu-neutraliteetti. Finrail tuottaa valtion rataverkolle liikenteenohjaus-, liikennesuunnittelu ja matkustajainformaatiopalveluja. Pääasiakas on Liikennevirasto, jonka kanssa tehtävä sopimus on avainasemassa yhtiön liiketoimintakokonaisuuden kannalta. Tytäryhtiö Finlogic tuottaa palveluita vapaasti kilpaillulle markkinoille.

Toiminnan tehostaminen ja hallittu kasvu fokuksessa

Itsenäisenä yhtiönä toimiminen on edellyttänyt kertomusvuonna panostuksia johtamisjärjestelmiin, tietojärjestelmiin ja organisaation muokkaamiseen tavoitteita tukevaksi. Yhtiön keskeiset strategiset tavoitteet ovat operatiivisen toiminnan tehostaminen sekä liiketoiminnan hallittu kasvattaminen. Finrail osti sähköradan käyttökeskuspalveluita tarjoavat käyttökeskukset VR-Trackilta, mikä on hyvä esimerkki yhtiön tavoittelemasta kasvusta liikenteen hallinnan eri osa-alueilla.

Yhtiön taloudellinen tulos pysyi vuonna 2015 vakaana. Yhtiö on pystynyt tehostamaan operatiivista liikenteenohjaustyötä.

Valtiokonsernin näkökulmasta optimaalista olisi yhtiön resurssien ja osaamisen maksimaalinen hyödyntäminen eri liikenteenhallinnan osa-alueilla. Tulevaisuudessa liikenteenohjauksen merkityksen odotetaan korostuvan entisestään rautatieliikenteen kilpailun lisääntyessä, mikä edellyttää yhtiöltä vahvaa kyvykkyyttä yhä haasteellisemmassa liiketoimintaympäristössä toimimiseen.

Vastuu turvallisuudesta on olennainen osa liiketoimintaa

Finrailin liiketoiminta on hyvin turvallisuuskriittistä, mikä korostaa johtamis- ja riskienhallintajärjestelmän toimivuutta. Finrail uudistikin kertomusvuonna turvallisuustoimintansa suuntaviivat. Myös täsmällisyys ja asiakaslähtöisyys korostuvat liikenteenohjaustoiminnassa. Jatkossa yhtiö pyrkii kehittämään yritysvastuun johtamista ja sen kytkemistä entistä paremmin osaksi strategiaa.

GOVERNIA OY

ERITYISTEHTÄVÄ

Toimiminen valtion sijoitustoimintaa harjoittavana yhtiönä, jota voidaan käyttää omistuksellisiin erityisjärjestelyihin

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

Jarmo Kilpelä

HALLITUKSEN JÄSENET

Rita Linna, Ilkka Salonen,
Taina Susiluoto, Petri Vihervuori

TOIMITUSJOHTAJA

Timo Kankuri

TOIMIALA

Sijoitustoiminta

TUNNUSLUKUJA

		2015	2014
Liikevaihto	M€	71,3	99,6
Liikevoitto	M€	-3,0	6,8
Liikevoittoprosentti	%	-4,2	6,8
Taseen loppusumma	M€	320,5	289
Omavaraisuusaste	%	48,6	56,4
Nettovelkaantumisaste	%	55,8	28,4
Oman pääoman tuotto	%	-4,4	1,6
Sijoitetun pääoman tuotto	%	-1,5	2,4
Henkilöstö yhteensä		330	176
Henkilöstö Suomessa		330	176
Osinkosumma	M€	-	-
Valtion saama osinko	M€	-	-
Investoinnit	M€	56,5	18,4

Valtion omistusosuus 100 %

GOVERNIA ON VALTION KOKONAAN OMISTAMA erityistehtäväyhtiö, jonka tasetta käytetään aktiivisesti pörssin ulkopuolisiin omistuksellisiin erityisjärjestelyihin. Lisäksi yhtiön tehtävänä on sen omistuksessa olevien yhtiöiden kehittäminen. Governian merkittävimmät tytäryhtiöt ovat Kruunuasunnot Oy, Cinia Group Oy, Turun telakkakiinteistöt Oy sekä Pajakulma Oy.

Aktiivinen vuosi erityistehtävän hoidossa

Vuonna 2015 erityistehtävän hoitamisen kannalta tärkeitä tapahtumia oli Pajakulman koko osakekannan ostaminen Raskoneelta sekä merikaapelihankkeen toteuttamiseen liittyvät 8 miljoonan euron sijoituksen tekeminen sekä 10 miljoonan juniorilainan myöntäminen C-Lion 1 Oy:lle. Pajakulman omistuksen osalta on korostunut liiketoiminnan tervehdyttämis- ja tehostamistoimenpiteet. Governia on antanut yhtiölle 0,55 miljoonan euron pääomalainan oman pääoman riittävyden turvaamiseksi.

Cinia Group konsernin toiminnassa korostui vuonna 2015 merikaapelihankkeen toteuttaminen.

Yhtiö onnistui projektissa hyvin kaapelin asennuksen valmistuttua aikataulussa tammikuussa 2016. Merikaapeliyhteydellä varmistetaan pohjoisten alueiden datayhteyksiä ja tuetaan suomalaisen digitaalisen talouden ja teollisen internetin kasvumahdollisuuksia. Jatkossa haasteena on kapasiteetin myynnissä onnistuminen. Cinia konserniin ohjelmistopalvelut liiketoiminta muodostui kertomusvuoden alussa Cinia Onen ostettua Kilosoft Oy:n koko osakekannan.

Governia-konsernin liikevaihto vuonna 2015 oli 71,4 (99,6) miljoonaa euroa. Liikevaihdon laskuun vaikutti Easy Km:n onnistunut realisointi, joka nostaa vertailuvuoden lukuja. Konsernin tulos oli 3 miljoonaa euroa tappiollinen. Tulosta painoi 2,3 miljoonan euron suuruinen arvonalentuminen.

Governian tytäryhtiöt laativat omat yritysraporttinsa. Governia osallistuu hallitustyöskentelyä kautta yritysraporttien johtamiseen ja seurantaan konsernissa. Governian omistusten hallinnoinnissa korostuu vastaisuudessa myös yritysraporttien liittäminen aiempaa voimakkaammin osaksi tytäryhtiöiden strategista ohjausta.

SOLIDIUM OY
OMISTUKSEN ERITYISINTRESSI

Vahvistaa ja vakauttaa kotimaista omistusta kansallisesti tärkeissä listatuissa yrityksissä ja kasvattaa pitkäjänteisesti omistusten taloudellista arvoa

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

Heikki Bergholm

HALLITUKSEN JÄSENET

Eero Heliövaara,
Anni Vepsäläinen

TOIMITUSJOHTAJA

Kari Järvinen

TOIMIALA

Sijoitustoiminta

TUNNUSLUKUJA		1.7-31.12. 2015	1.7-31.12. 2014	1.7.2014- 30.6.2015
Liikevaihto	M€	0,0	0,0	0,0
Liikevoitto	M€	-1,9	190,5	534,5
Kauden voitto	M€	-439,8	-348,5	216,6
Sijoitusten tuotto käyvin arvoin	%	-2,5	-4,8	4,3
Saadut osingot ja pääomanpalautukset	M€	7,9	0,0	275
Toiminnan hallinnointikulusuhde	%	0,05	0,08	0,07
Substanssiarvo	M€	6 389,6	6 642,3	6 853,6
Oma pääoma	M€	3 384,4	3 965,2	4 090,3
Rahoitusvelat	M€	350,0	950,0	350,0
Omavaraisuusaste	%	90,6	80,0	81,1
Henkilöstö yhteensä		12	12	12
Henkilöstö Suomessa		12	12	12
Voitonjako*	M€	266	1 087	1 527
Valtion saama voitonjako*	M€	266	1 087	1 527

Valtion omistusosuus 100 %

SOLIDIUM ON SUOMEN VALTION KOKONAAN omistama osakeyhtiö, jonka tehtävänä on vahvistaa ja vakauttaa kotimaista omistusta kansallisesti tärkeissä yrityksissä sekä kasvattaa omistustensa taloudellista arvoa pitkäjänteisesti. Solidium hallinnoi valtion eistrategisia pörssiyhtiöitä. Solidiumin osakesalkussa on kaksitoista pörssilistattua yhtiötä, joissa kaikissa se on vähemmistöomistajana.

Solidiumin keskeinen vaikuttamiskeino on aktiivinen osallistuminen hallitusvalintoihin. Tavoitteena on muodostaa omistaja-arvon kannalta mahdollisimman hyvin toimiva ja yhtiön tarpeita vastaava hallituskoostumus. Myös yritysvastuutyö kuuluu vastuulliselle omistajalle. Solidium analysoi, keskustelee ja vaikuttaa. Vastuullisuusnäkökohdat ovat osa Solidiumin työtä, jossa tavoitteena on kasvattaa ja suojata omistaja-arvoa. Omistajatavoitteidensa toteuttamiseksi Solidium pitää säännöllisesti yhteyttä kunkin yhtiön hallitukseen, toimitusjohtajaan ja muuhun johtoon.

Solidiumin tilikausi on 1.7.–30.6. Kalenterivuoden aikana Solidium osti osakkeita noin 145 miljoonalla eu-

rolla. Solidium osti Outotecin osakkeita kalenterivuoden aikana noin 34 miljoonalla eurolla. Ostojen seurauksena Solidiumin omistusosuus nousi Outotecissä 11,0 prosentista 14,7 prosenttiin eli 3,7 prosenttiyksiköllä. Solidium osti Metson osakkeita kalenterivuoden aikana noin 111 miljoonalla eurolla. Tämän seurauksena Solidiumin omistusosuus nousi Metsossa 11,7 prosentista 14,7 prosenttiin eli 3,0 prosenttiyksiköllä.

Solidium myi osakkeita kalenterivuoden 2015 aikana noin 1 164 miljoonalla eurolla.

Solidium myi helmikuussa 2015 TeliaSoneran osakkeita markkinoille. Myynnin seurauksena Solidiumin omistusosuus TeliaSonerassa laski 4,6 prosenttiyksiköllä 3,2 prosenttiin. Myyntituloja Solidium sai noin 1 069 miljoonaa euroa.

Keväällä 2015 Solidium myi Outokummun osakkeita markkinoille. Myynnin seurauksena Solidiumin omistusosuus laski 3,7 prosenttiyksiköllä 26,2 prosenttiin. Myyntituloja Solidium sai noin 95 miljoonaa euroa.

Solidium julkisti huhtikuussa 2016, että se osallistuu SSAB:n viiden miljardin kruunun merkintä-

* Voitonjakoa 30.6.2014 päättyneeltä tilikaudelta maksettiin 26.8.14: 900 miljoonaa euroa, 16.12.14: 187 miljoonaa euroa ja 4.3.15: 440 miljoonaa euroa eli yhteensä 1 527 miljoonaa euroa.

oikeusantiin. Se sitoutui käyttämään merkintäoikeutensa täysmääräisesti ja merkitsemään SSAB:n uusia osakkeita yhteensä noin 900 miljoonalla kruunulla eli noin 98 miljoonalla eurolla. Ruotsalainen SSAB ja Rautaruukki yhdistyivät heinäkuussa 2014.

Solidium sai kalenterivuoden aikana osinkoja noin 283 miljoonaa euroa. Osakemyyntien seurauksena yhtiön saama osinkosumma on alentunut, sillä viiden viimeisimmän tilikausien osinkosummat ovat olleet: 2011: 422, 2012: 399, 2013: 398, 2014: 350 ja 2015: 275 miljoonaa euroa. Solidium sai elokuussa 2015 Metson lisäosinkoa noin 8 miljoonaa euroa.

Puolivuotiskaudella Solidium maksoi voitonjakoa valtiolle 266 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi yhtiö maksoi maaliskuussa 2015 voitonjakoa valtiolle 440 miljoonaa euroa.

Viime tilikauden tillipäätöksessä kirjattiin 584 miljoonan euron arvonalentumispalautuminen Outokummun, Outotecin, SSABn ja Talvivaaran Kaivososakeyhtiön osakkeista. Puolivuotiskatsauksessa 31.12.2015 kirjattiin yhteismäärältään 446 miljoonan euron suuruinen arvonalentuminen, josta 195 miljoonaa euroa liittyi Outokummun osakkeisiin, 60 miljoonaa euroa liittyi Outotecin osakkeisiin ja 191 miljoonaa euroa SSAB:n osakkeisiin.

Puolivuotiskaudella Soliumin rahoitusvelat aleniivat 600 miljoonaa euroa vaihdettavan jvk-lainan takaisinmaksusta johtuen.

Valtiontalouden tarkastusvirasto suoritti yhtiössä tuloksellisuustarkastuksen ja antoi toukokuussa 2015 tarkastuskertomuksen, joka sisälsi suosituksia sekä valtio-omistajalle että Solidiumille. Lisäksi omistajaoh-

SOLIDIUMIN SIOITUSSALKUN JAKAUMA 31.12.2015

KAIKKI SIOITUKSET yhteensä	euroa	paino %
Elisa	584 506 790	8 %
Kemira	281 749 427	4 %
Metso	457 691 676	6 %
Outokumpu	297 977 229	4 %
Outotec	91 526 382	1 %
Sampo	3 132 895 920	43 %
SSAB	204 928 140	3 %
SSAB A	65 167 909	
SSAB B	139 760 231	
Stora Enso	815 052 444	11 %
Stora Enso A	467 005 871	
Stora Enso R	348 046 573	
Talvivaara	9 645 369	0 %
TeliaSonera	628 300 528	9 %
Tieto	183 309 133	3 %
Valmet	148 588 054	2 %
Osakesijoitukset yhteensä	6 836 171 092	94 %
Rahamarkkinasijoitukset	456 646 466	6 %
Kaikki sijoitukset yhteensä	7 292 817 558	100 %

OSAKESIOITUKSET yhteensä	euroa	paino %
Elisa	584 506 790	9 %
Kemira	281 749 427	4 %
Metso	457 691 676	7 %
Outokumpu	297 977 229	4 %
Outotec	91 526 382	1 %
Sampo	3 132 895 920	46 %
SSAB	204 928 140	3 %
SSAB A	65 167 909	
SSAB B	139 760 231	
Stora Enso	815 052 444	12 %
Stora Enso A	467 005 871	
Stora Enso R	348 046 573	
Talvivaara	9 645 369	0 %
TeliaSonera	628 300 528	9 %
Tieto	183 309 133	3 %
Valmet	148 588 054	2 %
Osakesijoitukset yhteensä	6 836 171 092	100 %

jausministerin asettama virkamiestyöryhmä laati keväällä 2015 raportin valtion omistajaohjausintressin näkökulmasta Solidiumin nykymuotoisen toimintatapojen vahvuuksista ja heikkouksista sekä esitti toimenpide-ehdotuksia.

Osakesijoitusten osuus Solidiumin sijoitussalkusta oli noin 94 prosenttia katsauskauden päättyessä 31.12.2015. Osakesijoituksissa suurin paino on Sammolla, jonka osuus koko salkusta oli 46 prosenttia.

Solidiumin rahamarkkinasijoitukset olivat 457 miljoonaa euroa 31.12.2015 (30.6.2015: 1 398 miljoonaa euroa). Rahamarkkinasijoitusten määrään vaikuttivat puolivuotiskaudella mm. voitonjako, jvk-lainan takaisinmaksu sekä tehdyt osakesijoitukset.

Solidiumin salkun kokonaistuotto jäi painorajoitettun OMX Helsinki Cap GI-tuottoindeksin kokonaistuottoa

sestä sekä katsauskaudella että viimeisen 12 kuukauden aikana.

Konepaja- ja metalliyhtiöiden tuotot jäivät negatiivisiksi ja salkun tuotto jäi alle vertailuindeksin tuoton.

TeliaSoneran tuotto jäi negatiiviseksi ja alle vertailuindeksin tuoton, mikä laski osaltaan koko Solidiumin salkun tuottoa. Saman toimialan Elisan tuotto oli taas salkun korkein. Elisa paino oli yhtä suuri TeliaSoneran kanssa.

Solidiumin osakesalkun osinkotuotto yhtiöiden vuoden 2015 lopun kurseilla ja tilipääöstiedoissa esitetyillä osinkoehdotuksilla laskettuna on 5,5 prosenttia ja osinkosuhde 81 prosenttia. Vastaavalla tavalla laskettu Helsingin pörssin osinkotuotto on 4,9 prosenttia ja osinkosuhde 85 prosenttia.

TUOTOT

SIOJITUSTEN TUOTTO	1.7.2015 – 31.12.2015	1.1.2015 – 31.12.2015	OSAKKEIDEN TUOTOT, 1.1.–31.12.2015	%
Osakesalkun kokonaistuotto	-3,6 %	6,3 %	Elisa	63 %
Rahamarkkinasijoitukset	0,1 %	0,2 %	Sampo	26 %
Sijoitusten tuotto	-2,5 %	6,9 %	Tieto	22 %
OMX Helsinki Cap GI	3,6 %	15,9 %	Stora Enso	16 %
			Kemira	15 %
			TeliaSonera	-10 %
			Valmet	-11 %
			Metso	-12 %
			Outotec	-21 %
			Outokumpu	-43 %
			SSAB	-51 %
			Talvivaara	

SUOMEN ERILLISVERKOT OY

ERITYISTEHTÄVÄ

Julkisen hallinnon viranomaisten käytössä olevien ja yhteiskunnan turvallisuuden varmistamiseen liittyvien tietoliikenneverkkojen sekä muiden turvaverkkojen rakentaminen ja operointi sekä niihin liittyvien palveluiden toimittaminen ja konsultointi.

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

Jarmo Väisänen

HALLITUKSEN JÄSENET

Teemu Anttila, Lea Jokinen, Harri Martikainen, Sohvi Rajamäki, Esa Rautalinko, Elina Selinheimo

TOIMITUSJOHTAJA

Timo Lehtimäki

TOIMIALA

Tietoliikenneverkkojen operointi

TUNNUSLUKUJA

		2015	2014
Liikevaihto	M€	85,6	40,9
Liikevoitto	M€	8,5	0,2
Liikevoittoprosentti	%	10	0,6
Taseen loppusumma	M€	243	138,4
Omavaraisuusaste	%	88,9	85,0
Nettovelkaantumisaste	%	-10,8	-12,9
Oman pääoman tuotto	%	4,5	0,4
Sijoitetun pääoman tuotto	%	5,2	-0,1
Henkilöstö yhteensä		294	117
Henkilöstö Suomessa		294	117
Osinkosumma	M€	-	-
Valtion saama osinko	M€	-	-
Investoinnit	M€	9,9	7,1

Valtion omistusosuus 100 %

SUOMEN ERILLISVERKOT -KONSERNI ON valtion erityistehtäväyhtiö, jonka tehtävänä on turvata yhteiskuntamme kriittistä johtamista ja tietoyhteiskunnan palveluja kaikissa olosuhteissa. Konserniin kuuluu emoyhtiön Suomen Erillisverkot Oy:n lisäksi tytäryhtiöt Suomen Virveverkko Oy, Virve tuotteet ja palvelut Oy, Suomen Turvallisuusverkko Oy sekä Leijonaverkot Oy.

Turvallisuusverkkotoiminnan haltuunotto keskiössä

Turvallisuusverkkotoiminnan liikkeenluovutus tapahtui 1.3.2015, mikä laajensi konsernin liiketoimintakokonaisuutta ja henkilöstöä merkittävästi. Yhtiö onnistui liiketoiminnan haltuunotossa hyvin. Lisäksi yhtiö laajensi palvelutarjoomaansa mm. tuotteistamalla turvallisuuskriittisille toimijoille suunnatun langattoman laajakaistaverkon. Suomen Erillisverkkoihin on keskitetty valtion ja turvallisuusviranomaisten tietoliikenneverkkoihin liittyviä kokonaisuuksia. Tulevaisuudessa korostuukin konsernisynergioiden hyödyntäminen entistä voimakkaammin erityisesti asiakasrajapinnassa sekä digitalisaation hyödyntäminen.

Turvallisuusverkkotoiminta nosti yhtiön liikevaihtoa ja tulosta vuonna 2015. Teletoimitilat-segmentin operatiivinen kehitys jatkui hyvänä ja se muodostaa merkittävimmän osan konsernin tuloksesta. Leijonaverkkojen tilojen vuokrausaste kasvoi edellisvuodesta. Erillisverkot on saanut 6,5 miljoonaa euroa hintatukea Virve-viranomaisradioverkon toiminnan turvaamiseksi.

Yhteiskunnan turvallisuuden varmistamisessa Erillisverkoilla on merkittävä rooli

Tietoliikennepalveluiden turvallisuus ja toimintavarmuus on Erillisverkkojen yritys vastuun olennaisimpia asioita. Tietoyhteiskunnan turvallisuuteen, digitalisaatioon ja yhteiskunnan toimintojen verkottumiseen liittyvät haasteet tulevat korostamaan tätä näkökulmaa. Yritysvastuuriskien tunnistaminen ja hallinta korostuvat siten myös vastaisuudessa. Yritysvastuun johtaminen perustuu Suomen Erillisverkkojen strategiaan ja arvoihin ja sen tavoitteet integroituvat liiketoiminnan tavoitteisiin.

TIETOLÄHTEET

TÄMÄN VUOSIKERTOMUKSEN TIEDOT perustuvat julkisesti saatavilla olevaan aineistoon. Vuosikertomukseen on pyritty valitsemaan omistajaohjausosaston näkemyksen mukaisesti oleelliset asiat valtion osakesalkusta ja yhtiöistä. Omistajaohjausosasto analysoi yhtiöitä itsenäisesti ja

ylläpitää omaa näkemystä kunkin yhtiön tilanteesta. Analyysityössä käytetään Valuatum Oy:n yritysanalyysijärjestelmää. Esitetyt tunnusluvut ovat omistajaohjausosaston laskemia alla esitettyjen laskentakaavojen mukaisesti. Tunnusluvut saattavat poiketa yhtiöiden laskemista tunnusluvuista. Erot johtuvat muun muassa siitä, mitä eriä kulloinkin sisällytetään yhtiön vertailukelpoiseen voittoon.

Liikevoitto -%	=	$\frac{\text{liikevoitto}}{\text{liikevaihto}} \times 100$
Omavaraisuusaste, %	=	$\frac{\text{oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus}}{\text{taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} \times 100$
Sijoitetun pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{voitto ennen veroja} + \text{korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{sijoitettu pääoma keskimäärin}} \times 100$
Oman pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{nettotulos}}{\text{oma pääoma (tilikauden keskiarvo)}} \times 100$
Nettovelkaantumisaste, %	=	$\frac{\text{korolliset nettovelat}}{\text{oma pääoma}} \times 100$
Osinkotuotto, %	=	$\frac{\text{osinko/osake}}{\text{osakekurssi}} \times 100$
Osinkosuhte, %	=	$\frac{\text{osinko/osake}}{\text{nettotulos/osake}} \times 100$

VALTION OMISTUSOSUUDET JA EDUSKUNTAVALTUUDET

PÖRSSIYHTIÖT	Omistajaohjaus	Ryhmä	Valtion omistus	Omistuksen alaraja
Elisa Oyj	Solidium Oy	1a	10,0 %	0,0 %
Finnair Oyj	VNK	1b	55,8 %	50,1 %
Fortum Oyj	VNK	1b	50,8 %	50,1 %
Kemira Oyj	Solidium Oy	1a	16,7 %	0,0 %
Metso Oyj	Solidium Oy	1a	14,5 %	0,0 %
Neste Oyj	VNK	1b	50,1 %	50,1%
Outokumpu Oyj	Solidium Oy	1a	26,2 %	0,0 %
Outotec Oyj	Solidium Oy	1a	14,5 %	0,0 %
Sampo Oyj	Solidium Oy	1a	11,9 %	0,0 %
SSAB	Solidium Oy	1a	17,1%	0,0 %
Stora Enso Oyj	Solidium Oy	1a	12,3 %	0,0 %
Talvivaaran Kaivososakeyhtiö Oyj	Solidium Oy	1a	15,2 %	0,0 %
Telia Sonera Oyj	Solidium Oy	1a	3,2 %	0,0 %
Tieto Oyj	Solidium Oy	1a	10,0 %	0,0 %
Valmet Oyj	Solidium Oy	1a	11,1 %	0,0 %
Yhteensä (lkm)		15		

NOTEERAAMATTOMAT KAUPALLISESTI TOIMIVAT YHTIÖT	Omistajaohjaus	Ryhmä	Valtion omistus	Omistuksen alaraja
Altia Oyj	VNK	1a	100,0 %	0,0 %
Arctia Oyj	VNK	1b	100,0 %	100,0 %
Art and Design City Helsinki Oy Ab ¹⁾	VNK	1a	35,2 %	0,0 %
Boreal Kasvinjalostus Oy	VNK	1b	60,8 %	50,1 %
Ekokem Oyj	VNK	1b	34,1 %	0,0 %
Fingrid Oyj	VM	1b	53,1 % [*]	0,0 %
Gasum Oy	VNK	1b	100,0 % ^{**}	0,0 %
Kemijoki Oy	VNK	1a	50,1 %	50,1 %
Leijona Catering Oy	VNK	1b	100,0 %	100,0 %
Meritaito Oy	VNK	1b	100,0 %	100,0 %
Motiva Oy	VNK	1b	100,0 %	100,0 %
Nordic Morning Oyj	VNK	1a	100,0 %	0,0 %
Patria Oyj	VNK	1b	90,4 %	50,1 %
Posti Group Oyj	VNK	1b	100,0 %	100,0 %
Raskone Oy	VNK	1a	85,0 %	0,0 %
Suomen Lauttaliikenne Oy	VNK	1b	100,0 %	100,0 %
Suomen Rahapaja Oy	VNK	1b	100,0 %	50,1 %
Suomen Siemensperunakeskus Oy	VNK	1b	22,0 %	0,0 %
Suomen Viljava Oy	VNK	1b	100,0 %	100,0 %
Tapio Oy	VNK	1b	100,0 %	100,0 %
Vapo Oy	VNK	1b	50,1 %	50,1 %
VR-Yhtymä Oy	VNK	1b	100,0 %	100,0 %
Yhteensä (lkm)		22		
Kaupallisesti toimivat yhteensä		37		

ERITYISTEHTÄVIÄ HOITAVAT YRITYKSET	Omistajaohjaus	Ryhmä	Valtion omistus	Omistuksen alaraja
A-Kruunu Oy	YM	2	100,0 %	100,0 %
Alko Oy	STM	2	100,0 %	100,0 %
OHY Arsenal Oy ²⁾	VM	2	100,0 %	0,0 %
CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy	OKM	2	100,0 %	100,0 %
Finavia Oyj	LVM	2	100,0 %	100,0 %
Finnpilot Pilotage Oy	LVM	2	100,0 %	100,0 %
Finnvera Oyj	TEM	2	100,0 %	100,0 %
Finpro Oy	TEM	2	100,0 %	100,0 %
Finrail Oy	VNK	2	100,0 %	100,0 %
Gasonia Oy	VNK	2	99,0 %	0,0 %
Governia Oy	VNK	2	100,0 %	100,0 %
Hansel Oy	VM	2	100,0 %	100,0 %
HAUS Kehittämiskeskus Oy	VM	2	100,0 %	100,0 %
Hevosopisto Oy	OKM	2	25,0 %	0,0 %
Kuntarahoitus Oyj	YM	2	16,0 %	0,0 %
Solidium Oy	VNK	2	100,0 %	100,0 %
Suomen Erillisverkot Oy	VNK	2	100,0 %	100,0 %
Suomen Ilmailuopisto Oy	OKM	2	49,5 %	0,0 %
Suomen Teollisuussijoitus Oy	TEM	2	100,0 %	100,0 %
Suomen yliopistokiinteistöt Oy	VM	2	33,3 %	..
Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy	TEM	2	100,0 %	100,0 %
Teollisen yhteistyön rahasto Oy (Finnfund)	UM	2	90,4 %	50,1 %
Terrafame Oy	TEM	2	100,0 %	0,0 %
Tietokarhu Oy	VM	2	20,0 % ³⁾	50,1 %
Veikkaus Oy	OKM	2	100,0 %	100,0 %
Yleisradio Oy	LVM	2	100,0 %	100,0 %
Yhteensä (lkm)		26		
Kaikki yhteensä (lkm)		63		

* Valtion osuus äänistä 70,9 %

** Omistus osittain Gasonia Oy:n kautta, valtiolla yksi K-osake

¹⁾ Selvitystilassa

²⁾ Selvitystilassa, 21,05 % omistusta Valtion vakuusrahaston kautta

³⁾ Valtion osuus äänistä 80 %

LVM = Liikenne- ja viestintäministeriö
OKM = Opetus- ja kulttuuriministeriö
STM = Sosiaali- ja terveysministeriö

TEM = Työ- ja elinkeinoministeriö
UM = Ulkoasiainministeriö
VM = Valtiovarainministeriö

VNK = Valtioneuvoston kanslian
omistajaohjausosasto
YM = Ympäristöministeriö

Yhtiöryhmä 1 a: Valtiolla on omistajana ainoastaan tai lähes yksinomaan vahva sijoittajaintressi. Omistajaohjausta järjestettäessä on otettava huomioon valtion omistusosuuteen liittyvä määräys- tai vaikutusvalta sekä siihen liittyvät omistajan riski ja omistukseen perustuva osallistuminen yhtiön päätöksentekoon.

Yhtiöryhmä 1 b: Vahvan sijoittajaintressin lisäksi yhtiöön liittyy strategisia intressejä, joiden vuoksi valtion on syytä toistaiseksi vahvana omistajana tai turvata muulla tavoin kyseiset strategiset intressit, jos omistusosuutta pienennetään tai omistuksesta luovutaan.

Yhtiöryhmä 2: Valtiolla on omistajana sääntelyyn tai viranomaistehtäviin liittyvä erityisintressi: yhtiöllä on valtion määrittelemä elinkeino-, yhteiskunta- tai muu poliittinen tehtävä taikka jokin muu erityisrooli.

VALTION OMISTAJAHOHJAUS

VUOSIKERTOMUS 2015

ISBN Nid. 978-952-287-223-4
ISBN PDF 978-952-287-224-1

julkaisut@vnk.fi
www.vnk.fi/julkaisut